

NOVA GODINA

GODINA, za koju smo eto opet stariji, bila je jubilara. U danima dvadesete godišnjice revolucije sjećali smo se svih velikih događaja revolucionarne borbe i obilježavali ih trajnim spomenicima. Ni od granata ni od čelika, ne djelo pojedinca, nego podvig svijui naš je ovaj nastavak revolucije koji je baš ove godine protkao naš društveni život. Jer tko god se bude sjećao revolucije sjećat će se i njene dvadesete godišnjice — godine 1961. — kada su zahvati ništa manje revolucionarni od onih godina 1941., proželi čitavo naše društvo.

To je daljnji razvoj našeg društvenog upravljanja i samoupravljanja; ono se toliko razgranalo da sada zaista svaki proizvođač može učestvovati kod donošenja najbitnijih odluka o poslovnoj politici, o upravljanju i rukovođenju, o proizvodnji i proizvodnosti i napokon o učešću u raspodjeli dohoda.

Pa ne samo direktni proizvođači. Pravo samoupravljanja i društvenog upravljanja zahvatilo je sve slojeve našeg društva, sve djelatnosti i profesije. Sve je veći broj upravljača, sve se veće odgovornosti prenose na predstavnike društva. A i sve veća i značajnija prava.

U tom svjetlu događaji, inicirani uvođenjem novog privrednog sistema u proljeće 1961., dobivaju zaista dalekosežno, revolucionarno značenje i postavljaju dugoročne zadatke. Mi smo u novi privredni sistem hrabro zakročili novim putevima. Ali taj sistem još nije izgrađen i njega treba sve dalje i dalje izgrađivati. Problemi demokratskog upravljanja još nisu riješeni; Zapravo mnogi od njih tek se javljaju na svim područjima društvenog života: u zdravstvu, prosvjeti u organizaciji komuna itd.

Na izmaku ove godine analiza tih problema izvršena je na III plenumu CK SKJ i III plenumu CK SK Hrvatske. Komunisti Jugoslavije su stali na stanovište da nije revolucija samo ono što je bilo za vrijeme rata: tada je revolucija tek počela a pravi revolucionari su oni koji gledaju naprijed a ne natrag. Zato su i donijeli smjele odluke o jačanju ideološko-političkog izgrađivanja komunista.

Perspektive koje je 1961. zacrtala za budućnost su jasne i narodima Jugoslavije mogu donijeti blagostanje i sreću, a i snagu njihove države. A ta je snaga i te kako potrebna — i to ne snaga megatonskih bombi i naoružanja — nego moralna snaga koja će i dalje okupljati sve progresivno i miroljubivo u svijetu.

I po događajima, važnim za miroljubivu međunarodnu politiku ono što se zbililo 1961. u Jugoslaviji — a tu u prvom redu mislimo na Beogradsku konferenciju — također je zacrtalo dugoročne zadatke.

Možemo samo željeti da se i dalje sve više naroda prikloni politici zacrtanoj na Beogradskoj konferenciji, a da velike sile odustanu od hladnog rata, koji se ponekad više i ne može zvati hladnim.

Naše želje zasjenjene su strepnjama u pogledu razvitka međunarodnih događaja; naprotiv naše djelatnosti na području unutrašnje politike otvaraju nam sve bogatije perspektive.

Ne gubeći iz vida one prve, razvijajmo ove druge za sretnu i uspješnu 1962.

BIRAČI I NARODNI ZASTUPNICI

ODNOSI birača i narodnih zastupnika prvenstveno se izražavaju u suradnji unutar političke organizacije Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije. Ukoliko je birača više učlanjeno u organizacijama, a uz to još i plaćaju redovno članarinu, utoliko je ta suradnja djelotvornija i plodnija. Cijm je u pojedinim organizacijama porastao broj članova, time je u istima i aktivnost veća, a povezanost u suradnji jača. Još uvijek je znatan broj birača izvan organizacija, pa i takvih kojima je po političkoj svijesti i radinosti mjesto u njima, a što ne umanjuje ulogu i političko značenje SSRN.

Posjedujući kao narodni zastupnik sela izbornog kotara, prisustvujući u neposrednoj suradnji s biračima, konferencijama, sastancima, zborovima, mitinzima, sazvanim od odbora mjesnih organizacija, osjetio sam i zapazio posljednjih godina, a prošle 1961. godine najviše, da se organizacije bržim tempom politički razvijaju u pozitivnom pravcu, da birači aktivnije učestvuju u rješavanju aktualnih zadataka i problema sela, odnosno komune.

U prošloj godini bilo je slučajeva, da su mjesni odbori organizacija pozivali na svoje sjednice i zakazane konferencije, ukoliko su bili na dnevnom redu važni problemi sela po pitanjima vode, struje, škole, puta, turizma, pored predstavnika Općinskog i Kotarskog odbora SSRN, te Narodnog odbora općine i kotara, u prvom redu odbornika iz svog sela i svoje narodne zastupnike. Po svakom od postavljanih problema, tražili su mišljenje i suradnju svojih narodnih zastupnika, a time su dokazali da je ovo neophodno potrebno. Svakako, ovi slučajevi pokazuju veliki

napredak u prošloj prema pred-prošloj godini, kada su se još sve mjesne organizacije na konferencijama sastajale redovno po traženju općinskih odbora, odnosno narodnih zastupnika.

Iznijet ću drugu jednu zadovoljavajuću pojavu, koja se redovno odvijala prošle godine u suradnji narodnih zastupnika s biračima. Dokle su se još u prethodnoj godini birači obraćali neposredno svom narodnom zastupniku, bilo kao pojedincu, najviše povodom navedenih nepravda i nezakonitosti počinjenih na njihovu štetu od strane organa narodne vlasti, ili raznih ustanova, kao i po svojim raznim ličnim molbama, bilo kao predstavnici sela za eventualnu pomoć u raznim planiranim djelatnostima,

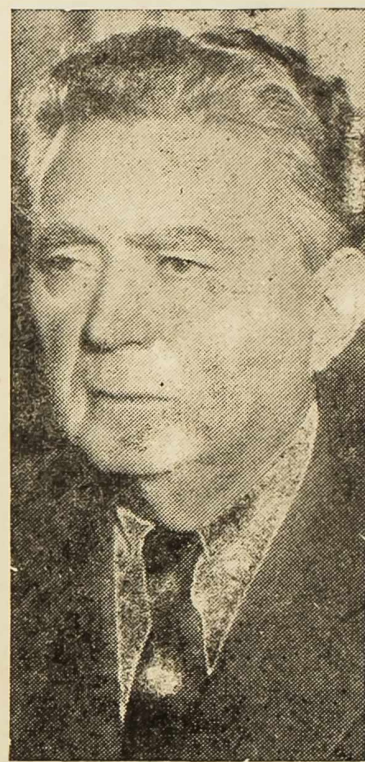
Tako sam se i ja kao narodni zastupnik riješio zaista teških dužnosti provjeravanja primljenih molba i pritužba, da ne bi dolazio u nezgodan položaj prema vlasti po slučajevima neumjesnih intervencija. Prošle godine konačno su riješene sve opravdane molbe i žalbe po pitanjima invalidnine, boračke penzije zaslugom Saveza boraca i invalida kotare i općine, kojima su se obraćali i odbori mjesnih organizacija. Jednako se postupalo i u pogledu zaposlenja ukoliko su mi se obraćali molioći neposredno kao svom zastupniku.

Organizacije su prošle godine mnogo više vodile računa o svim pitanjima političkog, kulturnog i privrednog razvitka o problemima sela i svojim zada-

- Piše: dr Ivan Ribar -

dote su prošle godine ovakvi slučajevi gotovo sasvim nestali. O svakoj planiranoj djelatnosti, po bilo kojem i kakvom problemu sela, odbor organizacije se u redovno prethodno posavjetovao i s narodnim zastupnikom. U prošloj godini nijesam primio nijednu molbu ili pritužbu, ako ova nije bila prethodno provjerena i preporučena od odbora mjesne ili općinske organizacije. Na taj su način otpali i moji odgovori s uputstvima da molbe i pritužbe moraju proći preko mjesnih odnosno općinskih organizacija koje su odlučivale da li će ove biti ustupljene na rješavanje nadležnim organima vlasti ili ustanove. Ako je bila potrebna intervencija narodnog zastupnika po molbi ili pritužbi, onda je dobivao preporuke od organizacija.

cima, te su zaista postale i inicijatori određene politike. Inicijativa je, doduše, bila najzapaženija pri rješavanju komunalnih pitanja. Privredno-političkim pitanjima, posebno zadacima socijalističkog sela, nije obraćena pažnja, bolje reći nikakova pažnja u većini organizacija. Dok u žitorodnim krajevima organizacije SSRN sagledavaju ove zadatke u okviru zadruga, to nije bio slučaj kod nas u našem kotaru. Ali, time nije rečeno da ih nijesu sagledavali u okviru komuna. Aktivnost po ovim zadacima različitija je nego u žitorodnim krajevima gdje su bili mogući rezultati u oblasti ratarske proizvodnje na krupnim socijalističkim gospodarstvima uz kooperaciju s individualnim proizvođačima. U selima našeg kotara,

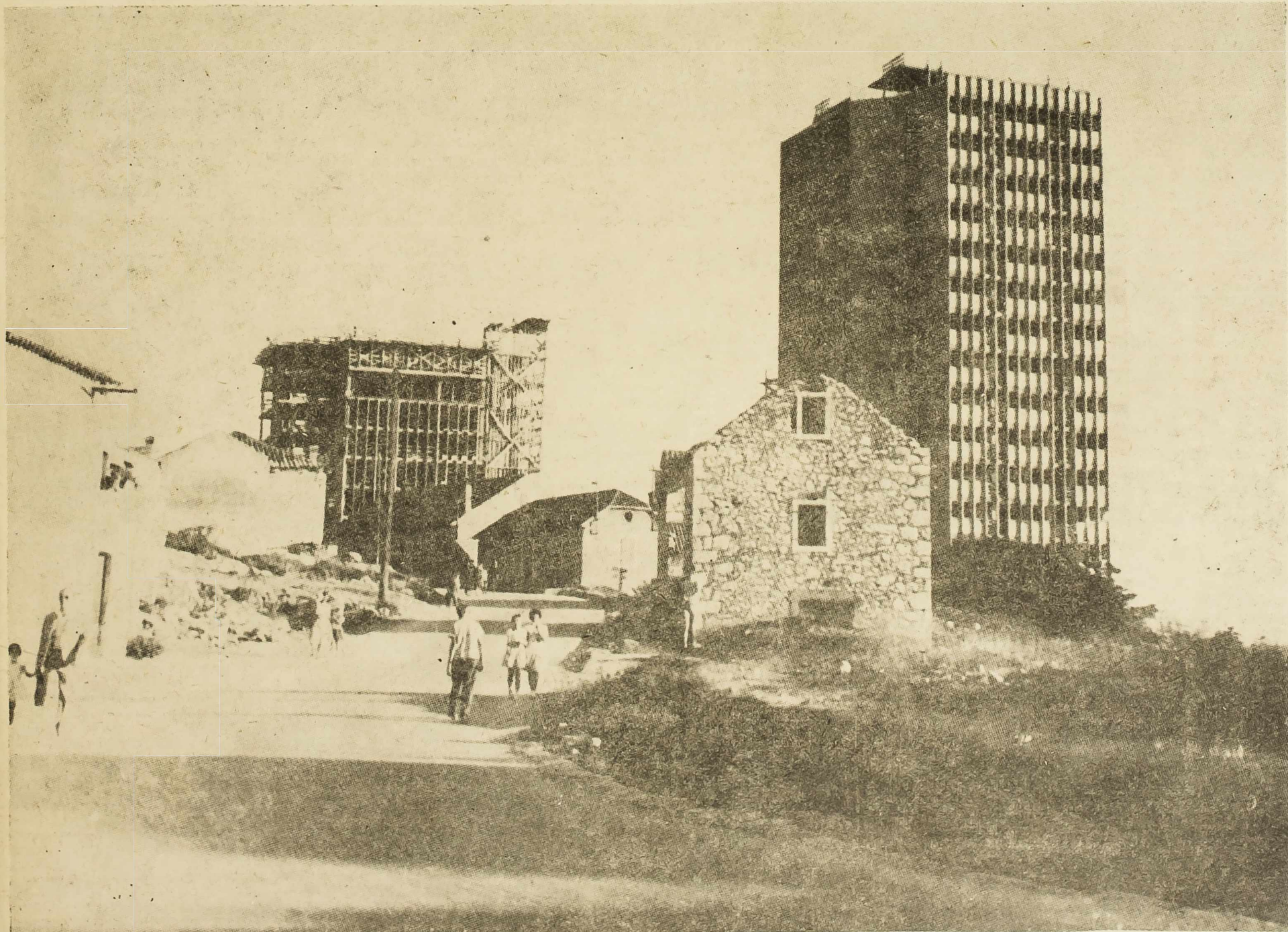
naše političke organizacije nijesu ni pokušale ulaziti u probleme kooperacije iako se o tome govorilo i prepričavalo i prošle godine na svakoj održanoj konferenciji. Pored narodnih zastupnika i članova izvršnog odbora organizacija općina i kotara kooperaciju su obrazlagali i stručnjaci narodnog odbora i raznih privrednih ustanova. Bio je to poseban slučaj u Dubravi gdje postoje dobri objektivni preduvjeti za kooperaciju u okviru zadruga. Zato su kod nas, usprkos poduzetih napora organizacije općine Šibenik, i prošle godine poljoprivredne zadruge ostale nerazvijene. One nemaju vlastitu proizvodnju žive i dalje samo od premetanja seljačke proizvodnje i snabdijevanja sela s artiklima industrijske proizvodnje. Zadruge su još daleko od toga da se razvijaju kao privredne socijalističke organizacije. Razumije se da izvršni odbori općina i kotara ulažu napore za osposobljavanje zadruga u cilju provođenja zadataka socijalističkog preobražaja sela. Učešće mladih i sposobnih, posebno u zadrugnim savjetima, već je u prošloj godini dalo svoj prilog u tim naporima. Ovi mladi ne zaboravljaju važne političke zadatke koji se odavno, a još i danas naročito postavljaju pred svaku političku organizaciju sela, a to su razvijanje sadržaja i sistema rada, što je preduvjet za jačanje aktivnosti. Ona je veća a to dokazuje i rad nekih organizacija gdje se vodilo računa o svim pitanjima političko-društvenog i kulturno-prosvjetnog razvitka.

Aktivnost naših organizacija na selu proširila se u prošloj godini po svim komunalnim djelatnostima. Spomenut ću nekoliko primjera naročite aktivnosti. Još pred dvije godine u selu Kraljice, a pred više godina u Vrpolju govorilo se na konferencijama o

(Nastavak na 2. strani)

Stari i novi Šibenik

(Snimio: Joško Čelar)

Svojim čitaocima
čestitam o
NOVU GODINU

Birači i narodni zastupnici

(Nastavak sa 1. strane)

vodovodu i s tim u vezi zbog nemogućnosti, da prethodno Savezno ili Republičko vijeće, ukoliko ne mogu narodni odbor kotara ili općine, osiguraju punu materijalnu pomoć. Mnogo je vremena i žučljivih konferencija prošlo pa da se konačno oba sela odazvala pozivu Općinskog odbora SSRN i narodnih zastupnika, da bez čekanja pomoći odozgo pristupe izgradnji. Uvjerili su se da samo putem dobrovoljnog rada, pouzdavajući se u vlastite snage, mogu u dogledno vrijeme riješiti pitanje pitke vode. Pomognuti kompresorom i barutom od Narodnog odbora općine, odnosno Gradskog vodovoda, upregli su se u posao u slobodno vrijeme, koje im je preostalo nakon redovnog posla kao radnicima u Šibeniku. Pješačili su svakog radnog dana, posebno Kraljičani od svog sela do željezničke stanice Perković i natrag po svakom vremenu pa i noći. Pješačili su dnevno i 14 kilometara. Jedva da su stotinu metara odmakli u kopanju kanala, stigla je i pomoć Gradskog vodovoda u postavljanju cijevi. Jednako s inicijativom i aktivnim zauzimanjem mjesnih konferencija, izvršnog odbora Općine te narodnih zastupnika, uz punu podršku narodnih odbora općine, elektrificirana su sela na području odlične općine, zahvaljujući jedinstvenom radu i borbi kao i materijalnim žrtvama svih interesata.

Veća ekonomski daleko jača sela i danas su bez vodovoda i struje zato jer nema potrebnog radnog i borbenog elana, te inicijative odbora njihovih političkih organizacija. Da spomenem živu aktivnost sela Južni Primošten i Vodice oko dovršenja izgradnje osnovne škole, odnosno stambene zgrade za prosvjetne radnike. Uz spomenutu zapaženu je aktivnost političkih organizacija i u malim selima Goriš, Gradina, Konjevrate, u svim naseljima i selima čiji su stanovnici radnici u tvornici Lozovac. Oni su pojačano produktivnošću omogućili rekonstrukciju svoga poduzeća izgradnjom novih kapaciteta, odnosno veću proizvodnju.

Na području turizma prošle su godine, zauzimanjem mjesne i općinske organizacije, a uz pomoć nadležne narodne vlasti, postignuti veliki uspjesi. Pored općine Vodice, Tijesno i Šibenik, treba istaknuti općinu Primošten, odnosno mjesnu organizaciju SSRN. Ovdje sam lično pratila inicijativni rad mjesne političke organizacije i Narodnog odbora općine. Mladi astronomi, učenici srednjih škola i studenti u Zagrebu i kao esperantisti uložili su također u saradnju s mnom, mjesnom organizacijom i turističkim odborom mnogo truda, uz pomoć republičke i kotarske narodne vlasti, da bi se nosili svi potrebni preduvjeti za održavanje međunarodnog omiladinskog eksperimentističkog kongresa u Primošenu.

Poznato mi je iz saradnje s biračima na konferencijama mjesnih organizacija, da su svoje odluke, nakon uspješne diskusije o važnim problemima svoga sela, uputili na razmatranje odnosno i rješavanje nadležnim vlastima, kao i zboru birača prije toga. Potrebno je, kako su predlagali na konferencijama istakli: da za donešenu svoju odluku postignemo saglasnost svih birača, kako bi je odozgo bolje preporučili i zato ćemo je uputiti zboru birača i tamo je zastupati i braniti od prigovora, da bude prihvaćena jednoglasno.

Sve organizacije sa socijalnim ciljevima pored pomenutih boračkih, invalidskih, naročito i sindikalne su privukle pažnju organizacija SSRN, a jednako fiskulturne i sportske organizacije. Nedavno donesena odluka na Kongresu Saveza boraca, Ratnih vojnih invalida, te Udruženja rezervnih oficira o objedinjavanju njihovog rada, posebno u općini, dala je i dat će političkim organizacijama još više zamaha, jer je ova promjena došla kao rezultat našeg društvenog - političkog i ekonomskog razvika i usklađivanja metoda rada boračkih organizacija s komunalnim sistemom.

Neke seoske organizacije bez inicijative i nemoćne unatrag dvije godine pomakle su se s mrtve tačke. Zauzimanjem izvršnih odbora općina i kotara SSRN kao i narodnih zastupnika postigle su već vidljive uspjehe. Na prošlogodišnjim konferencijama novoizabrani odbori, a nakon održanog Saveznog i Republičkog kongresa SSRN pristupili su inicijativni i agilni u rješavanju aktuelnih zadataka iz oblasti političko - društvenog i kulturno - prosvjetnog, kao i privrednog života.

Ne samo za pitanja unutarnje već i vanjske međunarodne politike poraslo je znatno interesiranje članova organizacija na selu. Natjecanje, bolje reći utrkivanje u nuklearnom naoružanju, za borbu druga Tita i vanblokovskih zemalja za mir, razoružanje, ravnopravnost u svijetu, za slobodu potlačenih kolonijalnih zemalja i slično bili su prvenstveno praćeni na konferencijama i sastancima. Snažno se reagiralo na pojave fašizma, ispadima protiv naših građana kao i na sve negativne pojave na koje je upozorilo pismo CK SKJ.

Ante Buvinić

Kako su se odrazile nove privredne mjere u radnim kolektivima nakon primjene novih pravilnika o raspodjeli?

Kao što je poznato, nove privredne mjere su stupile na snagu od početka 1961. godine, a pošto je čitav sistem novih privrednih instrumenata stavljen na diskusiju, to je u tom smislu i u našoj komuni ova aktivnost došla do punog izražaja. Može se kazati da nije bilo mjesta i skupa gdje se o tome nije govorilo i raspravljalo. U tom pogledu, što je i sasvim razumljivo, aktivnost sindikata i sindikalnih organizacija za razliku od ostalih društveno političkih faktora na nivou komune bila je posebno izražena.

U radnim kolektivima su se u to vrijeme izradivale komparativne analize, da bi se vidjelo kako će se pojedine privredne organizacije uklopiti u novi mehanizam raspodjele ukupnog prihoda. Rezultata je bilo različitih, a mnoga poduzeća pa čak i ona veća nagovještavala su da će ih nove privredne mjere pogoditi u ovom ili onom pogledu. Posebno je značajno mjesto u sklopu tih pitanja zauzimalo vanjsko-trgovinsko poslovanje nekih poduzeća vezano za izmjene pariteta dolardinar. Međutim, novi privredni sistem je stupio na snagu i njegova primjena djeluje već punu godinu dana, a postignuti rezultati poslovanja u prvih devet mjeseci ove godine pokazuju da privredne organizacije i privreda komune u cjelini posluje mnogo uspješnije nego prošle godine. U tom smislu, a na osnovu postignutih rezultata poslovanja, pri-

Razgovor s predsjednikom Općinskog sindikalnog vijeća Antom Buvinićem

Sindikalne organizacije prilagoditi novim uvjetima

valne organizacije su pristupile izradi zakonom predviđenih pravnih akata, među kojima - pravilnike o raspodjeli čistog prihoda i pravilnike o raspodjeli osobnih dohodaka.

Nove privredne mjere donijele su niz kvalitativnih promjena, koje su, pored ostalog, izražene u potpunju slobodnoj raspodjeli čistog prihoda privrednih organizacija o čemu je prilikom izrade pravilnika trebalo posebno voditi računa, jer mehanizam raspodjele ukupnog prihoda sili privrednu organizaciju na dugoročniju politiku, što posebno treba da bude izraženo u jačanju vlastitih fondova. U tom smislu mnoge privredne organizacije su odnose raspodjele čistog prihoda za osobne dohotke i fondove usmjerile u tom pravcu.

Sto se tiče izrade pravilnika o raspodjeli do 1. XII ove godine od ukupno 59 privrednih organi-

pravcu. Staj je predsjedništva Općinskog sindikalnog vijeća da se na ovogodišnjim skupštinama rasprave tri vrlo važna zadatka: — aktivnost sindikalnih organizacija i ostalih faktora u daljnjem usavršavanju unutarnje raspodjele — odnosi u radnim kolektivima i — obrazovanje proizvođača.

U idućoj godini se očekuje donošenje novog ustava i izbori u organima vlasti. To će još više obogatiti sadržaj rada sindikalnih organizacija u aktiviranju proizvođača.

Daljnja aktivnost sindikata i sindikalnih organizacija i njihov uticaj u podizanju životnog standarda radnih ljudi treba da bude jedan od njihovih prvorazrednih zadataka. U vezi s time treba težiti da se ostvare zacrtane smjernice Općinskog sindikalnog vijeća i vijeća proizvođača o izdavanju i uplati sredstava iz čistog prihoda privrednih organizacija u Fond za društveni standard.

Budući da predstoji donošenje perspektivnog plana privrednog razvoja šibenske komune i da bi se planom predviđeni ciljevi mogli ostvariti, aktivnost sindikata i organa upravljanja treba da bude usmjerena na to da se pristupi koncentraciji sredstava privrednih organizacija u udruženi fond. Iz ovog fonda sredstva bi se investirala po prioritetu potreba predviđenih planom.

Zelim istaći da u realizaciji ovih neposrednih zadataka, sindikalne organizacije i njihova rukovodstva treba da svoj rad prilagode novim oblicima, a sve u pravcu jačanja proizvodnje i organa upravljanja. U vezi s time treba da aktiviraju cijelo svoje članstvo i sve odgovorne faktore u svojim organizacijama, jer će se jedino na takav način ovi veoma važni zadaci moći najbolje ostvariti.

naš intervjue

zacija u našoj komuni, pravilnici su donešeni u 31 privrednoj organizaciji koje zapošljavaju 7.171 radnika ili 72 posto od ukupno zaposlenih. U ostalih 28 privrednih organizacija pripreme na ovom poslu su već završene, te se očekuje da će biti primijenjeni počev od 1. siječnja. Sigurno je da posao i aktivnost na ovim veoma važnim zadacima nije završen, jer upravo primjena pravilnika u život traži stalno izučavanje i praćenje rezultata privredivanja i raspodjele.

To znači da radni kolektivi, organi upravljanja, sindikalne organizacije i ostali faktori preuzimaju na sebe vrlo odgovorne i važne zadatke.

Kakav se sadržaj rada predviđa u sindikalnim organizacijama u 1962. god.?

— S obzirom da će se već od 1962. godine održavati godišnje skupštine sindikalnih organizacija i forma, jedan dio njihove aktivnosti bit će usmjeren u tom

Sa prijema pionira u Domu JNA

U Šibeniku je nasvečanje proslavljena 20 - godišnjica Jugovenske narodne armije, koja pada upravo na dan kada je 1941. godine u malom selu Rudo osnovana Prva proleterska brigada, jezgro iz koje je u toku četvoro-godišnje slavne epopeje i posl-jerajne izgradnje izrasla snažna Armija, važan faktor u obrani naše zemlje i očuvanja mira u svijetu. Proslava je bila obilježena brojnim manifestacijama, kulturnim i sportskim priredbama u jedinicama šibenskog garnizona.

Centralni dio jubilarne godišnjice započeo je svečanom priredbom u Narodnom kazalištu, na kojoj su nastupili članovi ansambla Narodnog pozorišta iz Beograda i vođa muzika Doma JNA. Ovoj svečanosti prisustvo-

vali su, pored pripadnika JNA, predstavnici političkog i kulturnog života grada. Na sam dan proslave, 22. prosinca, upriličena je svečanost u Domu JNA, gdje je komandant šibenskog garnizona priredio prijem za predstav-ničke organizacije šibenskih pionira i omladine. Za vrijeme prijema umučene su nagrade 17-torici učenika šibenskih srednjih i osnovnih škola za najbolje pismene sastave na temu jubilarne godišnjice. U toku dana pripadnici JNA položili su brojne vijence na grobovima palih boraca. Navečer je u organizaciji Doma JNA priredeno drugarsko veče u hotelu »Krka«, dok je u Narodnom kazalištu gostovao zbor i orkestar narodnih pjesama i igara Hrvatske »Lado«.

Zajednički plenum Kotarskog odbora SSRN i Kotarskog sindikalnog vijeća

Na zajedničkom plenumu Kotarskog odbora SSRN i Kotarskog sindikalnog vijeća, koji je održan 21. o. m. u dvorani Društvenog doma, razmotren je nacrt prijedloga perspektivnog plana razvoja privrede šibenskog kotara 1961—1965. Obrazloženje nacrta ovog plana podnio je Miro Kuhač, predsjednik Kotarskog odbora Socijalističkog saveza.

Perspektivni plan za spomenuto usmjeren je u pravcu smanjenja disproporcija između razvijenih i nerazvijenih komunuma u šibenskom kotaru. Uga težnja naročito se ogleda u ulaganju investicija u nerazvijenim područjima, posebno u komunama Kistanje, Tijesno, Primošten i Stanjani. Od ukupno 43 milijarde koliko iznose investicije za razvoj privrede ovog kotara, 9 milijardi dinara utrošit će se u nerazvijenim komunama, bilo za unapređenje poljoprivredne proizvodnje, bilo na stvaranju proizvodnjačkih i preradivačkih pogona aluminijske industrije. Perspektivni plan je predvidio ost-

Razmatran perspektivni plan kotara

varanje društvenog proizvoda na iznos od 77 milijardi, prema 47 milijardi koliko je on iznosio u 1960. godini. I narodni dohodak znatno će porasti. Od 17 milijardi u 1960. na 31 milijardu dinara u 1965. godini. Nova investiciona ulaganja u privredne i neprivredne investicije, te porast društvenog osoblja će se povoljno odraziti i na povećanje narodnog dohotka po glavi jednog stanovnika. Predviđa se da će narodni dohodak po stanovniku porasti od 102 hiljada u 1960. na 179 hiljada dinara u 1965. godini.

Znatna investiciona ulaganja bit će realizirana za dalje una-

predenje lokalne privrede, ugostiteljstva, turizma, trgovine i zanatstva. Najveće povećanje proizvodnje očekuje se u industriji, gdje će vrijednost ukupne proizvodnje porasti od 26 na 43 milijarde dinara. To povećanje rezultirat će se osnivanjem i proširenjem novih tvornica i pogona. Pored tvornice aluminijskih konstrukcija u Kistanjama i tvornice dekorativnih ploča u Sivenici, kroz perspektivno razdoblje izvršit će se znatna proširenja kapaciteta u tvornici pečenja gipsa u Kosovu, tvornici tankostijene opeke u Skradinu, tvornici crijepa u Strmici i »Dalmacijaplastici« u Drnišu.

Jači zahtviti izvršit će se na sektoru poljoprivrede stvaranjem novih ekonomija za proizvodnju povrćarskih i voćarskih kultura, jačanjem zadugarstva i većom primjenom agrotehničkih mjera.

U saobraćaju se predviđa dovršetak dionice jadranske magistrale i željezničke pruge Knin-Zadar. Težište u građevinarstvu bit će usredotočeno kao većoj primjeni mehanizacije i osiguravanju stručnog kadra u trgovini u stvaranju jačih organizacija uz proširenje oblika savremene trgovine, a u zanatstvu u jačanju socijalističkog sektora. U turizmu i ugostiteljstvu predviđena su investiranja u vrijednosti od milijardu i 250 milijuna dinara. Posebna pažnja bit će poklonjena unapređenju turističke djelatnosti i izgradnji objekata u priobalnom i otočkom pojasu.

Očekuju se također znatnija sredstva iz samodoprinosna stanovnika za proširenje školskog prostora, izgradnju komunalnih objekata, za vodoopskrbu i elektrifikaciju u selima šibenskog kotara.

kistanjske općine

dinih dana. Također su započeli radovi na izgradnji novih školskih zgrada u Biovčinu selu i Erveniku gdje su birači također dobrovoljno radili. Oni su pripremili sav potreban kamen i pijesak, a iskopali su i temelje, a u Biovčinu selu oni su u cijelosti izvršili betoniranje temelja.

Boksitni rudnici u Drnišu započeli su radove na ispitivanju količina i kvaliteta boksita u Erveniku. Na ovim radovima zaposleno je preko 20 novih radnika sa tog područja. U novo poduzeće alu - konstrukcija u Kistanjama uključeno je 15 novih radnika. Pošto je višak radne snage na ovoj komuni vrlo akutan, to je i ovaj broj nove radne snage veoma značajan. Konačno dovršenje radova na željezničkoj pruzi Knin - Zadar također će predstavljati značajan ekonomski faktor za ovaj kraj.

2. Naša komuna nema vlastitih novčanih sredstava osim dobrovoljne radne snage koja je u svakom doba voljna dati svoj doprinos u izgradnji svoga kotara. Zbog toga i realizacija naših planova u 1962. godini ovisi o novčanoj pomoći republike i NO kotara.

Početkom 1962. godine pušta se u promet zanatsko poduzeće u Kistanjama čiji će bruto produkt, kako se predviđa iznositi oko 500 milijuna dinara. To poduzeće zaposlit će u početku 35 radnika i službenika. Završit će se i građevinski dio radova na zdravstvenoj stanici u Kistanjama čija predračunska vrijednost iznosi 36 milijuna dinara. Osim toga u novoj godini pustit će se u redovan saobraćaj željeznička pruga na relaciji Knin - Kistanje, dovršit će se građevinski radovi na novim osnovnim školama u Biovčinu selu i Erveniku

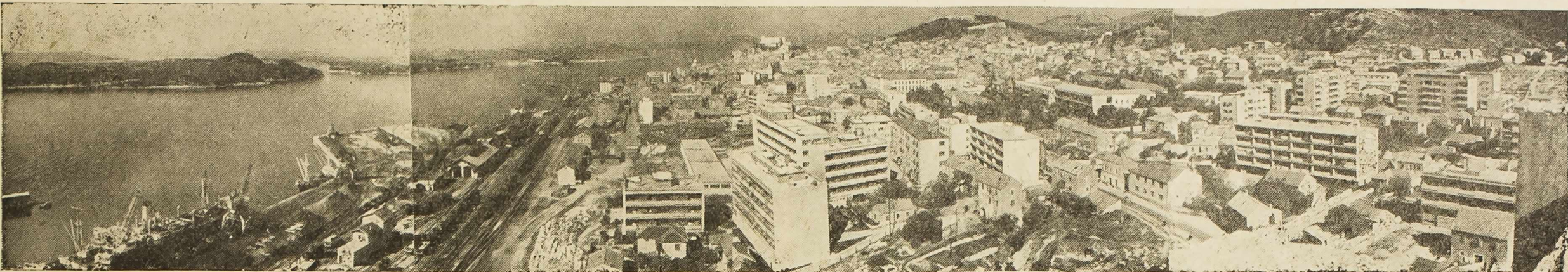

Vaso Nikolić

i konačno će se dovršiti škola u Devrskama. Predviđa se i dovršenje istražnih radova boksitne rude u Erveniku kao i početak jače eksploatacije tog rudnika.

U 1962. godini očekuje se i dovršenje glavnog projekta za vodovod kistanjske Bukovice. Također se namjerava da se poprave one kuće koje su u ratu bile porušene i popaljene. U planu je i asfaltiranje Kistanja.

Radovi na elektrifikaciji zaseoka Korolije u selu Ivoševcima i sela Varivoda bit će u idućoj godini konačno dovršeni. Nadalje će početi radovi na elektrifikaciji Kistanja. Na širem planu postaviti će se elektrifikacija Devrskaka, Začeva, Gošića, Smerdela, Kakanja i Krmjeva. Sva ta sela udruženim sredstvima rade na zajedničkoj elektrifikaciji. Potrebno je istaknuti da se čitav taj posao ne odvija isključivo na teret sredstava tih sela. U tom pogledu do sada je najbolje rezultate postiglo selo Varivode koje je svojom inicijativom najbolje pokazalo kako se pronalaze vlastita sredstva.

Sibenik Panorama

Anketa o građevinarstvu

Može li se jeftinije graditi?

U POSLIJERATNOJ IZGRADNJI ZEMLJE GRAĐEVINARSTVO JE DOBILLO ZNAČAJNO MJESTO I NE SAMO ZBOG AFIRMACIJE KOJU JE STEKLO NA POLJU STAMBENE I KOMUNALNE DJELATNOSTI. ONO JE PO SVOJIM REZULTATIMA STALO UZ BOK OSTALIM RAZVIJENIM PRIVREDNIM GRANAMA. STALNO SE RAZVIJA I NAPREĐUJE, PRIMJENJUJUĆI SAVREMENA MEHANIZIRANA SREDSTVA. ČINI VELIKE Napore U PRAVCU INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE I USAVRŠAVANJA SVOG STRUČNOG KADRA. I NA SIBENSKOM PODRUČJU POSLJEDNJIH GODINA ZAPAZEN JE VELIK NAPREDAK. DOMAĆA GRAĐEVNA PODUZEĆA »IZGRADNJA« I »RAD« ZAUZIMAJU SVE ISTAKNUTE MJESTO U GRADNJI STAMBENIH I DRUGIH OBJEKATA. DA BI ČITAOCI DOBILI ŠTO JASNIJU SLIKU O PROBLEMIMA GRAĐEVINSKE DJELATNOSTI, O KVALITETU I CIJENAMA IZVEDENIH RADOVA, REDAKCIJA NAŠEG LISTA PROVELA JE ANKETU U KOJOJ SUDELEJUJU ISTAKNUTI GRAĐEVINSKI STRUČNJACI NAŠEG GRADA.

Inž. Ljubo Kovačević, građevni inspektor:

Zanatske usluge su loše

— Kvalitet građevinskih radova na našem području mnogo se popravio u zadnje vrijeme. To je posebno zapaženo na objektima koje su gradila domaća i vanjska poduzeća. Radi ilustracije dovoljno je spomenuti stambene zgrade na Šubićevcu, koje su gradili »Izgradnja« i »P. Radan« iz Banja Luke, pa da se uoči razlika. Izvedbeni kvaliteti nesumnjivo idu u prilog sibienskog poduzeća. Obrtnički radovi umnogome zavise o kolektivu koji ih obavlja. Presudnu ulogu često igra i materijal, jer su zbog svježeg drva prozori, vrata i slično lošeg kvaliteta. Veoma mali broj zanatskih organizacija u Sibeniku prisiljava investitore da za obrtničke radove potraže radnu snagu iz vani, često i nestručnu, a rokovi za izvršenje radova fiksirani odveć na kratko vremenski razdoblje zahtijevaju brzinu u sljed čega se izvedeni posao negativno odražava na kvalitet. U vezi sa brzinom u dovršenju objekata nerijetko krivnja leži i

na projektantima zbog toga, što projekti nisu detaljno obrađeni, pa izgradnja zapinje (hotel »Jadrano«).

Do poskupljenja troškova u gradnji objekata u prvom redu dolazi radi pomanjkanja mehanizacije, do koje, sasvim je razumljivo, iz financijskih razloga ne mogu doći građevna poduzeća. Možda bi solucija o spašavanju dvaju sibienskih kolektiva donela riješila pitanje, jer bi se boljim korištenjem mehaniziranih sredstava brže i jeftinije moglo graditi. U stambenoj izgradnji posebno moglo bi se postići daljnje sniženje troškova ukoliko bi se upotrebljavao lokalni materijal, kao što su blokovi, cipele itd. odnosno materijali koji preostaju prilikom raznih tvorničkih procesa. U tom pravcu već se vrše ispitivanja i vjerojatno će biti uspjeha. Pojeftinjenje bi također moglo u slijediti serijskom proizvodnjom stropova, stolarije i drugih elemenata potrebnih za gradnju stanova.

Aleksandar Draganić, urbanista:

Objekte graditi bliže centru

— Uslijed nedetaljiziranog generalnog urbanističkog plana Sibenika u priličnoj mjeri se razbacivalo slobodnim lokacijama. Dešavalo se da su lokacije za zgrade bile izvršene na periferiji grada, iako je ostalo u urbanističkom pogledu dovoljno neriješenog prostora bliže centru (Draga, Plšac, Donji Baldekin, Težacka ulica i dr.). Izgradnja na tom gradskom prostoru znatno bi ubrzala izvođenje radova, a pojeftinilo bi i troškove s obzirom na već izgrađene komunalije (elektrika, vodovod i kanalizacija). Na to se, nažalost, premalo računalo.

Koliko mehanizacija utječe na kvalitet i brže izvođenje radova najbolje karakterizira primjer gradnje tzv. položenog neboder na Križu, gdje su primijenjeni savremeni elementi. Ne samo da takav način gradnje pojeftinjuje troškove, nego u znatnoj mjeri zamjenjuje radnu snagu. Primjerom građevnog poduzeća »I. Lavčević« iz Splita mogla bi poći i Sibenika. U vezi s ovim smatram za potrebno kazati da mehanizirana mješalica cementa, koju primjenjuje splitski kolektiv nije dovoljno iskoristena i da bi u kooperaciji sa jednim od domaćih poduzeća ona

postigla bolji efekat. Baš zahvaljujući primjeni moderne mehanizacije »položeni neboder« je izgrađen u rekordnom vremenu.

Što se tiče kvaliteta izvedbenih radova on još uvijek u potpunosti ne zadovoljava. To bi se moglo postići osiguranjem dobrih materijala i stručnog kadra (na primjer tesara u Sibeniku uopće nema, oni su angažirani iz sjevernih krajeva zemlje). Današnja privreda zahtijeva što je moguće jeftinije stanove, inače za kvalitetno izgrađene stanove cijena se po dvosobnom stanu kreće od 3 do 4 milijuna dinara. Neki osobiti primjedbi u izvođenju projekata ne bih mogao dati. Pohvalno je od strane poduzeća »Plan«, da uz nedovoljan kadar, ali sa dobrom organizacijom s uspjehom obavlja povjerene zadatke na projektiranje objekata.

Inž. arh. Dinko Vesanović, direktor »Plana«:

Nedostaju urbanistički podaci

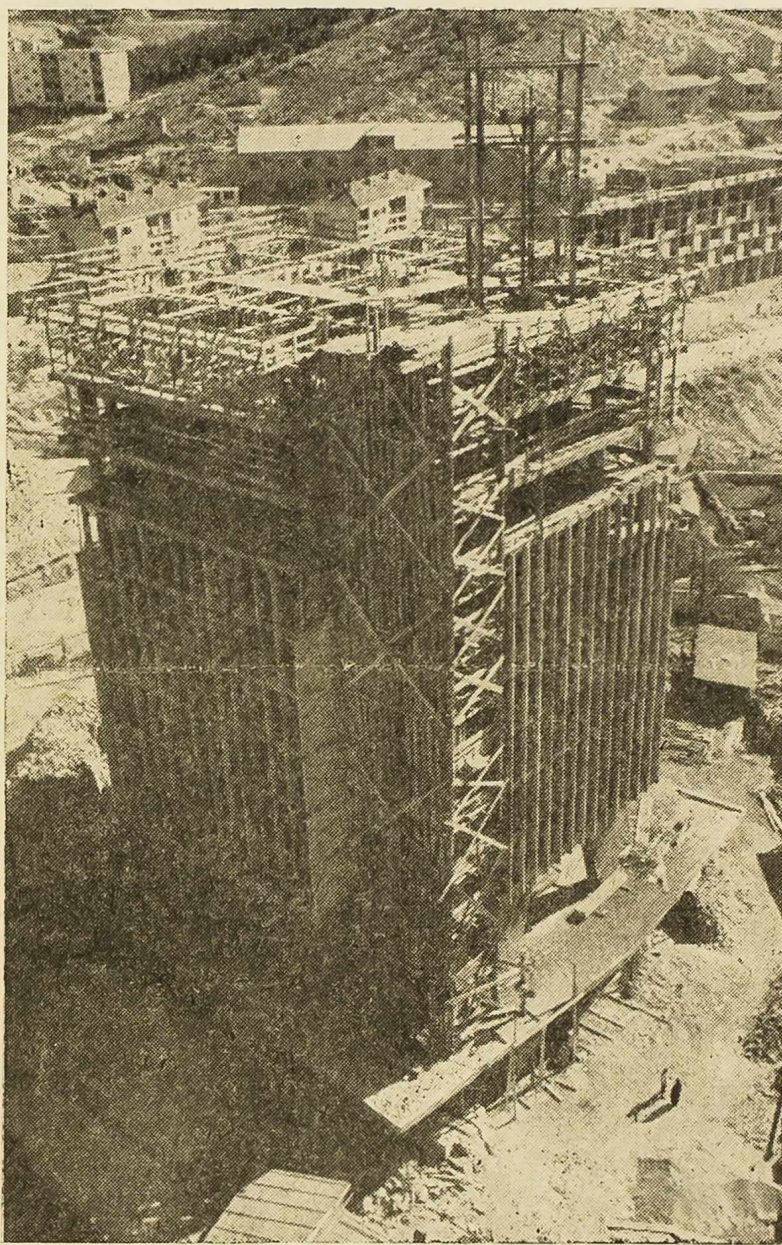
— Nije rijetka pojava da investitori zahtijevaju vrlo kratke rokove u projektiranju objekata, što neminovno utječe na kvalitet samog projekta. Važnu ulogu igra i činjenica da poduzeća ne dobivaju dovoljno obrađene urbanističke podatke, za što glavni razlog leži u nepostojanju organizacije koja bi na sebe preuzela urbanističko projektiranje. Baš zbog takve situacije poduzeće »Plan« je prihvatilo da obavlja i takve projekte, što, međutim, i previše angažira ionako nedovoljne snage na tom poslu. Krajnje je vrijeme da se u Sibeniku osnuje poduzeće za urbanističko projektiranje. To je u prvom redu uvjetovano postojanjem jednog jačeg urbanističkog tijela u NO-u šibenske općine, koje bi se brinulo o regulacionom planu grada. Šteta je da poduzeće kao što je »Plan«, nije djelovalo i ranije, čime bi se izbjeglo »divlje« projektiranje kroz nezakonito osnovane projektne biroa u nekim građevnim poduzećima. Takav rad ne garantira kvalitet projektnih elaborata.

Još uvijek je premalen broj stručnjaka koji bi nadzirao izvođenje građevnih objekata, čije su posljedice naročito zapažene u produženju roka i opadanju kvaliteta gradnje objekata. Jedna čudnovata anomalija za Sibenik: gotovo se na prste mogu

izbrojiti građevni arhitekti. Split, na primjer, gdje se tri puta više podiže stambenog prostora, posjeduje gotovo deset puta više stručnjaka nego Sibenik. Stoga je potrebno postojeća građevna poduzeća ojačati stručnim kadrom da mogu preuzimati i složenije zadatke. Da se o tome više vodilo računa, onda se u Sibeniku, kao što je to bio slučaj posljednjih godina, ne bi

pojavljivala građevna poduzeća iz Splita, Drniša, Benkovca i drugih mjesta.

I na kraju želim ponovno istaći da je poduzeću »Plan« potrebno osigurati veći broj stručnjaka, kako bi se potpuno eliminirala vanjska saradnja. Porred dvojice arhitekata poduzeću je neophodno potreban jedan statističar i dva do tri tehničara.

Na gradilištu Baldekin

Inž. Žarko Vudrag, teh. rukovodilac »Rada«:

Postiže se sve bolji kvalitet

— U odnosu na druge gradove, u Sibeniku je kvalitet građevinskih radova za nijansu bolji. Jedino mogu primijetiti da za gradske usluge nisu na visini, radi se dosta brzo i sa lošim materijalima. To je i razlog da smo orijentirani na vanjska poduzeća. I još jedan kompliment na račun Sibenika: stanovi su jeftiniji nego li u drugim mjestima, unatoč slabijoj mehanizaciji. Cesto se dešava da u toku radova dolazi do znatnijih odstupanja od predviđenih troškova, a sve zbog manjkavosti troškovnika. U prosjeku jedan dvosobni stan košta oko 3,5 milijuna. Međutim, u ovoj godini izgradili smo nekoliko dvosobnih stanova čija se cijena kretala oko 2,8 milijuna dinara.

Domaća građevna poduzeća nisu prema svojim kapacitetima dovoljno iskoristena. Međutim, da su se u 1961. godini na ovom

području pojavila poduzeća izvan Sibenika razlog je u tome, što je investitor za godinu dana trebao završiti oko 400 stanova. Smatram potrebnim ovdje istaći da spajanje dvaju naših poduzeća ne bi bilo najsmetnije rješenje. Jer, u tom slučaju stvorio bi se monopol u građevinarstvu, a i pojava vanjskih poduzeća došla bi do jačeg izražaja.

I razne druge okolnosti utječu na poskupljenje troškova. Nedostatak mehanizacije i činjenica što investicije nisu osigurane za više objekata na jednom mjestu. Cesto se radi neorganizirano: početak gradnje objekata pada u vrijeme koje nije povoljno za građevinarstvo (studeni i prosinac). Koliko god radimo jeftino, moglo bi se i jeftinije raditi, kada bi se poduzećima pomoglo u investiranju radi nabavke mehaniziranih sredstava.

Inž. Božidar Šlezinger, teh. rukovod. »Izgradnje«:

Milijunska potraživanja

— Kvalitet radova iz godine u godinu osjetno napreduje uz sve veću primjenu savremenih sredstava i bolju izradu tvorničkih materijala. Primjenom strojeva, utovarivača i dizalica zabilježeni su vrlo dobri rezultati. Teškoće se pojavljuju u gotovo

stalnom zakašnjevanju obrtničkih radova. To dolazi otuda što pojedine zanatske organizacije precjenjuju vlastite snage uzimajući više poslova nego što ih mogu svladati, i navrijeme i kvalitetno. Orijentirani smo na domaća i vanjska poduzeća. Po-

sljednjih godina kvalitet lokalnih usluga pokazuje osjetan napredak. Teškoće nam često čine investitori u nepravovremenom plaćanju obaveza, tako da danas poduzeće potražuje ništa manje nego oko 200 milijuna dinara. Poneki čak zahtijevaju početak radova, a da nisu osigurali sva potrebna sredstva. I to se, nažalost, događa. U ovoj godini »Izgradnja« će zabilježiti rekord u izvođenju radova na stambenim i drugim objektima. Cak oko milijardu i 250 milijuna dinara!

Kad je riječ o pojavi vanjskih kolektiva, moram napomenuti, da je konkurencija sasvim na mjestu, ali u pomanjkanju posla suviše je da djeluje više poduzeća na teritoriju jedne općine, to pogotovo onih kolektiva koji u vlastitim komunama imaju dovoljno posla.

Još uvijek se u Sibeniku jeftino gradi prema ostalim mjestima. Gotovo je u prosjeku za 15 posto skuplji Zadar, a Split isto toliko. Poduzeće »Izgradnja« gradilo je dvosobne stanove za oko 2,6 milijuna dinara, uključivo i sve komunalije.

S obzirom na smanjenu građevinsku djelatnost koja se očekuje u narednim godinama trebat će pomišljati na alternativu: ili izvršiti spajanje građevinskih poduzeća ili pak smanjiti postojeće kapacitete. Drugog rješenja neće biti.

Hugo Rajh, direktor Biroa za stambenu gradnju:

Orientacija na domaće pogone

— Što se tiče kvaliteta izvedenih radova oni nimalo ne zaostaju za onim u Dalmaciji. Primjedbe koje dolaze pokatkad od strane investitora na izvedene radove rezultat su koliko samih izvođača, toliko i projektantskih grešaka, kojih je danas sve manje. Napredak u tom pogledu sve je zapaženiji, posebno u Sibeniku. U poduzeću »Plan« dobili smo jedno zaista organizirano projektantsko tijelo. Ono će se sa prilivom novih kadrova, va još više poboljšati i usavršiti.

Zbog deficitarnih obrtničkih poduzeća na ovom terenu se pojavljuju vanjski kolektivi, što posebno vrijedi za električne i vodovodne instalacije. Na tom sektoru učinjeni su izvjesni napori, jer su pri Električnom poduzeću i Upravi vodovoda i kanalizacije u Sibeniku osnovani takvi pogoni, koji će u bliskoj budućnosti moći zadovoljiti potrebe šibenskog bazena. U izvođenju stolarskih radova bilo je grešaka na novogradnjama. U tom smislu tražili smo načina da se one izbjegniju provodeći primjenu JUS-a za takve usluge. Isto tako očekivati je da će se investitori sve manje orijentirati na vanjska poduzeća, nakon što budu slična formirana na ovom području.

Za razliku od 1960. kada je građevni materijal nešto poskupio, pri kraju ove godine osjeća se tendencija stabiliziranja cijena. Cijene stanova su ipak niže nego li u drugim gradovima, ali do pojeftinjenja neće tako skoro doći, dok se ne započne sa masovnom stambenom izgradnjom.

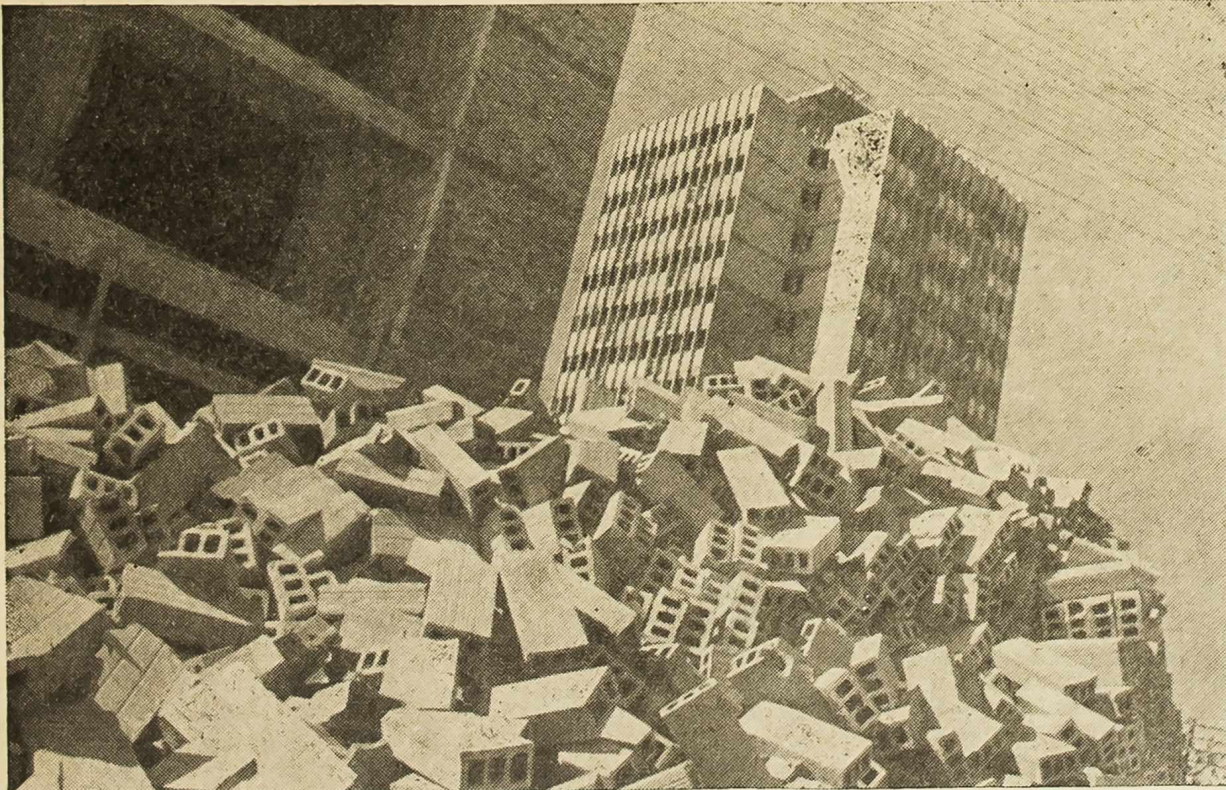
Izrazita teškoća na koju danas nailazimo svedena je na nedostatak preciznih planova za financiranje stambene izgradnje i financijskih sredstava, a što će u narednim godinama novi privredni propisi ovu problematiku radikalnije riješiti.

Anketu vodio:

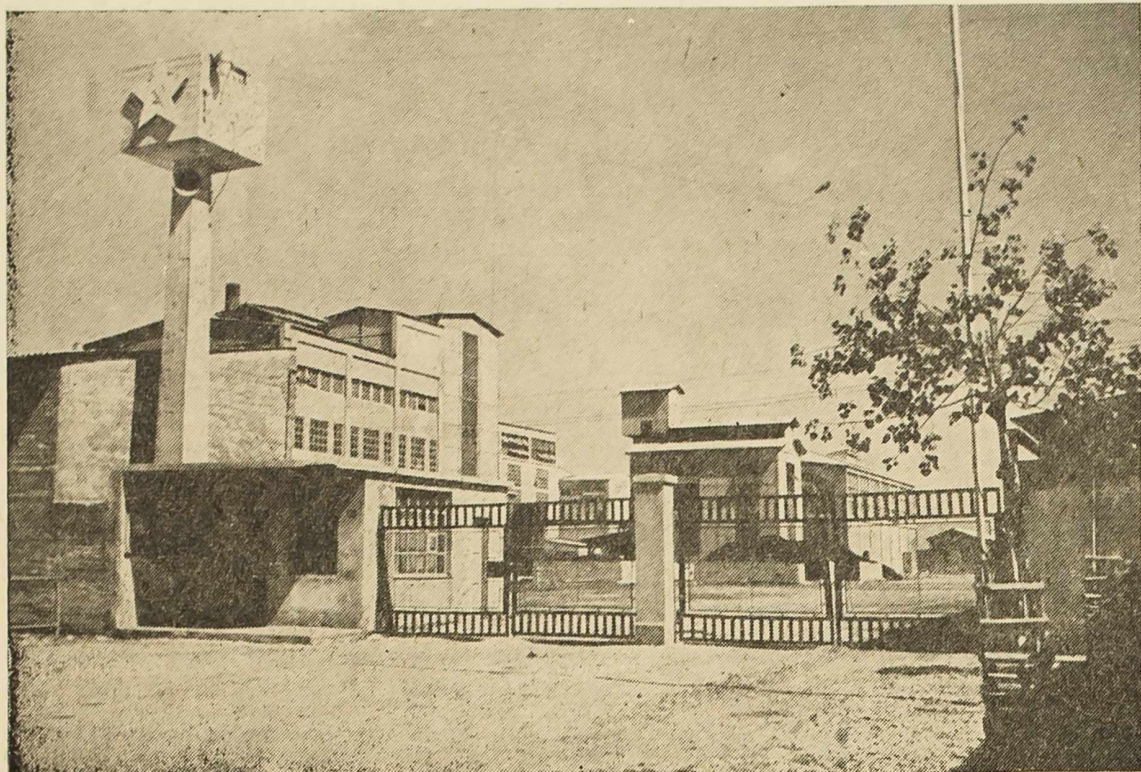
J. JAKOVLJEVIĆ

Snimci:

Inž. arh. D. VESANOVIĆ

I drugi neboder užurbano se gradi

Tvornica glinice i aluminija u Lozovcu

Iz Tvornice glinice i aluminija Lozovac

DOBRI GOSPODARI

U koloni prvomajske povorke. To je ispod prosjeka koji pronosen je šibenjskim ulicama veliki transparent na kojem je crvena linija, uz škrat komentar, pokazivala kako je rasla proizvodnja u Tvornici glinice i aluminija u Lozovcu.

Upitali smo u tvornici: »Da li se linija i ove godine popela?« Direktor Tvornice glinice i aluminija nije se kolebalo: kolektiv je povećao godišnju proizvodnju glinice od 4100 na 6000 tona i aluminija od 3800 na 5000 tona i mjesec i po dana prije izvršio plan proizvodnje za ovu godinu. Plan proizvodnje premašen je za 3,5 posto.

U idućoj godini proizvodnja će biti još veća. Kod direktora su bili predsjednik radničkog savjeta, tehnički direktor, direktori privredno-računskog i komercijalnog sektora. Svi su oni, svaki sa svog sektora, nadopunjavali direktora u toj realnoj prognozi, koja je utoliko vedrija kad se zna da je nedavno tvornica završila rekonstrukciju nekih pogona, i kad se zna kakve je teškoće u proizvodnji i osvajanju tržišta prebrodila tvornica. Novinarska bilježnica je začas bila prepuna podataka.

Ali vratimo se nekoliko godina unatrag.

Tvornica glinice i aluminija u Lozovcu našla se početkom 1954. godine u veoma teškoj situaciji. Stari, dotrajali pogoni ove najstarije tvornice aluminija na Balkanu, stavili su lozovačke proizvođače pred ozbiljnu dilemu: ili zatvoriti vrata tvornice ili maksimalnim zalaganjem, racionalnim gospodarenjem i samoodržanjem izdržati konkurentsku borbu na tržištu. Lozovački proizvođači odlučili su se, naravno, za ovo drugo. Zadatak je glasio: pod bilo koju cijenu rekonstruirati pogone, smanjiti troškove proizvodnje, ekonomičnije poslovanje i povećati proizvodnju.

Zajedničkim snagama punih sedam godina odricali su se radnici viškova i velikih zarada. Dok su druga poduzeća u šibenskom industrijskom bazenu dijelila »šakom i kapom«, lozovački proizvođači »stegnuli su kaiš« — prosječna plaća je bila 19.000 iako je u aluminijskoj industriji prosjek plaća 29.000. Istina, pojedini radnici su gundali, ali je većina razumjela. Fondovi poduzeća su rasli.

I tek prošle godine počela se ostvarivati ta lozovačka ideja duga sedam godina. Nisu se pozdiale nove hale, nabavljene su samo uređaji. Od starih peći 68 je rekonstruirano, a ubačeno je i 20 novih. Proizvodnja nije prekidana. Riješen je i problem električnih vodova, koji se u našoj zemlji nisu mogli naći, zato su u samoj tvornici izliveni od aluminija. Za rekonstrukciju pogona elektrolize utrošeno je 785 milijuna; iz vlastitih sredstava utrošeno je 500 milijuna ili 64 posto. Rezultat: elektroliza će godišnje proizvoditi 2.500 tona aluminija više. Potrošnja anodne mase i flornih soli svedena je na prosječni svjetski nivo utroška po kilogramu aluminija, a utrošak električne energije čak ispod tog prosjeka. U njoj se sada za proizvodnju jedne tone aluminija troši samo 16.000 kilovatsati električne ener-

se ostvaruje u najsuvremenijim tvornicama takve vrsti u svijetu. Interesantno je da u lozovačkoj tvornici stare rekonstruirane peći daju isti efekt kao i one najsuvremenije od 100.000 ampera.

Jedan je ovdašnji funkcioner u svojoj zdravici na svečanosti koja je nedavno održana u povodu završetka radova na rekonstrukciji pogona elektrolize s pravom rekao: »I političko i tehničko rukovodstvo i organizacija u njoj, morali su se mnogo truditi i mnogo učiniti da bi tvornicu doveli na sadašnji nivo...«

A te napore i te kako osjeća svaki naš građanin. Trgovine izlažu sve više aluminijskog posuda i drugih predmeta. U tvornici glinice i aluminija čuli smo da ona podmiruje već dio jugoslavenskih potreba. Ako se sjetimo da je Jugoslavija prije rata samo izvozila aluminijску sirovinu, kojom je prebogata, i bila neznatni proizvođač i potrošač aluminija, onda nam još jedan podatak riječito govori o ulozi te tvornice u podizanju standarda.

Prije rata se u našoj zemlji trošilo u prosjeku samo 11 dekadograma aluminija po stanovniku. U ovoj godini je prosječna potrošnja iznosila gotovo 2 kilograma. Tim prosjekom smo dostigli industrijsku razvijenu Italiju, približili se potrošnji Francuske itd.

Suhim pokazateljima porasta proizvodnje u Tvornici glinice i aluminija i utrošku novca za rekonstrukciju treba dodati još neke interesantne podatke.

Lozovački proizvođači uspjeli su postići ono što je bila intencija novih privrednih mjera — daljnje proširenje i usavršavanje radničkog samoupravljanja. U lozovačkoj tvornici je osnovano deset udruženih radnih zajednica — osnovnih ćelija radničkog samoupravljanja. Radnici u Lozovcu su tako postali i upravljači i odlučujući.

U tvornici je od 1957. uveden sistem nagrađivanja po jedinici proizvoda. Ne sumnja se da je ta mjera, kao i ranije uvedene norme i bolja organizacija rada, omogućila još veću i kvalitetniju proizvodnju. Ali, da bi proizvodnjom i asortimanom dostigli

maksimalne mogućnosti, morat ćemo, kažu u tvornici, u pogonu glinice vršiti stanovite preinake kako bi se produkcija toga proizvoda povećala za oko 2.000 tona godišnje.

Efekat modernizacije kojom je produktivnost povećana za 111 posto, odrazila se sada i na primanja radnika. Njihovi mjesečni lični dohodi povećani su na 25.614 dinara. I sada su u tom pogledu na srednjem nivou u našem kotaru.

Postupili smo kao »dobri gospodari« — rekoše u tvornici. Prema zaključku radničkog savjeta 20 posto od čistog prihoda stavit ćemo u fondove poduzeća. Od čiste dobiti tvornica daje za društveni standard oko 60 milijuna dinara. Iduće godine je plan veći, a i proizvodnja, pa će biti i veći prihodi.

Za one koji su izvana došli da nedavno podijele radost ove radne pobjede, mogao je biti veoma značajan i jedan mali podatak, koji je dao predsjednik sindikalne podružnice:

One koji su zbog bolesti odsutni s proslave, posjetili smo kod kuće, u bolnici i odnijeli im darove. Onima na klinikama i liječilištima izvan Šibenika poslali smo čestitke i darove poštom.

Jer i to je važan faktor kod ispunjenja i premašenja plana i sakupljanja sredstava za rekonstrukciju, mala pažnja i briga o ljudima.

Pišući o lozovačkoj tvornici reporter ne može, a da ne spomene da su tvornica i naselje kulturni centar okolnih sela. Lozovačko naselje osnovano je poslije oslobođenja. Tvornica je tamo podigla 69 stanova, a više od 30 u Šibeniku. U naselju je otvorena škola za učenike u priredi, iz koje je dosad dobila 200 kvalificiranih radnika, otvorila je Osmogodišnju školu, podigla je Dom kulture i za njega nabavila kino-projektor. Tvornički kolektiv sastoji se od ljudi iz okolnih sela. Zbog toga je tvornica mnogo učinila i za razvitak tih sela. Pomaže električnu, izgradnju cesta i drugih objekata.

M.O.

IZGUBLJENI MILIJUNI

Zaštita poljoprivrednih kultura na našem području naročito maraski i maslina, nije se ove godine uopće vršila. Jedino su nešto na tome radili individualni proizvođači i opća poljoprivredna zadruža u Pirovcu. Naročito su stradale masline u nekim primorskim općinama, pogotovu u Tijesnom. Računa se, da su moljci i mušice uništili 35 do 40 posto plodova ove kulture. A, i, ono plodova što je ostalo je slabe kvalitete. Isto tako uništen je veći dio višanja — maraski, a onaj dio koji je ostao nije bio kvalitetan, te se prodavao 30 do 40 dinara jeftinije po kilogramu, nego inače. Smatra se, da je samo na ovim kulturama izgublje-

no nekoliko desetaka milijuna dinara. Zbog toga se poljoprivredne zadruge već sada pripremaju za preventivne mjere. Većina njih, naročito u priobalnom pojasu, nabavila je veći dio prskalica (Primošten i Pirovac), dok su neke, među kojima i zadruge u Tijesnom i Vojdicama, naručile razni zaštitni materijal i rekvizite.

Predviđa se da će u idućoj godini opće poljoprivredne zadruge, u suradnji s poljoprivrednim stanicama i poljoprivredno — šumarskim komorama raznim mjerama zaštititi nekoliko stotina hiljada maraski i maslina. (r)

Novogodišnje želje Drnišana

PRETPRAZNIČKO RASPOLOŽENJE OBUZIMA OVE DANE DRNIŠANE I UZNEMIRENOST SE OSJEĆA NA DRNIŠKIM ULICAMA, KANCELARIJAMA I RADILIŠTIMA. SVATKO SE ZURI DA POSVRSAVA POSLOVE, BACI JOS JEDAN KRITIČKI POGLED NA PROŠLE DANE. SVI SE SPREMAJU ZA VEDRI DOČEK NOVE, 1962. GODINE. KAKO IM JE PROSLA OVA I ŠTO PRIZELJKUJU OD NOVE GODINE, U IME 3.000 DRNIŠANA GOVORI JEDNA DOMAĆICA, DIREKTOR NAJVEĆEG RADNOG KOLEKTIVA U OPĆINI, OMLADINSKI RUKOVODILAC, PROSVJETNI RADNIK I JEDAN FISKULTURNIK. JOS JEDNO BAČKO SPORTSKO DRUŠTVO.

O. K. domaćica i majka trojice sinova:

Higijeni u prehranbenim prodavaonicama trebalo bi posvetiti više pažnje. Da naša sanitarna inspekcija češće obilazi prehrambene prodavaonice, ne bi se dogadalo da domaćice u prehrambenim artiklima, u kruhu, nalaze mišjake i drugu nečist. Osim toga rijetko možemo naći maslac, južno voće i delikatese. Nije najbolja opskrba ni sa povrćem.

Voljeli bismo bogatiji asortiman namještaja, tekstila, staklarije, posuda i aparata za domaćinstvo, ali da ne bude velika razlika u cijeni između Drniša i susjednih mjesta: Knina i Šibenika. Ne sviđa mi se što mesari ostavljaju »ispod banka« bolje komade mesa, a trgovci još uvijek zakidaju na vazi.

Ja bih predložila da se otvore konkurentске radnje pa gdje bude bolji asortiman, kulturnija posluža i prikladnije cijene, te radnje neka cvjetaju.

Moja intimna želja za novu godinu je da dode do potpunog razoružanja, da nestane strahovanja od novog krvoprolića, a svijetom neka zavlada mir i blagostanje.

RISTE MRDEN, sekretar Općinskog komiteta NO:

Općinski komitet Narodne omladine općine Drniš napravio je u idućoj godini velik i opsežan plan rada na svim poljima djelatnosti. Angažiranjem rukovodstava komiteta i čitave omladine, mislimo da će ovaj plan biti ostvaren.

U idućoj godini omladina naše komune na ideološko — političkom uzdizanju stavila si je u zadatak da s marksističkim krugovima, predavanjima, štampom, otvaranjem čitaonica na selu i omladinskom političkom školom te tribinom mladih posvetimo punu pažnju toj formi rada. Pri aktivnu predavača nastojat će se osnovati pokretna biblioteka koja bi svake nedjelje dolazila sa štampom i prikladnom literaturom u pojedine, omladinske aktivne na selu.

Najšire i najbogatije područje rada u organizaciji Narodne omladine je kulturni i zabavni život. Organiziranje priredaba, akademija, logorskih vatri izleta i pohoda bit će stalna forma rada tokom cijele godine. Seoske organizacije organizirat će neku vrstu kulturno — zabavnih smotri sa svojim prigodnim programima. Nastojat ćemo organizirati zajedničku smotru za Dan mladosti koja bi bila centralna manifestacija omladinske kulturne, zabavne i sportske aktivnosti uz sudjelovanje pripadnika Armije. Aktiv u Drnišu osnovao je dramsku sekciju i folklornu grupu te će gostovati po selima.

Na sportskom polju kod nas bi trebalo ići na omasovljenje kako bismo uz prigodne datume mogli organizirati sportska takmičenja u odbojci, rukometu, šahu, stolnom tenisu i atletici. Predviđamo formiranje općinske nogometne lige neregistriranih igrača.

Velika je aktivnost članova Narodne omladine na radnim akcijama. Svake godine s naše općine odlazi na autoput 100 omladinaca. Na lokalnim radnim akcijama se predviđa da će se dati oko 160.000 radnih sati. Više nego do sada za proteklih pet godina. Radit će se na uređenju sportskog parka, dovršenju kosturnice, uređenju mjesta, pošumljavanju ogoljelih područja, popravci cesta i elektrifikaciji sela.

MIROSLAV MILER, učitelj, na radu u NO općine:

Sadašnje stanje prosvjete u drniškoj općini nije zadovoljavajuće iz dva razloga: prvo, što se u većini škola nalaze na radu prosvjetni radnici koji ne-

maju potrebne stručne kvalifikacije, a samim tim ne postižu zadovoljavajući uspjeh u ostvarivanju nastavno — odgojnog procesa; drugo, vrlo je akutan stambeni problem. Tom se problemu najozbiljnije prišlo tako da je zgrada Osnovne škole u Siveriću gotova, u njoj se već vrši obuka, pri kraju su radovi na dovršenju zgrade Osnovne

škole Gradac, a pripremni radovi oko dogradnje i adaptacije zgrade Osnovne škole u Drnišu su završeni pa će uskoro na njoj početi i radovi na izgradnji škole u Unešiću.

Iako se problem školskog prostora s uspjehom rješava, ostaje drugi, ne manje važan, problem — stanovi za prosvjetne radnike.

Ova su dva problema najteža, iako postoji niz drugih koji se s manje ili više uspjeha rješavaju. Problem prosvjetnih radnika koji nemaju stručne spremne rješava se putem seminara, a također i putem stalnog kontakta s upraviteljima škola.

Najveći uspjesi koji bi se mogli postići u 1962. godini jesu da se riješi pitanje popune sa stručnim prosvjetnim radnicima; poboljšanje rada školskih odbora; dovršenje školskih zgrada u Gradcu, Drnišu i početak radova u Unešiću; organizaciono sređenje svih škola i osamostaljenje gimnazije u Drnišu.

MOMČILO KOVAČEVIĆ, kapetan tima NK »DOŠK«:

Bez sumnje da se naš »DOŠK« nije našao u tako ozbiljnoj i za- vidnoj situaciji kak što je to ove godine. Prebrodili mnoge krize, uspjeli smo sa ne puno truda izbiti na čelo tabele Šibenskog podsaveza, pobijedivši na zelenom polju sve svoje stare i nove rivale ne izgubivši ni jednu od odigranih utakmica. I-pak osjećam skriveni strah od drugog dijela prvenstva, iako do toga nije trebalo doći i bilo je sasvim nepotrebno. Da je bilo više razumijevanja kod onih koji su u izvjesnom smislu trebali da priskoče u pomoć kada je to bilo najpotrebnije. Tada vjerojatno ne bismo dočekivali prvenstvo sa svega jednim bodom razlike, već bi ta razlika sigurno bila veća za 2, a možda i 3 boda, a time i osigurano prvo mjesto.

Svakako da nam treba trener, ograđeno travnato igralište, a iznad svega i naša volja, za koju ne bismo mogli reći da ne postoji.

Očekujemo od društvenih organizacija i mještana Drniša da u novoj godini zaista zdušno i stalno pomažu naše društvo koje, uostalom, pruža svake nedjelje našim građanima 2 sata ugodne zabave itekako potrebne svima nama.

Moja je najveća želja u Novoj 1962. godini da se plasiramo u Republičku ligu. (c)

Direktor Boksitnih rudnika u Drnišu Nikola Crnčević govori o problemima poduzeća

Potpuno uhodati novi način nagrađivanja-osnovni zadatak

Za iduću godinu mi još nismo ugovorili prodaju boksita sa svim našim kupcima. Predviđamo da ćemo polovinu naše proizvodnje boksita prodati u zemlji, a drugu bi polovinu trebalo izvesti. Još ne znamo kako će novim društvenim instrumentima biti regulirano pitanje izvoza boksita, a prije nego što oni budu doneseni, ne možemo pričati ugovaranje s inozemnim kupcima.

Da bi se s izvoznim instrumentima sva naša boksitna poduzeća stavila u ravnopravan položaj, mi smo predložili Komitetu za vanjsku trgovinu da izvoznim instrumentima posebno predvidi obračun cijene boksita franko vagona, a da se troškovi transporta do granice, odnosno brodom opet posebno reguliraju. Taj smo prijedlog dali zbog toga što se kod donošenja jedinstvenih instrumenata naše poduzeće u odnosu na druge — s obzirom na prevelike transportne troškove — nađe u neravnopravnom položaju.

S obzirom na povoljan transport prema izvozu, nama bi najbolje odgovaralo kada bi se u našem (šibenskom) bazenu proširili proizvodni kapaciteti glinice. Lozovac za to ima sve uslove i mislimo da bi u tom pravcu trebalo usmjeriti sve naše snage. Društvenim se planom kotara predviđaju izvjesni radovi na

tom planu, ali bez neke čvršće i sigurne perspektive. Odgovorni faktori trebali bi da to pitanje šire analiziraju i da u sklopu perspektivnog razvoja aluminijске industrije imaju u vidu potrebu proširenja glinice i elektrolize radi već postojećih valjanosti kapaciteta u Ražinama koje je prisiljeno da aluminij uvozi.

Prije godinu ili dvije bilo je zamišljeno da bi se u našem bazenu formiralo jedno tijelo koje bi koordiniralo rad na proizvodnji i preradi obojenih metala i radilo na proširenju njihovih kapaciteta. Po našem mišljenju ta zamisao je imala svog opravdanja i bilo bi korisno ponovno je analizirati. Ovo bi bilo korisno u prvom redu i radi toga što bi se putem tog tijela bolje sagledavali zajednički interesi svih poduzeća u ovoj grani, a pored toga studioznije bi se prilazilo rekonstrukciji i modernizaciji pojedinih pogona i izgradnji novih kapaciteta, u prvom redu za dalju preradu aluminija i aluminijških otpadaka. Ovo bi tijelo u prvoj fazi svog rada dobro poslužilo za koordinaciju među poduzećima, a u dogledno vrijeme bi moglo prerasti u rukovodno tijelo zajednice poduzeća ove grane u našem bazenu.

Još od početka ove godine mi aktivno radimo na uvođenju o-

bračuna po ekonomskim jedinicama. U toku drugog polugodišta vršili smo probni obračun da bismo na to postepeno privikli članove radnog kolektiva, a ujedno da bismo bolje sagledali nedostatke i poteškoće koje nam se u novom načinu obračuna pojavljuju. Kroz dosadašnje obračunavanje pokazalo se da nam je najteže pravilno postaviti planske zadatke za pojedinu ekonomsku jedinicu. To je kod nas teško zbog toga što su uslovi rada na pojedinim radilištima vrlo neujednačeni, a kod novog načina obračuna planiranje je osnov bez koga se ne može zamisliti pravilno nagrađivanje po ekonomskim jedinicama. Prenošenjem jednog dijela kompetencija radničkog savjeta i u pravnog odbora na radne zajednice i zborove ekonomskih jedinica, ovih će slabosti svakako biti manje. Sindikalna organizacija i organizacija SK aktivno su se založile da svaki član radnog kolektiva bude upoznat s novim načinom obračuna i mjerilima za raspodjelu ličnih dohodaka i drugih primanja koja proizlaze iz radnog odnosa. Bit ćemo vrlo zadovoljni ukoliko u idućoj godini uspijemo potpuno uhodati novi način nagrađivanja, a to će nam biti osnovni zadatak.

Društvena prehrana zahtijeva Radikalnije rješenje

Samo četiri restorana u kolektivima

Problem društvene prehrane nije noviji datuma. O tome se diskutiralo i raspravljalo na različitim skupovima i mjestima. Radnički savjeti, sindikalne podružnice, privredne organizacije i ustanove, Ugostiteljska komora i ostali nadležni organi raspravljali su ne jednom kako riješiti, ili bar ublažiti nedostatak restorana društvene prehrane. Donosili su se zaključci, stvarali planovi i elaborati itd koji su, mažalost, ostali samo planovi. O tim planovima, rješenjima i slično, pisali smo i mi svojevremeno, na našim stranicama. Gdje i kako se hrane stotine naših radnika, đaka i službenika imperativno nam nameće da se još jednom o tome piše.

Kada govorimo o društvenoj prehrani, kako je ona organizirana i što se na tome učinilo, onda ne možemo a da ne iznesemo i neke konkretne činjenice, koje će najbolje pokazati što nam u tom pravcu nedostaje. Naime, u Šibeniku od 46 privrednih organizacija samo su četiri otvorile restoran društvene prehrane. Međutim, ni oni ne rade kako bi trebali, izuzev onoga u Tvornici elektroda i ferolegura, i donekle u remontnom zavodu »Velimir Skorpik«. Tvornica elektroda i ferolegura, zaista vodi najviše brige o svojim radnicima. U toj tvornici doručak, koji je neobično dobar i kvalitetan stoji svega 40 dinara i uzima ga svakog dana blizu 400 radnika. Kvalitetan ručak košta 100 dinara i uzima ga preko 220 radnika i službenika. Osoblje, materijalne izdatke i nepredviđene troškove plaća sama tvornica iz posebnog za to predviđenog fonda.

U restoranu u Ražinama koji je nekad, a to nije bilo davno, neobično dobro radio, i u kojem se hranilo preko 250 radnika došlo je u zadnje vrijeme do nekih pojava koje upućuju da u tom poduzeću, što se tiče društvene prehrane, nešto nije u redu. Ručak koji je nekad stajao 85 dinara sada stoji 150 dinara, tako da se broj pretplatnika smanjio na svega 90. U svrhu rješenja ovakvog stanja, tvornica namjerava u svim pogonima otvoriti kioske koji bi bili op-

skrbljeni hladnim obrocima, osvrježavajućim pićima, cigaretama itd. Bilo bi potrebno da se i nadležni organi zainteresiraju za ovu stvar u Ražinama, kako bi i ostali radnici od kojih velik broj svakog dana odlazi kućama udaljenim i preko 20 kilometara, ponovo imali ishranu kakva je bila prije nekoliko mjeseci.

U remontnom zavodu »Velimir Skorpik« briga oko ishrane radnika zauzima vidno mjesto. Poduzeće je još u prošlogi godini otvorilo restoran u kojem se dnevno hrani oko polovina zaposlenih po cijeni od 55 — 75 dinara. Jednom analizom koja je nedavno provedena, utvrđeno je, da se otvaranju radničkih restorana na radnom mjestu mnogo povećala produktivnost rada i smanjio broj bolovanja.

U Tvornici glinice i aluminijske u Lozovcu radnici mogu dobiti tri topla obroka. Doručak uzima preko 110 radnika, a ručak i večeru svega 20 radnika, većinom samaca. U svrhu povećanja broja toplih obroka, tvornica će uskoro prići proširenju postojećih kapaciteta menze.

Što se pak tiče samog grada, ni tu situacija nipošto ne zadovoljava. Postoji, naime, samo jedan restoran »otvorenog« tipa društvene prehrane i dva klasična tipa. Restoran kod Bolnice u Ulici Borisa Kidriča ni izdaleka ne može zadovoljiti potrebe, kako po svom kapacitetu, tako i po tehničkim uređajima.

Restoran može primiti oko 200 do 250 abonata, a u njemu se, računajući i »prolaznike«, ponekad dnevno hrani i preko 500 ljudi. Razumljivo je da kako kvalitativno tako i kvantitativno hrana ne može zadovoljiti. Ishrana za 190 dinara dnevno, bez pomoći društveno - političkih i privrednih organizacija, razumljivo ne može biti zadovoljavajuća. Nedavno su iz Fonda za društveni standard NO općine nabavljeni suvremeni uređaji za pripremanje hrane i za to je utrošeno oko tri milijuna dinara. Novim sredstvima iz istog fonda proširit će se postojeći kapaciteti iste menze, te se vjeruje da će se stanje u ovom restoranu popraviti.

Ipak, najviše su pogođeni đaci, jer je većina njih sa sela koji žive od minimalne stipendije, koja iznosi čak i po 4.000 dinara mjesečno. Bilo je govora da će se, kad se isprazne prostorije sadašnjeg »Transjuga«, otvoriti đacka menza i restoran. Međutim od svega toga nema ništa, jer će u te prostorije useliti jedna kulturna institucija. Bilo bi dobro kada bi i odgovorni faktori povelu malo više računa o prehrani đaka i omladine. I Crveni križ bi mogao pomoći đacima otvaranjem mlječnih kuhinja i slično, koje su ponajviše u nadležnostima Crvenog križa. Možda ne bi bilo na odmet kako nam reče jedan rukovodilac, kada bi privredne organizacije mjesečno uplaćivale izvjesne novčane priloge u svrhu rješavanja problema ishrane. Smatramo, da bi i sami radnici u poduzećima na našoj općini, dobrovoljnim novčanim prilozima potpomogli ovu akciju.

U Šibenik svakog jutra sa šibenskih otoka stiže na stotine radnika, i bilo bi dobro kada bi se negdje, a to bi i najbolje odgovaralo na obali, izgradio jedan mali mlječni restoran, a to, vjerujemo, ne iziskuje neka naročita materijalna sredstva. Poduzeće »Palk« voljno je izgraditi jedan moderan kiosk za samoposluživanje. Smatramo da bi u Šibeniku trebalo otvoriti suvremeni restoran, koji bi pored građana i đaka mogao toplim obrocima opskrbljavati i radnike u poduzećima. Zamisao, da se otvori jedan takav restoran, iz kojeg bi se svakog dana po pristupačnim cijenama, odvozili topli obroci u poduzeća, zaista je idealna. Uz malo više volje i zalaganja moglo bi se štošta toga učiniti, kako bi prehrana naših radnika, građana i đaka bila bolja i potpunija.

M. R.

Dječji Što se mijenja?

Prema jednoj informaciji stručnjaka, kojom raspolažu savezni narodni poslanici, u nadležnim državnim organima u posljednje vrijeme razmatraju se uloga i mjesto dječjeg dodatka u sistemu dječje zaštite kao i njegov značaj kao dopune porodičnog budžeta radnika i službenika. Konstatira se da dalji razvoj društvene pomoći porodici i zaštiti djece zahtijeva određeno rješenje nekih pitanja koja se postavljaju u vezi s dodatkom na djecu. To je, prije svega, pitanje ocjene imovnog stanja porodice od kog zavisi pravo na dječji dodatak kao i njegovog uticaja na dodatak. Ovo pitanje postavlja se zbog toga što se još uvijek imovno stanje porodice cijeni prema stanju iz 1954. i 1955. godine, iako ocjena prava na dodatak na djecu prema tim kriterijima više ne odgovara izmjenama koje su u međuvremenu nastale u pogledu prihoda.

U prvom redu postavila se kao aktuelno da se ispita da li treba nešto mijenjati kod dječjeg dodatka onih korisnika koji imaju prihode od poljoprivrede. Već prva razmatranja pokazala su da postoje opravdani razlozi da se kod ovih korisnika, kojih ima preko četvrt milijuna, unekoliko izmjenom uslovi za dobijanje dječjeg dodatka. Jer, osnovni porez od poljoprivrede u 1955. godini, na osnovu kog se još uvijek cijeni pravo na dodatak korisnika koji posjeduju poljoprivredno imanje, iznosio je 6 odsto od katastarskog prihoda iz 1953. godine. U 1957. godini donijete su nove ljestvice katastarskog prihoda koje su i sada u važnosti. Tim ljestvicama otklonjeni su nedostaci ranije metodologije utvrđivanja katastarskog prihoda. Novim utvrđivanjem prihoda 1957. godine, prihod izvjesnih kultura smanjen je dok je kod nekih kultura zemljišta došlo do osjetnog povećanja prihoda.

Kao rezultat povećanja katastarskog prihoda kao i povećanja poreske stope u 1959. godini, sa početnom stopom od 9 odsto za domaćinstva sa katastarskim prihodom do 30.000 dinara, došlo je kod znatnog broja korisnika dodatka osjetno povećanje poreskog zaduženja, različito u pojedinim područjima. Istovremeno, kod izvjesnog broja korisnika dodatka došlo je i do smanjivanja katastarskog prihoda kod nekih kultura i klase zemljišta. Otuda danas postoji situacija da korisnici dodatka s manjim katastarskim prihodom u nekim slučajevima ostvaruju dodatak na djecu s većim prihodom od poljoprivrede. Zbog takve situacije smatra se da poresko zaduženje ne bi ubuduće trebalo da bude mjerilo za ocjenu imovnog stanja korisnika dodatka. Katastarski prihod pokazuje se kao pogodnije mjerilo,

s obzirom da nije zavisao od poreske stope i da je stalniji element za ocjenu prava uslovljenih prihodom. Provođenje u život ovakvih postavki sigurno da zahtijeva prilično vremena u proučavanju kako postaviti cenzusne grupe, što će sigurno biti zadatak nadležnih državnih organa.

Pa važećim propisima na pravo i visinu dodatka na djecu utiču samo oporezovani prihodi od imovine i samostalnih djelatnosti, dok visina prihoda iz radnog odnosa, penzija, invalidnina i drugih neoporezovanih prihoda

uopće ne utiče na taj dodatak. S obzirom na karakter dječjeg dodatka kao posebnog vida socijalne zaštite, u krugovima stručnjaka postavlja se pitanje da li takav kriterijum treba i dalje zadržati. Po njihovom mišljenju trebalo bi uzeti u obzir i mogućnost da se u osnovu za cenzus, pored prihoda iz poljoprivrede i samostalnih djelatnosti, uključe i svi ostali prihodi — iz radnog odnosa i druga primanja. Time bi se ostvario princip da pravo na dodatak i visina tog dodatka zavise od ekonomskog položaja domaćinstva.

P. Petrović

Knin dobio Ured za katastar

Na posljednjim ovogodišnjim sjednicama Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača kninske općine, održanim 22. decembra, usvojene su odluke o dopuni Statuta i izmjenama o unutrašnjoj organizaciji organa uprave Narodnog odbora, radi osnivanja Ureda za katastar, što je također prihvaćeno.

Nakon usvajanja izmjena i dopuna u budžetu kninske općine za ovu godinu, vijeća su prihvatila odluku o privremenom financiranju potreba općine Knin za prvo tromjesečje 1962.

I na ovim sjednicama donijeto je više rješenja o davanju garancija raznim korisnicima u u-

kupnom iznosu od preko 30 milijuna dinara.

U nastavku rada sjednice odobrena su predložena rješenja o dodjeli zemljišta Zajednici železničkih poduzeća Zagreb za tekuću izgradnju željezničkog čvora i poduzeću »Trgosirolina« za proširenje skladišta. Također je data suglasnost na Statut Komunalne banke u Kninu i na završni račun Zdravstvenog centra Knin za 1960. godinu.

Oba vijeća usvojila su i odluku o dodjeljivanju novogodišnje nagrade službenicima i radnicima općinskih organa uprave i ustanova.

(m)

Skupština Ferijalnog saveza

Među najboljima u Republici

24. o. m. održana je u Šibeniku godišnja skupština Ferijalnog saveza kotara Šibenik.

Izveštaj o radu podnio je predsjednik Kotarskog odbora Ferijalnog saveza dr. Branko Andrejević, koji je istakao da su u ovoj godini zabilježeni dobri rezultati. Organizacija sada broji 700 članova. Gotovo svaki član sudjelovao je u 7 akcija. Pored velikog broja akcija u Tjednu FSJ, putovanja su imala značajno mjesto u cjelokupnoj aktivnosti ferijalaca.

Naročito vidno mjesto zauzima i zborovanje ferijalaca Dalmacije u Kninu. Organizirano je 27 putovanja sa 2.200 učesnika u mnoge krajeve naše zemlje, a održan je znatan broj predavanja, priredaba i sportskih natjecanja. Naročito veliki uspjeh postigao je Prihvatni centar u kojem je boravilo 3.350 ferijalaca,

u ljetovalištu 600, s ukupno 14.000 noćenja. Najbolje uspjehe u radu postigla je družina TLM »B. Kidrič«, zatim Kistanje i Skola učenika u privredi Šibenika.

U diskusiji je učestvovao veći broj predstavnika družina, koji su govorili o uspjesima u radu kroz proteklu godinu. Govoreći o nekim pitanjima FSJ Vlado Trbojević, član Izvršnog odbora Glavnog odbora FSH je rekao da je neophodno potrebno osnivanje općinskog odbora FS u Šibeniku i kompletiranje Prihvatnog centra. On je naglasio da je organizacija Ferijalnog saveza na području kotara postigla vidne rezultate i plasirala se među najbolje u Hrvatskoj.

Za predsjednika je ponovno izabran dr. Branko Andrejević.

(J. R.)

Komentar

Pred povećanje plaća službenika

U Saveznoj narodnoj skupštini upravo se razmatra prijedlog za izmjenu Zakona o javnim službama. Ovim izmjenama povećat će se sredstva općina i drugih političko-teritorijalnih jedinica u visini od 15 odsto kako bi se koristila za povećanje plaća, nova postavljenja i redovna unapređenja u upravi i prosvjeti. Pored povećanja plaća izvršit će se i izmjene onih odredbi koje reguliraju način određivanja i visinu položajnih plaća.

U praksi su se plaće, već nekoliko puta, povećavale linearno. Ovog puta očekuju se novine u poređenju s povećanjem plaća u ovoj i prošlim godinama. Prije svega svaka političko-teritorijalna jedinica, kao na primjer općina, sama će izvršiti povećanje plaća u visini do 10 odsto. Međutim, za ovo povećanje mogle bi se iskoristiti i uštede sredstava koja su predviđena za pokrivanje ličnih rashoda ali ona ne mogu da pređu nivo od 5 odsto na platni fond iz 1961. godine. Ovo povećanje od najviše 15 odsto sprovelo bi se preko položajne plaće čime bi se automatski ukinuli sadašnji platni određeni zakonskim propisima. Znači da bi osnovne plaće iz 1961. godine ostale iste (osim što bi se pojedini platni razredi zaokružili na 500, što bi bilo minimalno povećanje. Prema tome XX platni razred iznosio bi 11.500 dinara, XIX 12.000 dinara, I 45.000 dinara, itd.).

Pošto će se uzeti princip da se položajne plaće ne povećavaju linearno, od naročito je značajna kako će se pristupiti ovom poslu. Kao što je poznato zbog povećanja troškova života svi službenici nisu u podjednaku položaju, pa se u ovom smislu očekuje što privlačnija raspodjela sredstava namijenjenih za povišicu. Naime, u Saveznom izvršnom vijeću preporučuje se da se sredstva za povećanje plaća u prvom redu koriste za poboljšanje položaja službenika sa nižim platnim razredima.

Ovakav postupak omogućio bi svim političko-teritorijalnim jedinicama da pravilnije rješavaju politiku nagrađivanja službenika dok se u život ne uvede unutrašnja raspodjela dohotka u javnim službama, po principima sličnim onima u privrednim organizacijama. To konkretno znači da se već ovim povećanjem plaća može intervenirati kako bi se otklonili neki problemi i anomalije u plaćama pojedinih službi u okviru jedne komune. Poznata je razlika u plaćama pojedinih službi, na primjer prosvjete i uprave ili organa pravosuđa. Nagrađivanje prosvjetnih radnika još zaostaje iza drugih službi. Prema tome ovim povišicama, zavisno od značaja ili zaostajanja plaća, određene službe mogle bi dobiti u okviru komune veća sredstva za povećanje plaća.

Pored ovog konkretnog povećanja plaća predviđaju se i izmjene u načinu reguliranja položajnih plaća. One se ne bi više određivale iz centra već bi propise o položajnim plaćama službenika, na primjer saveznih i republičkih organa, donosio starije ustanove u saglasnosti sa izvršnim vijećem. Uzmimo još jedan primjer i to iz prosvjetne struke. U ovoj grani položajnu plaću ustanovljavao bi osnivač prosvjetne ustanove. Kod škola koje se osnivaju na osnovu zakona položajna plaća bi se utvrđivala propisima izvršnog vijeća. Položajne plaće službenika prosvjetnih ustanova određivale bi se prema radnom mjestu, stepenu, stručnoj spremi i potrebama za vršenje poslova određenog radnog mjesta i prema drugim činiocima od uticaja za određivanje položajne plaće.

Na sličan način položajne plaće određivat će se i u drugim ustanovama.

Povećanje plaća teče od 1. januara 1962. godine.

P. Stojanović

Osvrt

O jednoj ružnoj navici

Nećemo vjerovatno pogriješiti ako kažemo da gotovo ne postoji čovjek koji, na ovaj ili onaj način, iz ovog ili onog razloga, ne opsuje. Jer, izgleda kao da je to neka životna potreba, nešto što je sastavni dio života i nešto bez čega život možda ne bi bio toliko lijep. Zapravo teško bi ga bilo zamisliti bez takvog ljudskog reagiranja. Ljudi su psovali, psuju i psovat će, to je sigurno. Ali, nije nam sada cilj da se u taj problem udubljujemo generalno i da ga razmatramo esejistički, već konkretno i za naše domaće prilike, pošto nam smeta neukusna ružna i prostačka psovka s kojom se prečesto i premnogom susrećemo. Psuje se bez potrebe, psuje se bez mjere, psuje se bez obzira na mjesto, okolinu i sredinu, psuje se najneprikladnijim i najneprikladnijim, takozvanim »najsočnijim« riječima. Eto, o tome da kažemo nekoliko riječi.

Istina, našu naciju bije glas da voli psovku. Ne bi valjalo ako bismo tu svoju osobinu još više njegovali i ako je ne bismo suzbijali i satjerivali u

okvire osjećanja mjere, ukusa ako u psovanju uopće ima ukusa i obzira, u okvire onoga što nazivamo uljudnim, kulturnim i civiliziranim ponašanjem.

Da je u nas neukusnih, ružnih, prostačkih, »sočnih« riječi previše dovoljno je da čovjek prošetajući ulicom, da stane negdje ispred kina, ispred kakve blažajne za javne priredbe, da se nađe u situaciji da mora proći korzom, uopće da se nađe u nekoj gužvi, a često samo pored dvojice, trojice ili nekolicine razuzdanih mladića, čut će najgoru, najružnije, najbezrazložnije i najnepotrebnije psovke. Na žalost to mahom izlazi iz usta mlađeg svijeta, iz usta omladinaca, pa čak i onih po uzrastu koji još nisu omladinci i koji se još nisu »zanogavićili« pa da bi »morali« na taj način da ispoljavaju svoju »snagu« i svoju »muškost«. Tada se najviše zgražamo i mrštimo. I žao nam je što oko sebe vidimo i čujemo »djecu ulice«, djecu s manjkavosti u domaćem odgoju, kako najčešće zaključuje. Prebacujemo tada krivicu na sve odgo-

jitelje i pedagoge na radnika u prosvjeti i u kulturi. Ponekad, ali rijetko, reagiramo na licu mjesta, a ponekad se i ne usuđujemo, jer bismo doživjeli niz drugih neprijatnosti, naročito u susretu s onima koji su nam poznati pod imenom siledžija. Jer, siledžije su i u psovanju siledžije. A za to takvo narušavanje javnog reda, morala ne slušamo i ne čitamo u našim novinama da je netko bio kažnjavan. Mislimo, međutim, da bi ovakve mjere bile i umjesne, opravdane i društveno korisne.

Psuje i prostački se ponaša neobrazovana masa, radnik, zanatlija, seljak — prezirvo kažu oni koji su navikli da se prezirvo izražavaju i odnose prema takvim elementima, prema masi. Psuju pijanice i propalice, kaže se dalje. Psuje »ulice«, jednom riječju. Neka se od toga uzme ono što je tačno. Ali ne psuje samo »masa«, psuju i oni »fini«, »kulturni«, »lijepo« odgojeni, psuju i te kako. Međutim, nije važno tko psuje na kraju. I bitno je da psovanje nije vrlina, već porok. A mi se borimo protiv svih po-

roka, pa i protiv ovoga, koji je naročito ružan. Mi u svakom pogledu od zaostale zemlje pravimo napredniju, što važi i za oblast kulture i za oblast prosvjete. To je smisao izgradnje našega socijalističkog, boljeg i ljepšeg društva i društvenog života od onoga kakav smo imali juče. Očigledno je prema tome, da se treba boriti i protiv nedostatka domaćeg odgoja. Potrebno je da se naši pedagoški radnici više angažiraju da uticaj škole bude efikasniji, a naročito je ovo aktuelan zadatak omladinskih organizacija, kao i svih organizacija društvenih i političkih. One zaista treba i moraju više da se bore protiv ove ružne navike. Socijalizmu, nije jedinica cilj materijalno blagostanje, afirmacija čovjeka samo u tome smislu, već i ljepšim i kulturnijem odgoju i ponašanju koje neće biti opterećeno govorom o kojoj smo ovdje govorili i koja nam sada previše bude oči i para uši.

Mile Jagin

Naša mala anketa o lokaciji spomenika Jurju Dalmatincu

Gdje postaviti spomenik?

ŽIVKO GOJANOVIĆ, predsjednik Savjeta za urbanizam NO općine

Ako me pitate kao predsjednik Savjeta za urbanizam NO općine, onda vam ne bih imao što reći. Lokacija za spomenik Jurju Dalmatincu nikada nije zatražena od organa koji je za to nadležan!

Ako me pitate kao građanin, onda bez obaveze mogu odgovoriti da znam da se govori da će se spomenik postaviti pred Katedralom. Zašto baš tu i zašto spomenik onome koji je sam sebi podigao najveći i, doznat ćete, najljepši spomenik, koji materijalno, najuvjerljivije i najistinitije traje pet stotina godina, sigurno znaju i imaju valjane razloge oni koji su se na to odlučili. O tim razlozima odnosno motivima nikada od nikoga ništa nisam čuo, a sam ih do sada, priznajem, nisam uspio otkriti.

Ako nemate ništa protiv, na koncu, i ja bih nešto upitao. Cemu spomenik spomeniku, i li jasnije — čemu neusporedivo skromnije obimom i neusporedivo skromnijim izražajnim sredstvima simbolizirati jedan veliki »živi« umjetnički objekt, i takav simbol postaviti uz takav objekt?

BOŽO DULIBIĆ, kustos Gradskog muzeja

Da je Meštrovićevu Jurju Dalmatincu mjesto do njegova životnog djela — šibenske katedrale, složni smo svi. Nije međutim, tako sa mjestom koje je spomeniku odredio projektant uređenja okoline katedrale i koje je obilježeno već iskopanim kvadratom u pločniku pred stubištem uz kuću Ježina.

Prema zamisli projektanta, dvije postojeće kuće (Vidović i Matković) bi se porušile, otvoreno bi se dvorište »četrij zdenaca« spojilo sa Trgom Republike te bi, na taj način, otpala primjedba da je spomenik postavljen u jednom kutu. Ovakvo rezonovanje ne samo da nije pravilno nego mjesto jednog stvara dva problema.

Dvorište »četrij zdenaca« nalazi se na nivou višem od Trga Republike i do njega se dolazi stepeništem i prolazom kroz jedno od najstarijih šibenskih zdanja, vrlo slikovitim i znamenitim (tu je bio srednjovjekovni »refugium«; ukrašavala ga je jedna slika Meduliceva). Nikad ni to dvorište ni strmi ulaz u glavnu ulicu srednjovjekovnog Šibenika nisu bili otkriveni, niti su to mogli biti a niti se to željelo. Nemojmo zabaviti da su stari Šibenčani podigli svoju Vijećnicu na kat da bi pokrili jednu neuglednu hridinu te da je pokopan prijedlog drugog jednog projektanta da se sruše sve kuće između Trga prvih žrtava fašizma i Zagrebačke ulice da bi se, tobože, sv. Ivan bolje vidio.

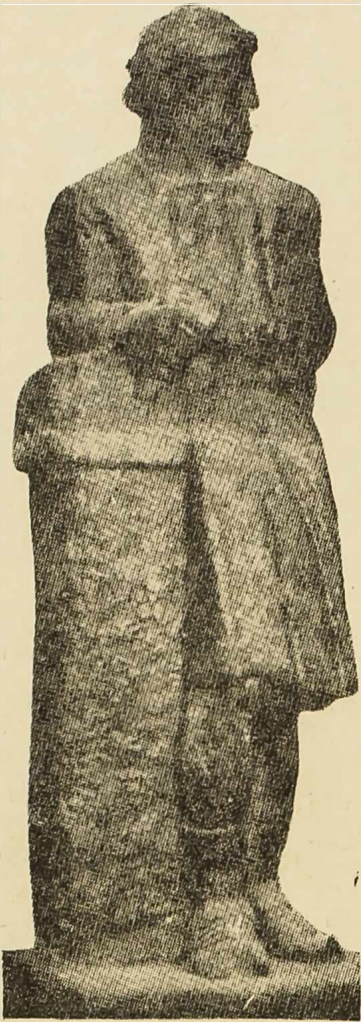
Ali ni »otvaranjem« dvorišta »četrij zdenaca« Meštrovićevo djelo ne bi izašlo iz jednog kuta niti bi dobilo onakvu odgovarajuću pozadinu kakvu imađe npr. njegov spomenik Maruliću u Splitu.

Mišljenja sam da je Meštrovićevu Jurju Dalmatincu mjesto pred Vijećnicom, a u svakom slučaju smatram da je potrebno da kompetentni faktori ispituju stvar sa sviju strana i nakon toga donesu odluku.

Prof. IVO LIVAKOVIĆ, predsjednik Savjeta za kulturu NO općine

Prvi put susreo sam se sa Jurjem Dalmatincem 20. stoljeća (djelom I. Meštrovića) odmah nakon što je dopremljen u Šibenik. Nestrpljivo sam očekivao taj susret sa djelom velikog umjetnika našeg vremena. I da iskreno kažem nisam bio u dovoljnoj mjeri impresioniran. Svakako da je tome pridonijelo preveliko očekivanje, ali bez obzira na to ovo djelo velikog Meštrovića ne može se uporediti iz razdoblja kada je bio na vrhuncu stvaralaštva. Istina, osjeća se dinamičnost izraza, ali samo u ponekim pojedinostima a ne i u cjelovitosti umjetničkog djela.

No bez obzira na to nestrpljivo očekujem njegovo »instaliranje«. Šibeniku su potrebni spomenici (kakvi, posebno je pitanje); naši trgovci upravo »vape« za njima. Zato sam i pobornik one grupe koja traži prekid diskusija i što prije postavljanje Jurja Dalmatina na, već ranije određeno mjesto, bez obzira što je moje lično mišljenje, da su i

I. Meštrović: Juraj Dalmatinac

mjesto i »poza« banalni. Što se pak tiče dviju varijanta (da li rušiti male zgrade iza postamenta za spomenik ili ih ostaviti (ja sam lično prema njima indiferentan, jer i jedna i druga imaju svojih prednosti, odnosno loših strana. A kad je tako, onda ne bi trebalo čekati nego odabrati jefitiju (ne samo u financijskom pogledu) varijantu. Za rušenje imamo uvijek vremena i lakše je nego graditi, a konačno i sam će Juraj kad se postavi »kazati« da li ambijent odgovara ili ne!

Vrijeme je da i mi u Šibeniku već jednom prekinemo s »mudrovanjima« u interesu kulturne historije ovog grada i njegove kulturne današnjice. Čini mi se da je uistinu dosta »jadranskih magistrala«, zidina uz novi Dom JNA, »čardaka« na obali i tome slično.

KULTURA

Šibenčani u večernjim školama

Ma koliko čovjek bio u toku našeg burnog društvenog razvika, lako mu se može desiti da ostane iznenađen nekom pojavom ili činjenicom iz svakodnevnog života.

U Šibeniku, na primjer, iznenađuje jedna, slobodno se može reći, nova pojava u večernjem životu grada, broj posjetilaca i to ne kavana, zabavnih ili sportskih priredbi, već učionica.

U toku jedne večeri u ovom gradu možete obići sedam škola u čijim klupama sjedi oko 1000 odraslih ljudi i žena. Istina, većinom je to mladi svijet, ali ima ih dosta u četvrtom, pa i u petom deceniju života. Sjede u klupama, ili za stolovima. Pažljivo slušaju predavanja, marljivo »hvataju« bilješke, ali ruku kad im nešto nije jasno i li kad sami nešto hoće da kažu. Uče u Školi za opće obrazovanje radnika, Višoj radničkoj školi, Gimnaziji, Ekonomskoj, Političkoj pri Kotarskom komitetu SK i Omladinskoj političkoj školi i večernjoj Pedagoškoj akademiji.

To nije sve. Tu su i učenici Radničkog i Narodnog sveučilišta na seminarima, tečajevima, predavanjima. Broj redovnih posjetilaca je oko 2.500. Dodaju li se ovom naporu radnih kolektiva, političkih i društvenih organizacija da upotpune znanja i obavještenost svojih članova od vještine rukovanja strojem, do vještine polemiziranja o problemima suvremenog svijeta, dobit će se iznenađujući podatak o broju onih koji organizirano uče. Dobit će se impresivna slika o čitavom jednom pokretu, o pravoj žed za znanjem.

Ta žed je velika. Da nije tako, čime bi se uopće mogla objasniti činjenica da ljudi dolaze u ove učionice, da dobar dio svog vremena provode u njima, da često pješače i po nevremenu i noću, iako sutradan već u šest moraju biti na radnom mjestu.

Što je to što toliki broj odraslih ljudi privlači u učionice? Pitanje smo postavili i njima samima. Svi odgovori sveli su se na ovih nekoliko riječi: stvarnost u kojoj živimo.

U ogromnoj većini to su radnici i službenici. Ali svaki je i li član radničkog savjeta u tvornici, ili član upravnog odbora, član nekog drugog savjeta i ne-

kog drugog odbora u ulici, naselju, gradu. Svaki pored radnih ima i društvene, upravljачke obaveze. Jedne i druge iz dana u dan traže nova znanja. A ljudi koji sjede u ovim večernjim učionicama, na seminarima i predavanjima nemaju u vijek tih znanja dovoljno. Ne mogu u stopu pratiti sve ono što se zbiva oko njih, sve novosti koje preteču jedna drugu u radionici, tvornici, komuni, u zemlji. Ne mogu uvijek odgovoriti valjano na pitanje koje iskrsne u diskusiji o raspodjeli dohotka prema radu, na primjer o boljoj organizaciji proizvodnje, o odnosu njihovih poduzeća i njihove komune, o tome zašto u svijetu postoje i djeluju snage koje vuku u novi rat.

Zato dolaze u ove učionice i zato uče. Ali, da li samo zato? Zar se mnogi ne bi mogli jednostavno otarasiti svih tih obaveza, svih tih velikih briga, odrediti svoje radno vrijeme u tvornici ili ustanovi, a poslije toga »gledati svoj posao«? Ako bilo kome od njih postavite takvo pitanje, odgovorit će negativno.

I, zaista je tako. Svi su oni shvatili, da u ovoj stvarnosti

nema opće brige koja ne bi bila i opća briga svakog od njih pojedinačno, da nema takve odluke ni u poduzeću ni u komuni, za koju svaki od njih lično ne bi bio zainteresiran, o kojoj ne bi imao što da kaže. Oni se čak osjećaju obaveznim da o svemu kažu svoju riječ, jer su podjednako dobro shvatili suštinu promjena koje su nastale u odnosu pojedinaca prema ljudima i ljudi prema stvarima. Shvatili su i oni s dva do tri razreda osnovne škole da više nisu nadničari, najamni radnici, dodatak stroju na kojem rade, igračka u nečijim rukama. Shvatili su da su zaista upravljači.

I što više razmišljaju o svemu tome, a život ih goni da razmišljaju svakodnevno, ovi ljudi sve više uvijaju da moraju učiti ako hoće da budu sasvim sigurni da je odluka za koju su digli ruku dobra. Kod njih raste potreba za učenjem, potreba koja se u Šibeniku, eto, pretvorila već u pravu žed za znanjem.

Koliko će i kako će ta žed biti zadovoljena to ni u Šibeniku, kao ni bilo gdje ne zavisi samo od ljudi željnih znanja. To zavisi i od društvenih odnosa, u prvom redu SK i SSRN, od ustanova u kojima se stiču znanja i kojih, bar što se Šibenika tiče, ima dosta.

M. O.

Uskoro: Zavod za zaštitu spomenika

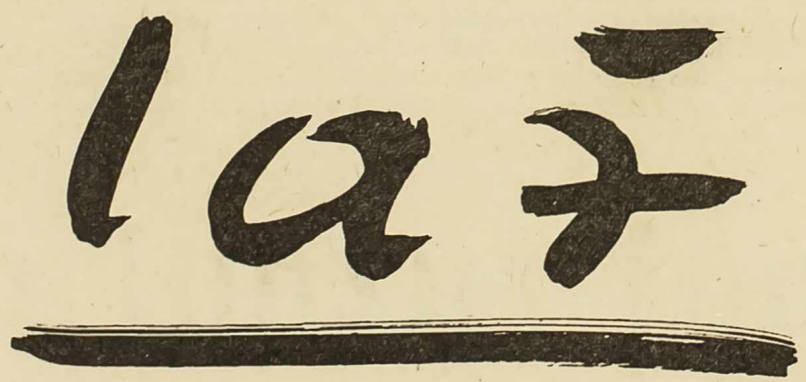
Prošlih dana održane su sjednice Savjeta za kulturu i Savjeta za prosvjetu NO-a kotara.

Na sjednici Savjeta za prosvjetu raspravljalo se, pored ostalog, i o Kotarskom centru za unapređenje domaćinstva. Ovaj Centar osnovan je u cilju unapređenja svih domaćih poslova, a najvažniji zadatak mu je bio prosvjetno obrazovanje žena. No, uza sav rad Centar nije uspio ispuniti ulogu. On se uglavnom ograničio na organiziranje tečajeva krojenja i šivanja i na izradu jelovnika za razne ugostiteljske radnje. Zbog svega toga preporučeno je da ovaj Centar pređe u nadležnost NO-a šibenske općine, time što bi se prema mogućnostima u svim općinskim mjestima osnovali takvi centri.

Na sastanku Savjeta za kulturu raspravljalo se o osnivanju početku rada Zavoda za zaštitu spomenika. Veliki broj takvih objekata neminovno je nalagao

potrebu otvaranja takve ustanove. Zavod će u početku imati dva stručna lica i jednog službenika. Pored toga predloženo je da savjet Zavoda za zaštitu spomenika broji 13 članova. Na sastanku je također bilo govora i o repertoarskoj politici Narodnog kazališta u Šibeniku. Između ostalog, šibenski teatar bi trebao imati na svom repertoaru barem tri djela koja bi bila interesantna širokoj publici, a da se ujedno mogu prikazivati i na manjim pozorištima. To prije svega što će teatar ubuduće trebati još više gostovati po manjim mjestima našeg kotara. U vezi toga iznijeto je da u mnogim mjestima ne pokazuju dovoljno interesa za ova gostovanja. Ne radi se o tome da ljudi ne bi htjeli gledati predstave, već o neshvaćanju uloge teatra u prvom redu od uprava nekih poljoprivrednih zadruga, koje su vlasnici dvorana.

Ivo Andrić

Pre svakog sastanka sa seraskerom (vojskovođa), Atanacković je dugo razmišljao što će sve da mu kaže i šta bi mogao odgovoriti koliko drska i podmukla pitanja. Trudio se da što bolje uvežba svoj razgovor sa seraskerom i puštao da pred njim prolaze pitanja i odgovori, dokazi i protivdokazi, kao što oficir vežba paradni marš uoči svečanog defilea. A posle sastanka bilo je još gore. Serasker bi se prosto uselio u njega, ispunio ga celog. Po dva dana nije mogao ništa drugo da misli. Samo je u sebi preturio i razglabao svoj razgovor sa njim. Ljutio se na njegove primedbe i pitanja i naknadno otkrivao u njima uvredljiv ton i skrivene zamke, procenjivao svoje odgovore koji su mu sada izgledali nedovoljni ili nejakli ili opet suviše jetki i lični, nalazio slabosti i nevesnine u svom držanju i sa gorčinom i zavišću mislio na svog protivnika koji je uvek nekako uspevao da nametne samo svoj predmet razgovora nego i svoj ton. U čudu se pitao zašto je čitav sat bez pogovora slušao seraskera kako raspreda i razastire svoje banalne poluistine i svoje presne laži, i kako mu je mogao dopustiti da svoju laž stavi nad njegove istine. Kako? Zašto,

Ta seraskerova laž i, naročito, njegov način laganja, doveli su Atanackovića do nekog unutarnjeg, hladnog besa koji mu nije dopuštao da mirno misli ni pravilno zaključuje. Ta bi ga misao odvodila kod nije želeo, u opšta razmišljanja o laži i istini među ljudima, i on nije više video pred sobom ovog stvarnog pašu sa kojim mora da radi i živi i vodi borbu iz dana u dan, od slučaja do slučaja, nego pravo čudo-

vište. To što je sada nastupalo bilo je kao neko pijanstvo i prolazno trovanje. I on se ceo gubio i potpuno menjao u sebi. Nestajalo je mudrog smirenog i pedantnog generalnog konzula Atanackovića, a na njegovom mestu ostajao je čovek uzbuđen mašte, plamtele savesti, pobunjen protiv sebe i ljudi i celog sveta, rešen da raščisti sa svim u sebi i oko sebe, ili da propadne odmah i bez traga. U takvim raspoloženjima konzul je lačao pera i pisao pismo prijatelju kome se sve može reći i koji — ne postoji. U tom pismu generalni konzul je kazivao sve što nije moglo ući u zvanični izvještaj ni biti saopšteno živom čoveku. A kad bi, posle dandva-tri, taj »nastup« prošao, on bi sa čuđenjem pročitao dugačko pismo, presavio ga nekoliko puta, spatio na kancelarijskoj sveći, i vraćao se na svoje redovne poslove, pribran i miran — do prve prilike. Ponekad bi svoje pismo palio odmah, dok se još ni mastilo na poslednjim redovima nije osušilo. I posmatrajući ga kako gori, mislio je, kao uvek kad bi gledao vatru: »Plamen — to su orgije nežive prirode.«

I večeras je pisao.

»Ah, šta su svi lažovi sveta prema njemu? Ništa. Dilemtanti, nevesti početnici, nedoučeni daci i šegrti. On laže s neminovnošću prirodnih pojava, laže kao što vetar duva, kao što pseto laje, petao peva; laže jer ne može drukčije. On od prirode ima dar laganja, kao što drugi imaju savršen sluh i lep glas.

Tako sam i juče mislio u sebi, dok je on tiho, toplo i ubedljivo obrazlagao svoj predlog

o izvozu drveta iz Bosne, od kog ćemo mi imati sve koristi a on ni jednu. Takoreći, poklanjajući nam i bosanske šume i troškove prevoza. Mislio sam dugo i slobodno, slušajući ga površno, znajući odavno da je svejedno šta govori, jer to nema veze sa onim što misli, a njegovu misao treba naslutiti, pogoditi ili iz činjenica zaključiti, tražiti je svuda, samo ne u njegovim rečima. Jer dok govori, on svoju pravu misao i od samog sebe krije.

Tako je kad on nešto predlaže ili traži nešto od vas. A kad vi predlažete ili tražite štogod, on vas sluša pažljivo, ali ne gleda u vas nego mimice vašeg uha, negde u daljinu, kao da tamo napregnuto čita šta treba da vam odgovori. I dok govorite, stalno vas vredi i muči osećanje da vas on ne sluša, da i ne primećuje vaše prisustvo, nego da se preslićava za svoju laž. A kad završite, pošto ste izneli svoj predlog i svoje traženje, on vas pogleda pravo svojim tamnim, od naprežanja zanesenim i malčko vlažnim očima, i kaže vam nešto što može biti odobravanje, priistanak, odbijanje, ma šta, ali što je u svakom slučaju — laž. I kaže vam to drsko i nemirno, ne trudeći se nimalo da logično poveže reč sa reči i rečenicu sa rečenicom, da prikrije bar najgublje protivnočnosti.

Svuda svet laže, po nevolji ili potrebi, iz pakosti ili navike, ali ova levantinska laž ima još i nečeg naročito uvredljivog. Ovi osmanlijski dostojanstvenici navikli su da govore ponajviše sa nižima od sebe, prema kojima ne moraju imati stida ni obzira, ni toliko da bi se bar iz pristojnosti potrudili da svojoj laži daju neki izgled istine. A ovaj lički poturčenjak dodaje tome još i neku indiskretnu i silovitu zluradost koje kod pravih Turaka nema.

A sve ako se i desi pa odmah uvidi da vaš predlog odgovara potpuno njegovim interesima, da ga mora prihvatiti, on to ipak neće tada učiniti. Prvo će vas odbiti. Samo zato da vas odbije, da vas unizi, da vas slaže, pa ma u čemu bilo. To mu je navika, i mora tako; a to mu je i korisno, jer laž je za njega isto što i vazduh, neophodna atmosfera u kojoj se kreće i nalazi nove mogućnosti. Posle će, naravno, primiti ono što ste predložili, kao zaista najkorisnije po njega, ali držeći iza leđa već pripremljenu novu laž.

On se drži nepisanog stambolskog načela, koje je umeo da dovede do savršenstva: da bi laž mogla biti potpuna i korisna kao sredstvo u borbi, treba kriti istinu ni o čemu nikad ne kazati ništa konačno i pouzdano. Tako sve ostaje u neizvesnosti, sve može uvek biti opozvano ili promenjeno, i ono što je rečeno, svečano obećano ili potpisano, pa čak i učinjeno. Sve treba što duže i što više da ostane pod znakom pitanja kako bi protivnik (a protivnik mu je svaki koji sa njim ima posla) bio uvek u neodmici i time stalno kočen u svojim odlukama, i tako i s te strane oslabljen i doveden u podređen položaj.

Veran tome načelu, serasker krije svaku istinu, otprilike onako kao što ljudi u drugom svetu kriju laž. I to sprovodi dosledno, majstorski, tako da samo on može da se snađe u svom spletu laži i istina, i da ne zaluta u labirintu koji je sam stvorio. Sprovodi to u najvećem kao i u najmanjim stvarima, službenim kao i privatnim.

Kad naredi da se sprema konji za neku službenu posetu u Sarajevu ili izlet izvan grada, on uvek naredi lažan broj konja i kaže lažan sat polaska, i adutantu kaže lažan cilj puta pa zatim u poslednjem času sve promeni. O danu i satu odlaska iz Sarajeva ili povratka uvek lažno izveštava i civilnog guvernera, i svoju ženu, i sve koji treba da ga dočekaju, pa zatim menja po nekoliko puta, dok najposle ne dođe u neki sat koji nije uopšte javio i sa strane sa koje ga ne očekuju.

Razume se da to isto čini i u odnosu prema meni. Evo, naprimer, sada. On zna, pouzdano zna, da vezirovo sedište neće ostati u Travniku nego da će biti premešteno u Sarajevo. To je svakom jasno i on to mora najbolje da zna, ali na sva moja usmena i pismena pitanja odgovara neodređeno. A čini to jer neće da mi pruži ni najmanji pouzdani podatak po kom bih se mogao ravnati, podneti svojoj vladi određene predloge i poduzeti mere da se sedište konzula-

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Godišnja konferencija prosvjetnih radnika drniške općine

Tribina mladih

• U traženju novih putova • Predavanje o JNA

Prosvjetni radnici drniške općine održali su prošle subote godišnju konferenciju svoje sindikalne podružnice, kojoj je kao jedini gost prisustvovao Josko Hršić, tajnik Općinskog sindikalnog vijeća. Izvještaj o radu podnio je predsjednik podružnice Vladimir Mojaš, nastavnik.

Potruga za zmajem

DOMAĆI FILM
REŽIJA: JANE KOVAČIĆ

Interesantno da je ovaj film došao na program a da smo jedva i čuli za njega, bez ikakve pompe i reklamnih prelučija koji obično prate radanje naših filmova, te smo ga tako gledali neopтереćeni bilo kakvim predbudjenjem o njemu. Nije čak zabilježeno niti da je Šibenik prvo mjesto u kojem se prikazuje. To može govoriti o skromnosti i nevelikim pretenzijama njegovih stvaralaca, što je svakako simpatično, a nije mnogo falilo pa da rezultat i ne bude skroman. Jer, lirski priča o ljubavi rođenoj pod batom ustaških i švapskih čizama, na domaku životne opasnosti nije bez izvjesne poetičnosti, koliko god bile okrutne okolnosti koje su je okružavale, samo da smo se uspjeli otići dojmima namještenosti, koji nas je gotovo čitavo vrijeme držao. Mislim da su glavni krivci za to dvojica mladih nosioca ne samo glavnih uloga nego i gotovo čitave radnje, koji su i previše nezreli za ovaj zadatak uspjeha izvjesnoj svježini i neposrednosti koja je izvirala iz njih. Diletantizam je ipak prevladavao i umanjivao i stvarne vrijednosti ovog filma. Loša praksa traženja stalno novih imena u našem filmu osvetila se tako i ovog puta.

Najbolje od svega

AMERIČKI FILM

REŽIJA: JEAN NEGULESCO

Moramo priznati da nas je Negulesco, koji nas je dočao gotovo uvijek »usrećivao« ne-kakvim komercijalnim sentimentalnim melodramama, n-privlajenim doduše s mnogo znanja i rutine, ali bez prave vrijednosti, ovog puta pomalo i iznenadio i to u pozitivnom smislu. Ne znači to da i u ovom filmu nećemo naći karakteristi-ke njegovih ranijih djela, ali je pozitivno njegovo nastojanje, ili barem pokušaj, da bude društveni kritičar, da pokaže izvjesne pojave američkog života, koje uzrokuju svakodne-vne veće ili manje tragedije ljudi zahvaćeni jednom vrto-glavom životnom mehanikom,

koja rađa nove moralne vrijednosti čija su žrtva oni koji nisu u stanju da im se prilagode. Negulesco doduše nije udario svom snagom (on je toliko i nema), ali je to nadoknadio gotovo maksimalnim poznavanjem zanata, koje izvire iz svakog kadra, a posebno je posebno spomenuti i neobično žive, tečne i duhovite dijaloge. Film, dakle, nije »najbolje od svega«, ali je bolje od mnogo čega.

Slatki život

TALIJANSKI FILM
REŽIJA: FEDERICO FELLINI

Prije više od dvije godine ovaj film je proglašen najboljim u Cannesu, dugo vremena je bio u centru filmske publicistike, bio je najvećom mjerom i kritikovan i hvaljen, da bi dospio u repertoar naših kina tek pošto su već druga ostvarenja ustalavala filmski svijet i slegla se prašina oko »Slatkog života«. Ažurnost našeg repertoara nije ni u ovom slučaju za pohvalu. U međuvremenu smo o »Slatkom životu« toliko čitali da nam je za-kašnjeli direktni susret s njim izgledao kao susret s dobrim znancom. Teško je o njemu išta kazati što ne bi izgledalo već negdje rečeno ili pročitano i ne možemo a da se ne pridružimo onima koji su ga postavili na pijedestal velikog djela naše epohe. Presjek kroz život jedne klase, čiji monstruozni ekscesi podsjećaju na trzanje umirućeg, Fellinijeva kamera je doduše zabilježila hladno kroničarski, čak i ne izgleda da ništa inscenirano, već kao da je snimatelj krišom prisustvovao originalnim događajima, ali već sam njihov izbor i objavljivanje pokazuju Fellinijev stav prema njima, koji je duboko kritički i osuđujući. Zato Fellinijev film nosi sve značajke jednog velikog djela, on je veliko obogaćenje savremenog filma i da je samo nešto kraći, sažetiji, on bi nam priuštio jedinstveni doživljaj.

— b —

Na području drniške općine nalazi se 40 osnovnih škola. Škola za učenike u privredi, Ekonomska škola, Gimnazije, Muzička škola, dječji dom i dječji vrtić na kojima radi oko 120 prosvjetnih radnika.

Početkom ove školske godine, na jednoj od sjednica Savjeta za prosvjetu, razmatralo se pitanje rada sindikalnih grupa po školskim centrima, ali se nije došlo do konkretnih rezultata na koji način da se radi. Sada su uspjehom radi jedino radna zajednica Osnovne škole u Siveriću. Za nerad ostalih centara nema opravdanih razloga.

Značajnu prekretnicu u rješavanju školskih problema drniške općine izvršio je aktivni upravitelj. On je u toku oktobra i novembra obišao sve škole sa zadatkom da na licu mjesta uoči sve probleme i predloži konkretne mjere za njihovo rješavanje.

Zajednički problemi svijetla škola su oskudan prostor, preopterećenost većeg broja nastavnika školskim i vanškolskim radom, oskudica nastavnih sredstava, daci putnici u centralnim školama, stručno zaostajanje u radu. Pored ovih zajedničkih problema, na terenu je uočena i druga problematika vezana uz nastavni kadar. U oskudici stručnog nastavnog kadra svake se godine primaju u službu ljudi s ostalom školskom spremom, a da ih se prethodno ne uputi u rad u odgojno - obrazovnom procesu. Suočeni s tim činjenicama, ne može se ni iz daleka biti zadovoljan sa stvarnošću na terenu. Za ovakovo stanje jedan veliki dio odgovornosti snose nastavnička vijeća. Drugi uzročnik ovakvog stanja je nedostatak pedagoškog savjetnika koji je u tim uslovima neopphodno potreban, ali Zavod za školstvo kotara Šibenik za njegovo postavljenje nema razumijevanja.

Nova školska godina stavila je na dnevni red i pitanje školskih odbora koji sada treba da budu efikasni društveni organi školske samouprave. Godinama škole tra-gaju za novim putovima. Sve brže i uspješnije se iznalaze novi sadržaji i metode rada — izmije-njena je gotovo cijela njihova u-nutrašnja struktura, ali su u ve-ćini slučajeva školski odbori o-stali na onim početnim stazama, zaboravljeni i izgubljeni, skučeni u djelokrugu svoga rada. Pored potrebe da se preciznije odrede materijalne obaveze komune prema školi, praktičan rad škole bit će ovisan i od toga kako će školski odbori prihvatiti svoje nove obaveze.

Završne stranice izvještaja bile su posvećene analizi stipendiranja, ideološko - političkom uzdizanju prosvjetnih radnika,

radu Savjeta za prosvjetu i fin-nancijskom poslovanju sindikal-ne podružnice.

Jednostrana i malobrojna dis-kusija nije ispunila očekivanja. Usmjerivši se u ponavljanje dav-no poznatih fakata da nedostaju nastavnici za fizički i muzički odgoj — diskutanti su ispustili iz vida mnoga važna pitanja čije je rješavanje ne trpi dulja odlaganja. Diskutanti o problemima fizičkog i muzičkog odgoja bili su nastavnici Ante Tomić i nastavnik Ante Tolić iz Siverića, profesori Dušan Kovačević i Milan Peteržilić iz Drniša i Zlatana Milić — Strkalj, stručna učite-ljica muzike.

Vladimir Mojaš je diskutirao o formiranju stručnih aktivna po predmetima sa ciljem stručnog pedagoškog uzdizanja. Petar Borjan, nastavnik iz Kričaka nado-vezuje se na diskusiju prethodni-ka i kaže da su stručni aktivni tek »prva pomoć«, a perspektiva je u doškolovanju učitelja na Peda-goškoj akademiji u Šibeniku. Stručni učitelj Marko Segulj o-štro kritiziruje dosadašnji način stipendiranja i nedovoljnu bri-gu u rješavanju stambenih pro-blema prosvjetnih radnika.

Tajnik Općinskog sindikalnog vijeća Josko Hršić ukazuje na potrebu potpunijeg upoznavanja s novim načinom financiranja u prosvjeti, sugerira veću brigu sindikalnoj podružnici u pomoći svojim članovima, a na kraju upozna je prisutne o predstojećoj reorganizaciji sindikata i novom kvotom mjesečne članarine.

Miroslav Miler, referent za prosvjetu u Odjelu za društvene službe izrazio je nezadovoljstvo s diskusijom. Govoreći o kadrov-skoj politici, on naglašava da se ona usklađivala s materijalnim mogućnostima općine. Jedan broj prosvjetnih radnika nedovoljno poznaje stvarno stanje u općini pa je sklonio kritičarstvu. On otvorenno izražava nezadovoljstvo s radom Kotarskog zavoda za škol-stvo.

Konferencija je završila rad iz-borom 15 članova u upravni od-bor, 3 člana u nadzorni odbor i 5 delegata za godišnju konfe-renciju Općinskog sindikalnog vijeća. (c)

Gostovalo „Lado“

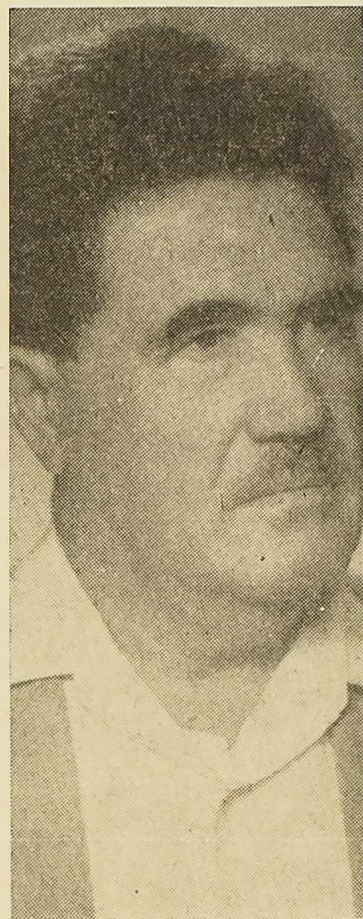
Prije nekoliko dana, u organi-zaciji Doma JNA, gostovao je u našem gradu ansambl narodnih plesova i pjesama »Lado« iz Zagreba. Priredba je održana u dvorani Narodnog kazališta. Pu-blika je veoma toplo primila iz-vođače.

Tribina mladih Narodnog sveučilišta priredila je prošlog tjed-na veoma uspješno predavanje »20 godina naše Armije«. Ovaj na-stup upriličen je u čast Dana JNA. Izlagali su potpukovnik Mi-lan Miladinović i prvoborac na-šeg kraja Milo Vlahov. Potpu-kovnik Miladinović govorio je o važnosti i ulozi naše Armije kako u toku rata tako i u vrijeme mi-ra. Pored ostalog on je istak-nuo veliki doprinos pripadnika narodne armije na izgradnji raz-nih mirnodopskih objekata.

Drug Milo Vlahov iznio je svoja sjećanja na početak oružanog u-stanka naroda na području ši-benskog kotara. On je govorio o prvim borbama, i prvim parti-zanskim vezama, preko njih su Dalmatinci prešli na područje Like i odigrali veliku ulogu u razvijanju i učvršćenju bratstva i jedinstva naših naroda.

Puna velika dvorana Društve-nog doma srdačno je pozdravila izlagače. Poslije predavanja pri-kazan je film o napretku naše domovine.

SELJAK - PJESNIK

Mate Mišurac

— Ja sam seljak s četiri ra-zreda osnovne škole — zapo-čeo je razgovor sa seljakom — pjesnikom MATOM MIŠURAC iz Prvič Sepurine — i kad god uhvatim malo vremena pišem pjesme. Time se bavim već punih trideset godina i do-sada sam napisao čitavu zbir-ku.

Na stolu su ležale desetine svezaka ispisane seljačkom ru-kom koja je danju premarena težačkim radovima — navečer se odmarala pišući pjesme.

Mišurac je pravi maratona-c na tom području. Napisao je najdužu pjesmu sa 8.056 stihova, i time je potkacao do-sadašnji rekord Zdravka Ra-dojić (Srbija), koji je napisao pjesmu sa 7. 440 stihova. Mišurac je dosad napisao 200 pjesama sa 23.000 stihova.

Prva pjesmanu je bila »Na-ša mila Dalmacija« u kojoj su opisana sva naša mjesta i gra-dovi s otocima. Pored opisa zabilježeni su i narodni običaji pa i oni koji su već davno išezli. Posebno su opisane na-rodne nošnje.

Nekle pjesme napisao je i za vrijeme okupacije. Mnoge no-ći, dok su Talijani krstarili selom, nije smio užeći svjetla — sjedeći u mraku stilizirao je pjesme napamet i ujutro bi ih prenio na papir. Još i danas sjeća se barba Mate napamet nekoliko pjesama koje je stili-zirao u toku strašnih noći ta-lijanskih racija kada su mno-gi mještani zatvarani i odvo-deni u logore.

U posljednje dvije godine piše roman »Valja raditi«. To je istinita priča o dobroćud-nom seljaku Tonu Antulovu - Fantulinu, a ujedno je opisan život na selu i stari običaji ovog malog otoka. Roman, još u rukopisu, imala je prilike pročitati Vesna Parun i po-hvalno se izrazila za strpljiv rad seljaka — pjesnika.

Roman od preko 300 strani-ca završen je ovog ljeta, a barba Mate se nada, ukoliko bude sreće, da će mu roman biti i objavljen.

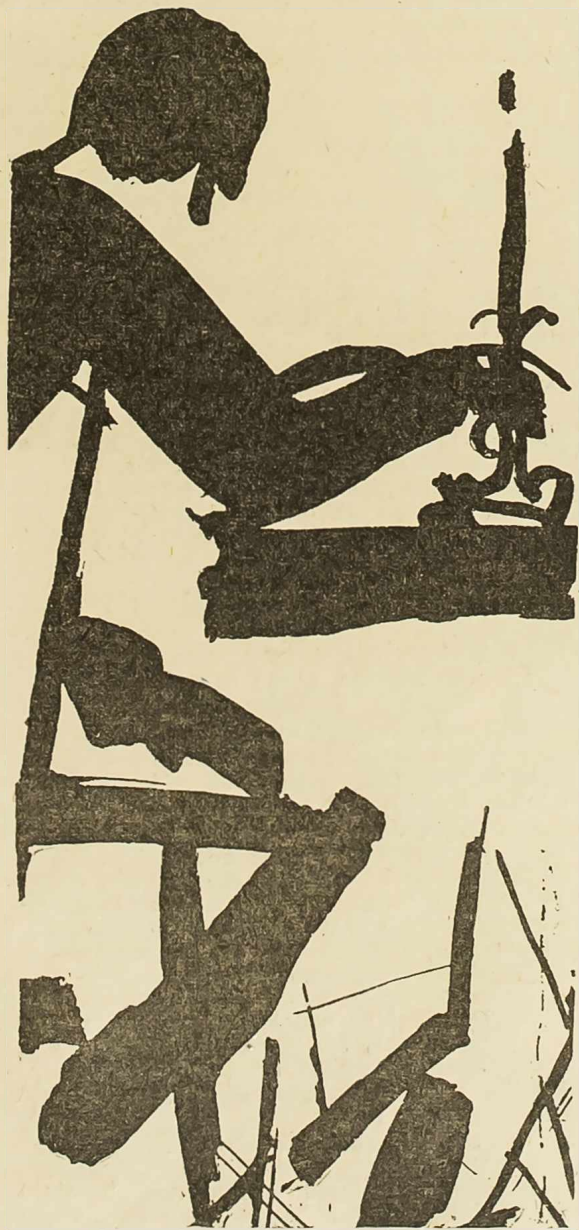
M. Milišić

ta ustali i uredi; neće da ja i moji ljudi otpo-čnemo redovan posao u ljudskim uslovima ra-da. On zna koliko me time zbunjuje i ometa u poslu i koliko mi neprijatnosti nanosi u mom ličnom životu, i upravo zato i postupa tako.

Pa i taj njegov način zavaravanja svega i svakoga u svemu i svačemu ima dva lica. S jedne strane on krije kao guja noge svaku i najmanju sitnicu o sebi i svojim namerama i poslovima, a s druge strane iznenadi ponekad sabesednika neočekivanim priznanjima i iskrenošću bez granica. To je donekle pokušao i sa mnom, prilikom našeg prvog razgovora, a i nje-gov lekar mi je pričao o tom ponešto. Bilo je slu-čajeva da je paša, ne samo pred doktorom nego i pred ljudima koje prvi put vidi i za koje zna da su mu neprijatelji, govorio sa surovom i krvavom iskrenošću o sebi i o drugima stvari koje ni pijan čovek ne bi pred svedokom rekao. (Izgleda da serasker toliko prezire sve ljude da mu je sasvim svedjedno pred kim se razotkriva i opušta bez stida i obzira, kad mu je to potre-bno zbog nečeg što samo on zna ili što, možda, ni sam ne zna. I sve to dođe mnogo više kao nipodaštavanje i uvreda nego kao znak poverenja i bliskosti. Onako otprilike kao što se čovek pred poslugom svači bez snobiranja.)

Ali i ta iskrenost je lažna, o tom ne može biti sumnje, i ona mu služi, to samo on zna kako, ali ne menja od onog skrivanja istine. Ti nastupi iskrenosti potpuno su sračunati i trenutni. Niko se ne može njima poslužiti protiv njega, jer on ih u tom slučaju, ne priznaje i suvereno poriče. Uostalom, on je ta svoja priznanja još u trenutku kad su izrečena zaboravio, brisao iz svoje svesti, i posle mu je lako da ih iskreno i sa punim ubedenjem poriče, čak izvrgne potsmehu kao stvari besmislene i pot-puno neverovatne.

Tako, naravno, raste broj ljudi koji ga sma-traju opasnim lažovom i bezdušnim cinikom koji ne poštuje ni sebe ni druge. Ali to njega ne uzbuđuje. On o tom i ne misli. Ja nisam video čoveka kome je do te mere svedjedno šta drugi ljudi misle i govore o njemu. Za njega je glavno i jedno važno da u svakom trenutku, kod svakog pojedinog čoveka, lažima, istinom, pretnjom, ili neposrednim moralnim ili fizičkim pritiskom — postigne ono što njemu treba. Sve ostalo: ugled, poštenje, moral-nemoral, čast i logika, sve on to smatra rečima, koje imaju ne-

ku svoju vrednost, kao reči, i koje i sam upo-trebljava, ali koje nemaju nikakve veze sa nje-govim životom i radom.

I, treba reći istinu, on sam ne očekuje od drugih ništa drugo do takvo isto držanje prema sebi. Jer on ne zna i nikad nije znao za nese-bične i plemenite postupke, ne veruje i nikad nije verovao da oni mogu da postoje, bez zadnje misli i skrivenog računa.

Takav je serasker i takvi su, manje ili više, i ostali ljudi oko njega. Ko nije takav, taj se ili izgubi iz njegovog kruga ili propadne tu na mestu.

Sve ja to znam i uvidam, a već sutra ili prekosutra, ja ću gledati njegovo pravilno lice i slušati njegov ozbiljni govor, jedno i drugo živo i ubedljivo kao istina sama. A u sebi ću, braneci se od hipnoze njegovih reči i njegova izgleda, ponavljati: »Laže! Znaj da laže!«

Teško je i zamisliti, a kamoli kazati, koliko to truje odnose, koči svaki rad i izopačuje sav život. Ali njima nije ni do rada ni do života, nego do sile i samovolje pomoću kojih se drže i održaće se do posljednjeg drama moći i po-sljednje laži.

Ispočetka je ta atmosfera bežuća laži ne-podnošljiva. Čoveku izgleda da će se ugušiti. Ali s vremenom, navikne se da diše u njoj i da se drži u stavu stalne pažnje i odbrane. Živeći dugo sa ovakvim svetom, na svojim položajima u Turskoj, i ja sam se odatno navikao. Pa ipak ovaj paša mi je težak kao niko dosad. I u snu valja biti na oprezu. Jedino tako uspevam da se odbranim od njegovih laži. Jedanput mu je samo pošlo za rukom da me potpuno prevari. Rekao mi je istinu. Navikao da me uvek laže, ja sam nagadao šta bi se moglo kriti iza onog što govori i uzima u obzir sve mogućnosti, osim one koju mi je on kazao. I prevario sam se. Bilo je onako kao što je rekao. Sad vidim da je sposoban za sve, i da moram računati čak i sa tom mogućnošću da, pored hiljadu svojih laži, polulaži i poluistina, kaže jednom zaista i celu istinu. I to me sada zbunjuje i čini poslo-vanje sa njim još težim.

Zbunjuje me i ljuti. Na javi i u snu me ljuti čeo taj čovek sa njegovom nevidnom, strahovitom sebičnošću i odsustvom svakog ob-zira prema drugima. Čini mi se da niko ne zna obim, dubinu i snagu te sebičnosti, da je ona izvan reda ljudskih poznatih pojava, i da bi

je trebalo objaviti svetu kao geografsko ili zoološko otkriće. Da svi vide i znaju.

Koristeći se izuzetnim prilikama u kojima se kreće (a on se kreće samo u izuzetnim), taj čovek se svojim podvigom izdigao toliko iznad svih i iznad svega, da ima svoj svet, svoju stvarnost i svoju istinu, za sebe, i da ne mora i da ne može više da vodi računa ni o čijoj drugoj istini i stvarnosti, nego radi ono što hoće i govori ono što mu treba. A sve oko njega samo je sredstvo ili smetnja. Smetnju uklanja, a sredstvom se služi.

U neprestanom rvanju sa njim, nerazdvojno vezan za njega, i stalno zavisao od njegove reči i njegovih postupaka, ja sa strahom vidim da sve više gubim osećanje druge, prave stvarnosti i da, kao u bunilu, počinjem da izmišljam i stvaram nekog seraskera, da pravim od njega čudovište, da mu pripisujem svojstva i namere i poroke i sposobnosti kojih nema, i da tako činim svoj položaj težim nego što je. Tako je zarazna i toliko razorna moć laži. Kao da nisam dosta varan i obmanjivan, počinjem da varam i obmanjujem sam sebe. I to me još više ljuti i zbunjuje. I zato treba stati, da bih se pribrao i sudio, i ne misliti i — ne pisati. Oslobođiti se svoje smešne potrebe da, kao nesrećna devoj-čica, vodim ovu nestvarnu prepisku.

Tu je Ataneković bacio pero i ustao od sto-la. Prohodalo je nekoliko puta po sobi, što je za njega bila najgora vrsta putovanja i uvek rdav znak za njegovo raspoloženje, a zatim je dohvatio ispisane stranice i prisavio ih po du-žini nekoliko puta. Taj duguljasti savijutak hartije uzeo je po sredini makazama, kao kle-štima, i nadneo nad dve sveće koje su gorele na malom ostojanju jedna pored druge. Hartija je sporo gorela sa oba kraja, ali plamen je bi-vao sve jači što je više išao prema sredini. Gle-dajući ga, on je i ovog puta mislio kao uvek: plamen, to je pijanstvo nežive prirode. A glasno je rekao — tako glasno da se i sam uplašeno trgnuo:

— Uostalom svi mi lažemo, i nismo mnogo bolji od njega.

I odmah je krenuo u susjednu hladnu sobu, rešen da legne i, ako mogne, da spava.

naši ljudi

Proslava Dana JNA u Kninu

U Kninu i u jedinicama kninskog garnizona svečano je proslavljena 20-godišnjica JNA brojnim kulturnim, sportskim i zabavnim priredbama.

U Domu JNA održana je svečana akademija kojoj su prisustvovali narodni heroj general-major Milan Joka i drugi vojni rukovodioci, Mirko Sinobad, predsjednik kninske općine, predstavnici društveno - političkih i boračkih organizacija, te brojni građani.

U čast praznika Armije članovi ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske »Lado«, izveli su umjetnički program.

U Domu kninskog »Partizana« bila je otvorena prigodna izložba pod nazivom »Vojnički dani« koju su građani Knina u toku dva dana posjetili u velikom broju.

22. decembra prije podne Komandant kninskog garnizona priredio je prijem u Domu JNA za pionire, omladinu i predstavnike narodne vlasti i društveno - političkog života kninske komunne.

Povodom proslave Dana Armije, ukazom Predsjednika Republike, Peta dalmatinska brigada, proslavljena ratna jedinica koja je rođena 1943. na kninskom području, odlikovana je Ordenom zasluge za narod sa zlatnom zvijezdom. (m)

DAN JNA
PROSLAVLJEN U ŠKOLAMA
DRNIŠKE OPĆINE

Ove godine 22. decembar - jubilarnu 20 - godišnjicu JNA proslavljen je, intimnim sastancima drniških partizana s učenicima sviju škola. Kroz nevezane razgovore Ante Ožegović Duca i Rafailo Bukarica evocirali su najinteresantnije i najzabudljivije momente iz vremena narodno-oslobodilačke borbe. Njihovo plastično i impresivno pripovijedanje slušali su učenici s vidljivim uzbuđenjem i velikim interesom.

— c —

PRIPREMA SE SVEČANA
PROSLAVA DANA DJEČJE
RADOSTI

Brigom društva »Naša djeca« u Kninu će se organizirati tradicionalna proslava Dana dječje radosti. Predviđa se više priredbi s nastupima djece, predstava na kazališta lutaka i prikazivanjem filmova za djecu. Pred domom »Partizana« uredit će se prostor sa okićenom jelkom i drugim zimskim radostima. Djeću će posjetiti djed Mraz da mališane obraduje ugodnim iznenađenjima.

IZGORJELA U VATRI

U Murteru se dogodila teška nesreća u kojoj je izgubila život 5-godišnja Vedrana Juran Rokova. Ostavši sama u kuhinji, djevojčica je otvorila štednjak u namjeri da se ogrije. Međutim, plamen je zahvatio haljinu male Vedrane koja je bila opečena na više mjesta. Poslije dolaska u šibensku bolnicu, djevojčica je podlegla od zadobivenih opekotina.

Sjednica Narodnog odbora kotara

Usvojen perspektivni plan razvoja privrede šibenskog kotara

Sjednica oba vijeća NO-a kotara Šibenik, koja je održana 26. prosinca počela je odavanjem počasti minutom šutnje nedavno preminulom odborniku Vinku Petrini. Zatim je Božo Radić, predsjednik NO-a kotara izložio osnovne smjernice petogodišnjeg plana razvitka, nakon čega je počela debata o načelima i pojedinačnim postavkama plana, na odvojenim sjednicama. U vijeću proizvođača odbornici su se naročito zadržali u razmatranju poljoprivrede, naglašavajući potrebu brzeg osposobljavanja zadrugnih i drugih poljoprivrednih organizacija kao nosioca perspektivnih investicija, budući da se do sada na tom području nisu postigli očekivani rezultati. Neki od odbornika posebno su naglasili potrebu što čvršće kooperacije zadruga sa individualnim proizvođačima i to naročito na području vinogradarstva, kao i na neophodnost preorijentacije zadruga s isključivo trgovačkog na proizvođački teren poslovanja. S obzirom da je na nart plan bio prethodno razmatran na plenumima društveno političkih organizacija, kao i u okviru odgovarajućih savjeta i komisija kotara, ušla u sastav narodnih odbora

oba vijeća su ga jednoglasno usvojila skupa sa primjedbama koje su dale komisije za privredu oba vijeća.

S obzirom da se budžet donosi nakon početka nove budžetske godine to su vijeća prihvatila prijedlog Odluke o privrednom financiranju organa i ustanova kotara Šibenik za period siječanj - ožujak 1962. Kako je već poznato na jednoj od ranije održanih sjednica NO-a kotara dao je suglasnost Izvršnom vijeću NRH da se za područje kotara Šibenik i Zadar osnuje zajedničko poduzeće za putove, pa je u vezi s tim na ovoj sjednici došlo do ukidanja Direkcije za puteve NO-a kotara, a isto tako i do ukidanja postojećeg Kotarskog fonda za putove. Kako se saznalo za održavanje i unapređenje mreže saobraćajnih puteva osnovat će se poduzeće za područja kotara Šibenik i Zadar sa sjedištem u Šibeniku. Na planu prenošenja nadležnosti na komune ukinut je Kotarski ured za katastar u Šibeniku i njegove ispostave u Drnišu i Kninu, s time što je katastarska služba u sporazumu sa nadležnim organima ušla u sastav narodnih odbora

općina Drniš, Knin i Šibenik. Na području kotara Šibenik s obzirom na njegovu povijesnu prošlost postoji mnoštvo spomenika kulture o čemu se do sada nije vodila dovoljna briga. Na prijedlog Savjeta za kulturu kotara je predloženo da se u svrhu konzerviranja i sakupljanja tih spomenika osnuje posebna institucija, što je uostalom predviđeno i Zakonom o zaštiti spomenika kulture. Vijeća su usvojila ovaj prijedlog. Na molbu poduzeća »Obalna plovidba« iz Betine dodijeljen je zajam iz investicijskog fonda kotara u iznosu od 3.000.000 dinara za nabavku novih motora za plovni park koji je ovo poduzeće primilo od bivše »Dalmatinske plovidbe« u Šibeniku. Osim toga dato je jamstvo na zajam od 1.429.059 dinara koji je od Investicione banke zahtijevala tvornica elektroda i ferolegura u Šibeniku za potrebe rekonstrukcije pogona elektroda i masa. Slično jamstvo na iznos od 18.900.000 dinara dato je transportnom poduzeću »Jadranc« u Šibeniku za nabavku 3 nova kamiona od 3 tone nosivosti. (T. Dean)

Mladost-mladosti

O njemu sam čuo dosta pričati. Upoznao sam ga tek nekoliko dana prije nego što je vođen ovaj razgovor. Stajao je pored mene nasmijan, živih očiju, s brčićima. Temperamentno je razgovarao, iznosio jednu svoju zamisao, gestikulirao. Riječ je o DRAGU PUTNIKOVICU, svršenom učitelju, odgovornom rukovodiocu, sada sekretaru Općinskog komiteta Narodne omladine Šibenik. Čovjeku, još mladiću, koji je čitav svoj život, svoju pravu mladost stavio na raspolaganje mladosti. Čovjek kome nije teško raditi, koji radi, i koga zbog toga, ali ne samo zbog toga, svi cijene. Kad priča osvaja svojom simpatičnošću, nekom tihom željom da se udobrovolji sugovornika, uvjerenjem u ono što iznosi, i željom da sve ispadne dobro.

— Život mi nije bio naklonjen — počeo je Drago.

Rođen sam u oskudici i ona me pratila mnogo i mnogo godina. Malo zemlje, a mnogo djece. Nisu bile dovoljne snažne očeve ruke da nam opskrbi sve što nam je trebalo. Tako je počelo, od kada znam za sebe toga se sjećam. Kasnije kada je nadošao novi val, ja sam morao naći svoje mjesto u njemu, jer je bio moj i tisuća drugih koji su imali djetinjstvo i ranu mladost poput mene: s velikim brojem sasvim običnih dječjih želja i roditeljskom brigom da ne ostanemo gladni.

Kako ste progurali rat?

— Nije ni on prohujao pokraj mene, osjetio sam ga na svojim leđima i na svojoj krvi. Vi znate, što znači smrt dragih, vi možete pretpostaviti što znači nestanak dvojice braće, što znači biti umanjen za dvojicu. Dva moja brata neće nikada više vidjeti mene. Ni ja njih.

— Ako pogadam na što mislite, istina je. Proveo sam gotovo tri godine u vinkovačkom logoru. Tamo mi je bila čitava obitelj. A život unutra kakav je bio, o tome bolje da ne razgovaram. Onaj tko nije iskusio možda ne bi u sve ni povjerovao.

A poslije?

— E, to je druga pjesma. To poslije moralo je doći zbog onoga što je bilo prije. Došlo su godine i vrijeme škole. Internatska izbjivanja i čekanje raspusta. Samo ni oni nisu bili veliki. Kad se svršilo s knjižom, dolazili su na red udarнички radovi. Gradile su se pruge i nije se smjelo izostati. Za mnogi je u lijepom sjećanju ostao Autoput i Doboj. — Banja Luka. Možda te akcije i neće biti posljednje.

Cuo sam da ste i do sada zauimali odgovornija mjesta?

— Pa, bilo je donekle tako. Bio sam nekoliko godina predsjednik Općinskog komiteta NO-e u Kistanjaku. U tamošnjoj općini vršio sam i dužnost tajnika osamnaest mjeseci.

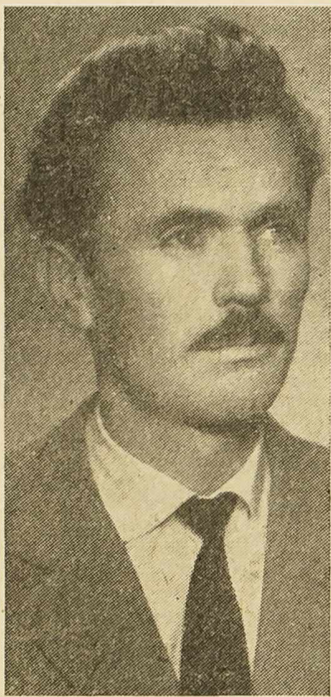
Kako se odnosite prema pitomcima doma?

— Vjerujem da se na mene ne mogu potužiti. Nastojim im biti prijatelj i mislim da u to-

me uspijevam. Sjetim se i svojih mladih dana, a i to čovjeku pomaže da sve shvati... Inače, u domu dosta radimo. Izgradili smo igralište, uvježbavamo djelo »Trojica« M. Matkovića, i još se toga mnogo radi.

A kako stojite sa slobodnim vremenom?

— Malo ga je. Upisan sam na Pedagošku akademiju, radim svoj svakodnevni posao,

tu je omladinska organizacija. Pa ipak, često mi se nađe knjiga u rukama. Rado čitam Andrića i Faulknera. Štampa zna se, bez nje se ne može. Marksistička literatura, da i ne spominjem.

O čemu najviše razmišljate?

— E, to je široko pitanje. Odgovorit ću vam konkretnije. Brigam brige mladosti. Svjestan sam da joj treba više pružiti, da bi i sama više dala. Do tog cilja ima više puteva. Treba odabrati najbolji. A budući da mi sam nisam star i pošto volim mladost, radim i nije mi teško. Ne očekujem za to nikakvu nagradu. Ona je u tome ako uspijem i koliko više dadem. D. Bećir

Uspjeh Kninjanina
Vrijedan izum

U jednoj sobi svog stana na drugom spratu novogradnje u Ulici Narodnog heroja Boška Žunića, Mate Nedoklan, elektrotehničar Dizel - depoa u Kninu, nakon višemjesečnog rada u slobodnom vremenu, izradio je čitav »neradni« sistem dizel-lokomotive, onakav isti kao što se nalazi u pravih lokomotivama koje sada voze na mnogim našim prugama.

Nedoklan poznaju mnogi naši željezničari i van područja Dalmacije, kao jednog od pionira dizel-vođu, predavača na kursovima na kojima su se osposobljavali novi kadrovi ili prekvalificirali strojvođe od parne na dizel-vođu.

Izradom modela važnih električnih uređaja Nedoklan je želio zorno prikazati funkcioniranje čitavog mehanizma i olakšati ljudima da shvate njihov rad, ikako bi što spremnije njima rukovali i snalazili se kad nešto »zapne«.

Tu je komandni stol izgrađen kao onaj što se nalazi u lokomotivi.

Čim se pojavi neki »kvar« uređajima »sobne lokomotive« začuje se prodorni zvuk zvonca. Tada zasvijetle crvene sijalice, kontaktori se javu udarima ili se gasne svjetla

na tablicama s natpisima na našem jeziku. Na osnovu tih signala koji bojom, svjetlom, zvukom ili udarom, ne samo što upozoravaju nego i pokazuju gdje je »kvar« nastao, motorvođa nije teško izvršiti opravku, otkloniti smetnju ili zastoj. To je na pravoj lokomotivi teže jer o sim elektroničnog ormarica koji se nalazi u kabini strojvođe, pred njegovim očima, sve ostalo je »iza njegovih leđa« i rastureno po čitavoj lokomotivi. U tome je prednost i praktičnost Nedoklanovih modela.

U praksi se strojvođa može pomoći uvidom u crtane šeme na kojima su čitave »šume« linija i drugih podataka, ali šema je samo na papiru, a ovo je nešto drugo.

Na specijalnoj ploči koja stoji na nogarima nalaze se razni

uređaji. Talko releji i kontaktori pobuda glavnog generatora s baterijskim prekidačem i osiguračima u niskonaponskom sistemu. Na drugoj tabli opet su svi kontakti serija, paralele i šantiranja. Na trećoj svjetleće ploče kao dopuna prethodnim modelima. Osim 24 ploče koje osvijetljavaju natpise na našem jeziku i drugih koje »opisuju« rad releja i kontaktora, uključujući šeme pojedinih faza rada elektrouređaja koji postoje na dizel-lokomotivi.

Da bi čitav uređaj mogao funkcionirati, pored ispravljača struje od 220 volti na 24 volta, kojeg je Nedoklan također izradio, postoji kontrolna tabla na kojoj se nalaze zaštitnici, ampermetar za punjenje i pražnjenje baterija, startanje i gašenje motora. Svi ti uređaji zorno i cjelovito prikazuju tok električnog prenosa na lokomotivi.

Nedoklanovi modeli izvrstno će poslužiti kao nastavno sredstvo prilikom obučavanja novih kadrova, motorvođa i električara. Dobro će doći i onima koji već voze, jer čitav splet tih zamršanih uređaja vide »kao na dlanu«.

Kad su modeli bili gotovi dolazili su strojvođe i električari u stan čovjeka koji znađe kako dizel - lokomotiva »diše«, pažljivo pratili njihov rad i učili se kako treba otklanjati kvarove na najbrži način. A.M.

Iz Biskupije kod Knina

Šlageri djevojaka

Biskupijo, selo ispod strane u tebi sa goji janje za me...

Ta pjesma djevojačka može se čuti u svako doba kad se zađe u to selo što se nalazi na domaku Knina. Slične stihove i pjesme pjevaju djevojke iz ostalih sela kninske okolice. Obično u dva deseteračka stiha, nekad i četiri, djevojke ovog kraja utkale su svoje osjećaje i ostale preokupacije. Iz takvog suvremenog lirskog narodnog stvaralaštva kojemu su nepoznate djevojke autori, zaključuje se, da one vole govoriti pjesmom, vrlo lijepo i sažeto. Motivi djevojačkih pjesama su različiti. Naravno, da je glavna tema ljubav, uzvrata ili neuzvrata i ostalo što je s tim u vezi. Tako djevojke iz Biskupije i drugih kninskih sela svoje intimne osjećaje, što mogu biti presudni za njihov buduću život, iskazuju iskreno i jednostavnim riječima:

Nisam znala da je ljubav šala, dokle nisam ljubovati stala.

Ali njihova ljubav, u izvjesnim slučajevima, ne nailazi na potpuno razumijevanje kod buduće sveskrve, pa na njihov račun ima interesantnih »sočinjenjaka« kao što su ova:

Svekrva me iz avlije gleda pa mi kaže, da mi sina neda.

Majka djevojke, naprotiv, sasvim drugačije gleda na ljubav svoje kćeri. Ona je potpuno razumije. Uostalom došlo je vrijeme da se cura udomi. Samo, da to bude dobro i sretno. Znađe djevojka, da joj nigdje neće biti tako lijepo kao kod kuće i priznaje, da joj kod majke nije trebalo raniti, zato pjeva:

Kad se udam sjetit ću se nane i njezine zore odspavane.

Djevojke znadu biti vrlo romantične i u tom smislu draganu pjevaju:

Vidiš, dragi, ono jato zvijezda nake sam ti jastuke izvezla.

U drugoj prilici su duhovite i vole se naručati momecima:

Ovi momci pravi parlabuči trebalo b' im brnjice navući.

Slične rugalice djevojke su skitile i za momke iz susjednih sela kao što pokazuje ovaj primjer:

U Orliću lijepih li bečara svaki vrijedi kutiju cigara.

Ljubav se osjeti rano i sudeći po pjesmi već u školskim klupama, što se odražava na učenje:

Moj dragane, davole garavi, ja zbog tebe školu zaboravi.

Mladići ponekad iznevjeru i razočaraju djevojke. Ostvarenje snova dolazi u pitanje, što se ne mora uvijek uzeti tražiti, pa ipak uz ostale pjesme pjeva se i ova:

Crne oči ispale ti diko što su mene varale toliko.

Reklo bi se da ima djevojaka koje nevjeru momaka ne primaju tako teško. Kad saznaju da će se takav mladić oženiti drugom, ovako se tješe:

Kažu momci, dragi mi se ženi, da j' moj bio ne bi se ženio.

Dešavaju se i obrnuti slučajevi. Tada mladić da bi spasio svoj ugled kod drugih djevojaka, govori po selu, da je on prvi ostavio djevojku. Onda ona tada odgovara:

Kaže dragi da me ostavio, laže, nije, ja sam njega prije.

Ako se i to dogodi onda djevojka koja drugom prilikom želi biti opreznija i suzdržljivija, priznaje:

Crne oči varale su mene, crne mene, a ja ću zežene.

Dogodi se da dvije djevojke zavole istog momka, i ona koja je sigurnija, suverenije nastupa i duhovito kaže:

Drugarice, obe smo djevojke, nemojmo se svadati za momke. Tebe volim, mene srce boli, meni piše, tebi se uzdiše.

Seoska djevojka mnogo voli svog mladića i ne bi ga dala nizašto na svijetu. Mjera za bezgraničnu ljubav uzima se učitelj. Ali ona tada kaže:

Da me zovu učitelj škole ne bi svoga ostavila lole.

Djevojke osobito smatraju dobrom »partijom« ako je u pitanju mladi radnik ili službenik. To znači mnogo: ljepši stan, šivača mašina, moderni namještaj, godišnji odmor i ostalo. Često ih privlači uniforma željezničara ili koja druga. Kad iz polja, pri radu ili čuvajući ovce primjete vlak, pjevaju:

Eno voza, eno teretnoga i u njemu lole garavoga.

ili Milicijo tko ti robu skroji, moj dragane, lijepo li ti stoji.

ili Drugo moja, lijepi, li momaka blizu naše Tvornice vijaka.

Djevojka se brine za život voljenog mladića i preporučuje mu:

Moj dragane, čuvaj mi se vlaka, na stanići služba je opaka.

Stariji svijet i »zlobne oči« sasvim drugačije reagiraju na ljubav mladih. Zato je djevojka opreznija, čuva svoj ugled i ne želi da je zli jezici rešetaju, takve naziva dušmanima:

Volim noći nego deset dana, ne mogu ti doći od dušmana. Dušmani su pod kamenjem zmije pa će reći, što istina nije.

Ogovaranja na selu ima kao i svugdje. Ali djevojka koja je na pravom putu ne obazire se mnogo na to i kaže:

Ala laju, alaj čakalaju... Vjetar dune pa čakule čune.

U izvjesnom prekidu jedne od ovakvih ljubavi djevojka se sjeća svega i želi da joj mladić ponovno dode:

Moj dragane, moja rasonoda, zarasle su staze kud si 'oda. Zarasle su stare i nove, ne daj bože, da se ne ponove.

Pa i odjevanje djevojaka treba da odgovara situaciji ljubavnog štimunga. Bira se prema tome i odjeća, jer:

Crvena mi roba ne pasira, samo plava i lola garava.

Drugi put kad postaje stvar sigurna i kad djevojka želi da čitavo selo znađe za njezinu sreću, ona se radosno hvali:

Traverša mi svilom izvezena, k vragu momci, ja sam isprošena.

Rekli smo da djevojka pod svaku cijenu izbjegava ogovaranja i ne želi biti predmet seoskih čakula. S mladićem se povlači na podese mjesto, ostavljajući čak i ovce koje je dotle čuvala, veleći im:

Ovce moje, čuvajte se same, kad ko dođe ne kazujte za me.

Svekrve su često motiv u djevojačkim pjesmama, pa ih u više navrata uzimaju na nišan, što pokazuje da mladi žele živjeti sami, a to se vidi iz stihova:

Svekrva mi crnu kafu vari, siplje luga, 'atala je tuga.

Djevojka je sudeći po pjesmi izbirljiva i ne bi se rado udala za mladića iz drugog sela. Neka se ne naljute mladići, jer možda se djevojka pravi važna kad kaže:

I ja bi se u Orlić udala, samo ne bi tučiće čuvala.

ili Sto j' Polača i selo Markovac ne bi tute, pa da je trgovac.

Ako već mora do toga doći da ide iz svog sela, onda se djevojka ovako rastaje s njim:

Biskupijo, morat ću te slika, ne mogu te zaboravit nikad.

Zima je, ali u prisojnoj Biskupiji nešto snošljivija. Kad oslabi bura i sunce obasja polje oko Lopuske glavice i uz Kosovčicu, jedna djevojka žuri rampi, protutnjit će brzo vlak. S pruge maše bijela maramica, sad joj dragog vozi dizelica,

A. Matković

Crtica

JEDNOM JE NOVA GODINA

Za nekog je Nova godina možda i sentimentalan praznik. Jer, jedna godina za vratom je više... Ali, ma kako da u tom ima i izvjesne sjele, Nova godina je ipak nova i to je praznik budućnosti kojoj se mi kao ljudi radujemo. U prirodi nam je da više mislimo na »sutra«, pošto nam je za »danas« ili »juče« radoznalost zadovoljena.

»Jednom je Nova godina«, prema tome može da bude i parola, uzvik i poziv — hajde da se provedemo! Pravo je da to učinimo i da nam taj dan bude izuzetan, jer dosta smo radili i naprezali svoje snage u »Staroj«, fizičke i umne. Počnimo radosno s prvim danom nove, pa da nam cijela takva bude! S toga ne žalimo u toj prilici ni truda ni para! Zaista, veselit ćemo

se, pa makar koliko da nas to košta.

Takav smo mi svijet. Eto, već smo nagrnuli u trgovine i kupujemo. Posmatrač sa strane pomislio bi da to radimo da bismo se snabdjeli za cijelu godinu. Međutim, u pitanju su samo tri dana. I sve te namirnice, piće, prasići, čurke, guske, kolači i tako dalje, sve to treba da bude »uništeno« za dan dva. Ako se to ne dogodi, reći ćemo možda da slavlje nije bilo na visini. Možda ćemo isto tako reći da se nismo dobro proveli ako nas rakija ili vinice nisu zanosili. I tko zna što bismo sve mogli još da kažemo, jer ipak su nam shvaćanja opravdano različita. O nekoj umjerenosti, kada proslavljamo, nećemo da razgovaramo. Jer, kakvo bi to onda bilo slavlje...

Većina Novu godinu dočekuje i proslavlja kod kuće, u krugu porodice, prijatelja i drugova. Drugi to čine u svom kolektivu, treći na putovanjima, izletima, u lov u tada većina nas je po kafanama. Svatko će iz ovog ili onog razloga biti upućen da negdje čeka i dočeka Novu godinu i pričat će poslije kako se proveo. Ali ako Nova godina može da bude poziv na veselje, može ona biti i nešto drugo. Izgleda nam, bar što se naših ugostitelja tiče, da su oni već određenim cijenama za rezervaciju mjesta i konzumaciju, sebi već dobro i unosno poželili Novu godinu. Gosti će im pošteno »čestitati«, osjetivši to pošto se budu uhvatili za novčanike, a zatim i poslije kada im se otegne januar i ka-

da možda već iza petog počnu da broje dane. Zaista, u ogromnoj većini, naši skromni budžeti teško će moći da pokriju sve te naše troškove »dobro vezane« za pretjerane ugostiteljske zahtjeve. Dobro će oni iskoristiti i tradiciju i naše raspoloženje u duhu naslova ovog napisa: »Jednom je nova godina«.

Tačno, samo je jednog dana, od svih tristašezdeset i nekoliko, Nova godina. Ali, možda bi sve to drukčije izgledalo, ako bi nas manje koštalo naše veselje. Jer, zar ne bi neko mogao i ugostiteljima reći: »što je mnogo mnogo je!« U tom slučaju, ne bismo vjerovatno pri sabiranju svojih računa, kao utjehu ponavljali izreku: »Jednom je nova godina«! M. T.

Odabrali smo za vas

Najsporiji avion na svijetu — onaj koji može da leti sporije od svih drugih, a da se ne sruši — je specijalno građen američki sportski jednosjed avion s propelerom. On može da ostane u zraku čak i kad leti brzinom od 16 kilometara na sat. Ipak, njegova brzina iznosi 230 kilometara na sat.

Sladoled koji danas jedemo pronašao je 1774. godine francuski gostioničar Kave. Uskoro je u Evropi proizvedeno nekoliko stotina vrsta sladoleda.

U ogromnoj zgradi Pentagona u kojoj su smještene vrhove američke vojne ustanove, ugrađeno je više od 44.000 kilometara telefonskih vodova. Koliko je to ogromna dužina najbolje će ilustrirati ako kažemo da su ti vodovi dovoljno dugački da opasaju Zemlju oko ekvatora.

Insekti raspoznaju boje. Na primjer, pčele raspoznaju sve boje osim crevene. Sve ostale boje vide kao i ljudi, pa čak i bolje nego ljudi, jer mogu da razlikuju i ultraljubičastu boju, koja je za ljudsko oko nevidljiva.

U samom centru Zemlje temperatura je oko 6000 celzijusa što je jednako temperaturi na površini Sunca.

Ovo je izmjereno na taj način što se pokazalo da temperatura zemljine kore raste za 30 stupnjeva na svaki kilometar dubine tako da na 50 kilometara iznosi 1500 stupnjeva. No izračunato je da ovo povišenje temperature počev od ove dubine pa nadalje raste samo za 3 stupnja po 1 kilometru. Prema tome u samom centru temperatura je oko 6000 stupnjeva.

Zanimljivosti

Britanskim naučnjacima pošlo je za rukom da pronađu stroj koji sa sigurnošću može ustvrditi da li mladić i djevojka odgovaraju za zajednički brak.

Moljac s jednogodišnjim potomstvom može pojesti u godinu dana vunu proizvedenu od 12 ovaca.

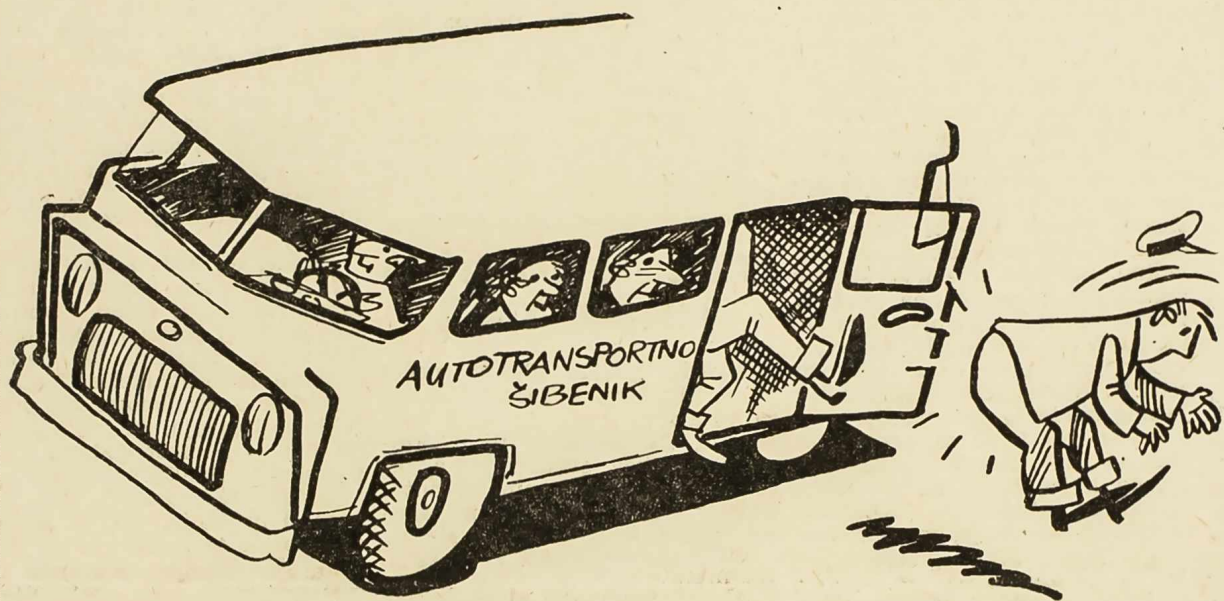
Kad se krdu krava doda jedna nova, onda padne proizvodnja mlijeka za pet posto, dok se nova pridošlica ne sljubi s društvom.

Neko starici od 111 godina u Indiji rastu potpuno novi zubi.

Covjek je uspio da sintetički napravi morsku vodu, ali u njoj ne može izdržati ni jedan živi organizam, dok joj se ne doda bar i najmanji postotak prirodne morske vode.

U porodici Melville u New Portu prvi put nakon 400 godina rodilo se žensko dijete.

Novogodišnje želje

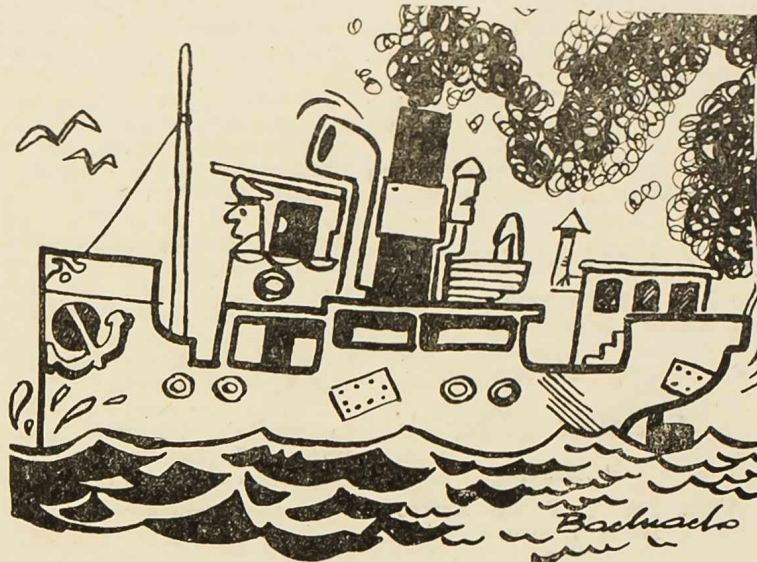
MNOGO USPJEHA NA UVOĐENJU NOVOG SISTEMA OTPUŠTANJA!

DA UPRAVA NARODNOG KAZALIŠTA UKLONI KONAČNO U 1962. ONAJ NATPIS!

»MESOPROMET« JE UVEO SAVREMEN TRANSPORT. MNOGO USPJEHA I U 1962!

NAŠI OTOČANI ŽELE DA »JADROLINIJA« KAO I DOSAD, NASTAVI MODERNIZACIJOM PLOVNI HJEDINICA

POJEDINI GRADANI CE I U 1962. NASTAVITI DA ULJEPSAVAJU SVOJ GRAD.

VIŠE SVIJETLA I U ELEKTRIČNOM PODUZETCU!

gradske vijesti

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera poljsko-njemačkog filma »PLANETA SMRTI« (do 30. XII)
Premijera talijanskog filma »DJEVOJKA SA KOFEROM« (31. XII — 3. I)
Premijera talijanskog filma »COCARA« (4-8. I)
Premijera francuskog filma »DOSTRUKI OBRTAJ« (9-14. januara)
»20 APRILA«: premijera talijanskog kinemaskog filma »SLATKI ŽIVOT« (do 31. XII)
Premijera meksiškanskog filma »PJESMA BUNTOVNIKA« (1. do 7. I.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 5. I — II narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.
OD 6-12. I — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Matični ured

ROĐENI

Alma, Ive i Rajke Cukrov;
Dragan, Ivana i Milice Alduk;
Anđelka, Kažimira i Ane Klisović;
Mladen, Stipe i Ljubice Junaković;
Branko, Ante i Gordane Pamuković;
Zoran, Ante i Majde Maksan;
Dališa, Jose i Stane Čeko;
Ivica, Vice i Frane Gulin;
Divna, Sime i Milke Ljubić;
Sanda, Ante i Milenke Čoga;
Milan, Mate i Milene Grgurić;
Vladimir, Nike i Tone Gulin;
Jasna, Jovana i Verone Knežević;
Jagoda, Živke i Ljube Čaleta;
Miranda, Tomislava i Janje Kokić;
Nedjeljko, Nikole i Marije Skorić;
Merica, Nikole i Fortunata Ljuba;
Stanko, Ranka i Zorke Milović;
Zeljko, Danila i Ane Kalik;
Mirjana, Mirka i Kate Štrbac;
Mirko, Antuna i Jele Horvat;
Blanka, Jovana i Ljubice Vujko;
Mirjana, Ive i Stojke Morić;
Marko, Zvone i Milke Blažić;
Nevenska, Milivoja i Darinke Tošić;
Milenko, Miloša i Draginje Tomasović;
Anka, Ante i Milke Pulić;
Duško, Mije i Anke Lovrić;
Nikola, dra. Ivana i Katicke Grubišić;
Ivica, Ivana i Hedvice Papak;
Dolores, Ante i Marije Urem;
Jadranka, Jovana i Katicke Crvenčanin;
Zeljka, Zeljka i Mladenke Labura;
Silva, Radivoja i Rosande Mrša;
Zoran, Niko i Tome Stančić;
Monika, Antona i Veronike Canadi;
Boris, Mladena i Katicke Mraović;
Antonijsa, Ivana i Nedjeljke Barić;
Josip, Marka i Marije Kulušić;
Madlena, Zdravka i Nedjeljke Bolanča;
Vera, Nikle i Ivanice Grgas;
Svirac i Milenko, Luke i Milke Maksivić.

VJENČANI

Maleš Šimun, zidar — Ljubica Marija, radnica; Ban Mate, kem. laborant — Brkljač Dušana, radnica; Štrkalj Slavko, radnik — Kundid Matija, radnica; Bujas Ante, pravnik — Bumbak Berislava, službenik; Skorin Dinko, obućar — Četela Darinka, službenik; Zorić Živko, optičar — Trojanić Aida, službenik; Mrković Živko, željezničar — Maleš Ana, domaćica; Torić Safet, podoficir JRM — Vidović Zvijezda, domaćica; Lokas Ivan, radnik — Smolić Živka, radnica; Juras Drago, radnik — Vukšić Janja, domaćica; Alfier Nikola, elektrotehničar — Vukov Ojdana, domaćica; Četela Niko, radnik — Badžim Zorka, domaćica i Lučević Mate, zidar — Jaman Marija, radnica.

UMRLI

Vera Vranić Ljubiše, stara 1 mjesec, Filipa Ercegović r. Kara-Batić, stara 40 god., Milica Sekulić, stara 78 godina, Sanda Čoga, stara 4 dana, Olivera Đekić, stara 2 mjeseca, Karla Baljak r. Makale, stara 87 godina, Vica Belamarić p. Mije, stara 89 godina, Duma Rupić r. Gulin, stara 67 godina, Petar Rajević p. Ivana, star 89 godina i Dunko Klarić p. Jere, star 56 godina.

MALI OGLASNIK

IZGUBLJENA SU DVA KLJUČA. Umaljava se osoba koja je iste našla da preda uz nagradu na adresu Borisa Kidriča 3.

Do kraja 1965.

Više od 930 stanova

U Šibeniku će se u idućih pet godina podići više od 930 stanova. Tako predviđa perspektivni plan stambene izgradnje za period do 1965. godine. Plan se temelji na realnim mogućnostima šibenske komune jer kada bi se našlo od sadašnjih potreba i perspektivnog razvitka gradskog područja, ispalo bi da bi u ovom poludeceniju trebalo staviti pod krov mnogo više — oko 2.500 stanova.

Polazna baza pri izradi plana bila su sredstva koja će se slati u Općinski fond stambene izgradnje, kao što su prihodi od kućarine, dio zakupnine od poslovnih prostorija i slično. Pored toga računalo se i na sredstva pojedinih privrednih organizacija. U početku se vjerovalo da će se gotovo čitava planska stambena izgradnja ostvariti putem preplate na zajmove, no ta se predviđanja zacijelo neće u potpunosti ispuniti, alko se povećava stopa učešća i privrednih organizacija i individualnih zainteresiranih, što će u prvom redu pogoditi ove posljednje. Za razliku od prijašnjih godina ubuduće će građevinska poduzeća podizati zgrade i, da tako rečemo, prodavati ih investitorima.

U toku ove godine u Šibeniku je izgrađeno 476 stanova, od toga broja 426 stanova otpada na društveno — pravne osobe. U na-

rednom periodu, do 1965. godine završit će se 415 već započetih stanova, od toga 224 stana i dvije visokokatnice na Križu.

Perspektivnim planom predviđena je izgradnja zgrade sa sto stanova u Dragi, zatim podignut će se visoki objekt između Bolnice i Industrijske škole, a u Težakoj ulici pokraj doma »Petar Grubišić« jedna zgrada od 40 stanova. Nadalje, iza Doma narodnog zdravlja podignut će se stambeni objekt sa 35 stanova, a u predjelu Šubičevca tri objekta sa 100 stanova jeftinije izgradnje.

Računajući da će se predviđanja ostvariti proizlazi da će se u Fond za stambenu izgradnju NO-a općine Šibenik iz izvornih prihoda, zajmova iz RSF-a, preplate na zajmove i otplate zajmova, slati oko 3,5 milijarde dinara. Toliko sredstva će se otprilike i uložiti u stambenu izgradnju.

Raste broj uposlenih

Zavod za zapošljavanje radnika u Šibeniku, pored šibenske općine ima svoj djelokrug rada i na općinama Tjesno, Stankovci, Skradin, Primošten i Vodice. U toku jedne godine svog samostalnog rada Zavod je postigao lijevih uspjeha. Da rad nije bio još uspješniji treba tumačiti činjenicu da mu nedostaje stručnih kadrova. Zbog toga u Zavodu još uvijek ne djeluje služba profesionalne orijentacije, što i te kako otežava rad. Naime, da ova služba postoji bilo bi lakše ljudima »na šalteru« upućivati omladinu, naročito one koji su bez ikakve kvalifikacije na rad. A takvih na području ovog Zavoda ima upravo najviše. No, za izvješno vrijeme i taj će se problem riješiti. Naime, Zavod stipendira jednog studenta psihologije.

Inače Zavod je u proteklom periodu uspio zaposliti 2.529 osoba, od kojih broja su 776 žene. Općenito, najteže se upošljava ženska radna snaga, jer ona obično je bez ikakvih kvalifikacija. Ovom Zavodu takvih žena javilo se 470.

Najteže, međutim, ide s upošljavanjem ratnih vojnih invalida, invalida rada i osoba s umanjenom radnom sposobnošću. Nedavno je ovaj Zavod proveo u privrednim organizacijama anketu, koja je pokazala da u poduzećima postoji 483 radna mjesta na kojima bi mogle raditi takve osobe. No, u isti mah anketa je pokazala da na tim mjestima radi sada 779 zdravih osoba, 31 invalid rada, 42 ratna i mirovdobna ratna invalida i 118 osoba s umanjenom radnom sposobnošću.

Teškoću u upošljavanju tih

Perspektivnim planom razvitka šibenske općine predviđeno je podizanje većeg broja rekreacionih objekata. Iako je Šibenik u industrijskom pogledu veoma mnogo napredovao i u kratkom periodu od oslobođenja uspio stvoriti jak metalurški bazen, na području objekata za razonodu stanovnika nije proporcionalno mnogo učinjeno. Međutim, u periodu do 1965. godine izgradit će se mnogo toga. Kako je predviđena izgradnja ljetne pozornice na Šubičevcu, na kojoj će se moći prikazivati i kino-predstave. U prvoj fazi radova, za što su sredstva već osigurana, podignut će se 500 sjedišta, dok će pozornica kada se čitavi radovi dogotove imati oko 1500 sjedišta. Pored toga na Kaštelu uredit će se teren za kazališne i druge priredbe. Načrt je već dovršen, a pozornica će moći primiti 1500 posjetilaca. Uz to dovršit će se ljetni plivački bazen sa svlačionicama. Za ovo će se uložiti 30 milijuna dinara. Do 1. siječnja 1962. bit će gotov turistički objekt na Martinskoj, za što je

osoba predstavlja i činjenica da su ta lica većinom bez stručne spreme, što opet govori da će biti potrebno više nego do sada proraditi na kvalifikaciji i rehabilitaciji tih osoba. Uzgred budi rečeno, od danas se u tom pogledu nije mnogo uradilo.

Do početka prosinca Zavod je uspio zaposliti samo 26 invalida rada, 23 ratna i mirovdobna vojna invalida i 60 osoba s umanjenom radnom sposobnošću.

Pripremni tečajevi za vanredni studij

Školske godine 1962/63. počeo je u Šibeniku s radom Centar za vanredni studij prava i ekonomije. Centar će raditi u sklopu Radničkog sveučilišta, a bit će povezan s Pravnim fakultetom i Višom ekonomskom školom u Splitu. Studenti će slušati predavanja i polagati ispite u Šibeniku. Predavači će biti profesori Pravnog fakulteta i Više ekonomske škole u Splitu, a korisit će se i stručnjaci iz Šibenika.

Da bi se i licima bez odgovarajuće spremljenosti omogućilo polaganje prijemnog ispita za upis na Pravni fakultet i Višu ekonomsku školu, Radničko sveučilište organizira pripremne tečajeve za polaganje prijemnog ispita. Ovi tečajevi počeo je radom tokom mjeseca siječnja 1962., a radić će do kraja lipnja. Upis u tečajeve vršit će se svakog dana od 8 do 14 sati u kancelariji Radničkog sveučilišta (Miminac 1).

Teškoću u upošljavanju tih

Izrađuju se pravilnici u zdravstvenim ustanovama

Razmatranje rezultata koje su zdravstvene ustanove postigle u provođenju novog Zakona o raspodjeli dohoda i organizacija zdravstvenih ustanova u novim uvjetima, provođenju higijenskih mjera u gradskoj klaonici i prodavaonicama mesa, bila su pitanja u kojima se najviše raspravljalo na proširenom sastanku Savjeta za narodno zdravlje Narodnog odbora općine.

O promjenama koje su ostale u zdravstvenim ustanovama govorio je dr. Jovo Rašković. Organizacije jedinice zdravstvenih ustanova već su izradile pravilnike o unutarnjoj raspodjeli i pravilnike osobnih dohoda, dok će se uskoro dovršiti i pravilnici o raspodjeli čistih prihoda. Organizacije jedinice, za razliku od ekonomskih jedinica u poduzećima, provode nagrađivanje po bod-sistemu, tj. prema faktorskoj procjeni radnih mjesta. Rukovodioc organizacionih jedinica ocjenjivat će upravni odbor. Kod ocjene rada vodit će se računa o radnoj disciplini, kvaliteti izvršenog rada (kod medicinskog osoblja) i slično. Naj-

veća stopa prinadležnosti iznosi do 5 posto od ukupnih primanja. Organizacije jedinice dobit će potpunu samostalnost kod ugovaranja s fondovima, izradi pravilnika itd., koje će, ako se zato ukaže potreba, korigirati posebna komisija.

Kako i kada će se izvršiti slobodan izbor liječnika dat će mišljenje na jednom od slijedećih sastanaka, stručna komisija formirana pri Savjetu za narodno zdravlje. Na sastanku se također raspravljalo o postignutim rezultatima oko deratizacije grada i preventivno — higijenskim mjerama koje su potrebne u gradskoj klaonici i prodavaonicama mesa (r)

UPRAVNI ODBOR »RIVIJERE« KOMUNALNE USTANOVE ZA TURIZAM I HORTIKULTURU ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

ZA TAJNIKA USTANOVE

U slovi: pravni fakultet sa tri godine prakse, ili srednja stručna sprema sa deset godina prakse. Rok natječaja do 31. decembra 1961. godine.

Rekreacioni objekti

predviđena suma od 20 milijuna dinara. Na Jadriji će se podignuti skupne svlačionice za 800 osoba i urediti restaurant i konacište. Izgradnja ovog priyatnog objekta stajat će više od 40 milijuna dinara.

Na predjelu Šubičevca podignut će se sportski centar TLM, koji će pored terena za sportske igre posjedovati i sportsku halu od 70 metara promjera. U isto vrijeme dovršit će se i asfaltirati dio ulice Vlade Perana kroz Dra-

gu, urediti nova gradska magistrala na predjelu Križ, asfaltirati ulica koja vodi od Gimnazije do stadiona »Rade Končar«.

Pored ovih ključnih objekata u idućem periodu poradić će se i na uljepšavanju izgleda grada. Između ostalog, nastojat će se pokloniti više pažnje čistoti gradskih vrtova, postaviti će se u njima veći broj klupa, a naročito poboljšati izgled parka na Šubičevcu.

Iz tvornice »Jadranka«

Rekonstrukcija

Od oslobođenja na ovamo uložila su se znatna sredstva za podizanje industrije na području šibenskog kotara. To je uslovalo da danas imamo nekoliko pravih giganata industrije. Povećan je bruto — produkt, zaposleno je mnogo novih radnika, jednom riječju stvorena je solidna baza za prosperitet.

Međutim, jedna tvornica od svega toga nije imala mnogo koristi. To je tvornica tekstilnih proizvoda »Jadranka«. Ona danas radi istim strojevima kojim je radila i prije petnaest godina. A mnogi su skloni mišljenju da se je većim ulaganjem u obnovu postrojenja ove tvornice moglo imati još jedno veliko i jako poduzeće.

Kao što je poznato, tvornica »Jadranka« na Šubičevcu pored izrade robe široke potrošnje radi i u kooperaciji s Pamučnom industrijom u Dugoj Resi i Tvornicom tekstilnih proizvoda u Mariboru.

Budući da tržište traži materijale suvremeno izrađene u svakom pogledu, u čemu tvornica, bar u većoj mjeri, nije mogla udovoljiti, izrađen je elaborat opsežne rekonstrukcije. Kako je predviđeno, za obnovu već dotrajalih postrojenja, od kojih su neka stara i pedeset godina, bit će potrebno 1.800.000.000 dinara.

Doduše već uskoro stvar će krenuti na bolje. Naime, očekuje se dolazak 48 tkalačkih automatskih razboja tipa »Pikanol«, za čiju je nabavku poduzeće iz vlastitih sredstava izdvojilo 86 milijuna dinara. Oni će se smjestiti

u novoizgrađenoj hali. Interesantno je spomenuti da će oko tih strojeva raditi samo jedno stručno lice, dok će nekolicina pomagati.

Koliko je ovaj kolektiv svjestan teškoća s kojima se suočava, a u isti mah koliko je nastojanje da se prebrode svi nedostaci, najbolje govori to što radnici rade i nedjeljom, i to besplatno, da bi se uradilo što više i na taj način smogla sredstva.

ISPAVŠI IZ KAMIONA IZGUBIO ŽIVOT

U saobraćajnoj nesreći, koja se dogodila u Ulici Borisa Kidriča, smrtno je stradao 56-godišnji radnik Dunko Klarić, zaposlen u tvornici elektroda i ferolegura. Vozeći se s ostalim radnicima u kamionu, D. Klarić je na jednoj okuki ispao iz kamiona, zadobivši vrlo teške povrede. Hitno je bio prevezen na kirurški odjel šibenske bolnice, ali su sva nastojanja liječnika da ga spase ostala uzaludna.

TEŽE POVIJEŠEN MOTORISTA

U šibensku bolnicu dopremljen je 27-godišnji Josko Mrčela Ivanov koji se teže ozlijedio u saobraćajnoj nesreći. Vozeći se na motorkotaču on je u Ulici JNA udario u ogradni zid. Tom prilikom je dobio frakturu lubanje i povredu na desnoj ruci. Njegov život nalazi se van opasnosti. (JP)

Fond za društveni standard

Fond udnuženih sredstava za društveni standard osnovan je pri NO-u šibenske općine 1959. godine u cilju da se doprinosom od dva posto od čistog prihoda privrednih organizacija unaprijedi standard građana i pomogne rad društvenih organizacija. U taj fond slilo se ove godine oko 72 milijuna dinara. Međutim, očekivalo se da će sredstava biti više, oko 100 milijuna, tim prije što je zbog proslave jubilarne 20. godišnjice narodne revolucije privrednim organizacijama preporučeno da u Fond prinesu iznimno 3 posto od čistog prihoda.

No, na žalost, ni jedna privredna organizacija nije se odazvala na tu preporuku. Dapače, izvjestan broj poduzeća nije dao ni jedan dinar, kao na primjer »Transjugg«, ribarski kombinat »Kornat«, »Jadranc«, idustrija »Krk«, tvornica ribljih konzervi »Dalmacija«. Međutim, uzevši poslovanje svih tih kolektiva sa sigurnošću se može reći da su bez iznimke mogli podmiriti očekivano učešće. Jer, u isto vrijeme tok ta poduzeća ne daju svoj doprinos, neka druga, koja sigurno lošije stoje, iako tvornice tekstilnih proizvoda »Jadranka«, uplaćuju predviđenu sumu.

Ta, da je nazovemo pojava, svakako zabrinjava. Ona govori da i uprave i radnički savjeti tih kolektiva, nisu shvatili važnost Fonda za društveni standard. Kako inače činjenicu da neki radnički savjeti nisu ni odgovorili na preporuku da svojim doprinosom povećaju sredstva tog Fonda. Ima čak mišljenja u odnosu na Fond, koja najbolje odražavaju kratkovidnost i jednu pogrešnu usku politiku. Naime, kažu da ta sredstva odlaze u džep komune, kao da je komuna nešto drugo a ne cjelina u kojoj i oni predstavljaju jedan dio. Teško je, istina, povjerovati da bi nekome bilo nejasno kuda »odlaze« ta sredstva, ali zacijelo neće biti suvišno da izne-

semo nekoliko brojki.

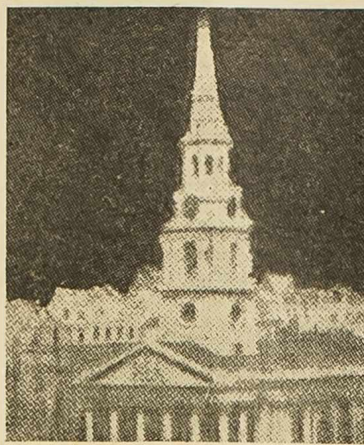
Iz ovogodišnjih sredstava Fonda za društveni standard do početka prosinca, utrošilo se ukupno oko 59 milijuna dinara. Za uređenje Martinske utrošeno je 9 milijuna dinara, 1.262.000 za peradarnik Veterinarske stanice, 10 milijuna za adaptaciju ex kina »Sloboda«, 2 milijuna za plivački bazen, 5 milijuna društvu »Naša djeca« za uređenje dječjeg obdaništa na Baldekinu i obdaništa »Simo Matavulj«, 3 milijuna dinara za restoran društvene prehrane »Izgradnja«, 500.000 dinara za uređenje prilaza Šubičevcu i tvrdavi sv. I. vana, 1.135.000 dinara dato je ustanovi »Cistoča« za uređenje kupatila, 500 tisuća za uređenje društvenih prostorija mjesne organizacije SSRN Dolac, oko 7 milijuna za proslavu 20-godišnjice narodnog ustanka (priredbe, izložbe, parada mladosti, spomen — ploče itd.), 2,5 milijuna dinara dato je Narodnoj glazbi za nabavku instrumenata a 1.666.000 dinara RKUD »Kolu« za kupnju novih odijela itd.

Kada se zna, da se pored toga, sredstvima iz Fonda namjeravaju osposobiti šibenske biblioteke itd., da li nekome može biti nejasno da su sredstva Fonda za društveni standard, upravo sredstva, koja će mu omogućiti udobniji i ljepši život. Zato, da još jednom ponovimo, neshvatljivo je da su se neka poduzeća oglasila o preporuku kojom se sugerira da se doprinese tom Fondu. Istina, njih nitko ne može prisiliti da odvoje sredstva za Fond. To može učiniti samo njihova svijest i društvene odgovornost.

Činjenica da nevedena, a i još neka poduzeća nisu unijela predviđena sredstva u Fond, primorala je Vijeće proizvođača šibenske općine da formira komisiju koja će ispitati razloge zbog čega nisu ispunili ako ne pravnu, a ono svakako moralnu obavezu prema Fondu za društveni standard. D. B.

Podmirite zaostatke u pretplati za list za 1961. godinu

Iz Drugog svjetskog rata

Najstrašnija noć
Londona

(svršetak)

U Glavnom štabu vatrogasne službe major Frenk Džekson pozvao je svog pomoćnika oficira Edvarda Kiridža. Zajedno su krenuli ulicom kraljice Viktorije. Džekson je dobro poznavao raspored, svoje mogućnosti i prirodnu napada. Najviše zahvaćena zona išla je sjevernom obalom Temze od mosta Tur do mosta Blekfajers, i protezala se kilometar i po u dubinu. Brzo su napredovali kroz milijune varnica ali su na ulazu u kraljice Viktorije ulicu zaprepašćeni zastali.

Ulica je s kraja na kraj buktala. Iz popu- calih cijevi za gas šikljali su u vis plameni gejziri visoki 15 metara. Na pločniku su ležale neupotrebljene pumpe i prazni šmrkovi. Vatro- gasci su sa očajnim izrazom lica dizali s vre- mena na vrijeme šmrkove iz kojih je izlazio mlaz vode tanak kao prst.

Na sjeveru je gorio krov velike vatrogasne stanice.

— Bože moj! Kakav stravičan prizor! vik- nuo je Džekson.

Ulica kraljice Viktorije nije bila izuzetak. Nebo je bilo živo, zažareno, a crveni odsjaji vidjeli su se na sve strane: u vodi Temze, na čizmama vatrogasaca, u prozorskim oknima. Veliki oblaci žutog dima valjali su se prema Temzi.

Milijuni žeravica letjeli su zrakom i pržili oči i kapke ljudi. Vrelina je sušila kožu i usne, a dim je punio nozdrije i pluća. S vremena na vrijeme vatrogasci su se saginjali da se okupa- ju u vodenom mlazu. Vatrogasac Džon Dud iz Stefinja je sa zaprepašćenjem primjetio da je njegova aluminijska uniforma popucala. Imao je već opekotinu drugog stepena.

U nekim sektorima eksplozije nisu presta- jale. Bio je to neviden prizor: slagalista olova fabrike boja u Fermilousu su se istopile, u Bri- tanskom muzeju je izgorjelo predmeta u vrijed- nosti od 250.000 funti, tone konjaka i tovari ci- gareta izgorjele su na stanici Vaterlo, maslac i šunka su se istopili kod mosta Tauer, izgorjeli su svi paviljoni Crvenog križa u vrijednosti od šest milijuna funti, kao i svi kalupi gipsane kolekcije kraljevog koledža za kirurgiju. Uništeni su dragocjeni kosturi kengura koje je donio kapetan Kuk, u Bentall Grinu su ležale deseti- ne kostura izgorjelih aviona Moskito, stotine tona čokolade i marmelade izgorjelo je u Pon- leru, 10.000 cipela uništeno je u magazinima Frimana, iščezla je cijela fabrika sapuna Filds a šteta u fabrici džina Gordon iznosila je 100.000 funti.

Požar se i dalje širio. Zahvatio je tri hek- tara magazina gume Silver Veding, fabriku konzervi Hamersmit, depo papira od pola hek- tara, fabriku žiroskopskih kompasa za lovačke avione, direkciju Vojске spasa, veliko skladi- šte vojnih uniformi, londonsku Općinsku vijeć- nicu.

U jedan sat poslije ponoći Džekson je ob- javio da je stanje kritično. Svih 1.270 vatrogas- nih šmrkova bili su u pogonu i grozničavo se očekivalo da stignu još 1.242 šmrka iz unutra- šnjosti.

Bilo je i trenutaka gubitka prisustva duha i slabe organizacije. Stari oficiri kao Kiredž gubili su mnogo vremena u hrabrenju i davanju ličnog primjera. Na kraju ulice kraljice Vikto- rije dežurni oficir zatekao je grupu vatrogasaca koji su beznačajno gledali u plamen što se širio iz ognjišta manjeg od kuhinjskog.

— Sta ne valja momci? — upitao je.

— Nema vode, ser.

Nije bio trenutak za diskusiju. Kiredž je prišao i nogama počeo da gasi vatru. Ostali su učinili to isto. Nisu se ranije bili sjetili.

Pomoćno osoblje se često nije snalazilo, ali su neki ispoljili čuda od junaštva, koja su se graničila s bezumnošću. U blizini zgrade Njus kronikla, poručnik Koterel se našao pred o- gromnim električnim kabelom koji je buktao i prijetio da prenese plamen u okolne objekte i građevine. Sjetio se prvog pravila vatrogasne nastave: nikada ne polivati električni stup pod naponom, jer se struja prenosi vodenim mlazom i može kao grom ubiti čitavu grupu ljudi.

— Što da radimo? — upitao je Koterel svog druga.

— Možemo da pokušamo.

Kabel srećom nije bio pod naponom. Dva čovjeka svjesno su rizikovali svoje živote da bi spasili mnogo više drugih.

U paklu rušenja zgrada i eksplozija bombi ljudi su bili skloni da povjeruju u bilo što. U ulici Eberi nedaleko od stanice Viktorije nad- intendanta Džordža Benisona oborio je zračni pritisak eksplozije i počeo da ga guši. Za nje- ga nije bilo sumnje: to je novo Hitlerovo oružje koje je cio svijet očekivao, tajni plin smrtono- sniji od fosgena. Iznemada se Benison koji se već bio pomirio sa smrću, počeo grohotom smi- jati. Primjetio je da ga guši kajiš od šljema koji se bio zakačio za jednu šipku.

U trenutku dok je u zgradi Borbene ko- mande kapetan Kliford Modison pripremao iz- vještaj za svog šefa, generala Alana Bruka, je- dan član Osmatračke službe histerično je te- lefonirao:

— Grad nadlijeće 10.000 aviona!

Molison je izjavio da ne vjeruje, ali je pa- nični oficir uporno ponavljao cifru. Pet minu- ta kasnije on se ponovo javio:

— Izvinite, bilo je hiljadu aviona.

Molison ni tada nije htio vjerovati. Ilustra- ciona tabla sa maketama njemačkih bombar- dera pokazivala je samo 300 napadača. Ovo pretjerivanje treba razumjeti, jer su tih trenu- tak ljudi doživljavali prizore koje nikada ni ranije ni kasnije nisu vidjeli.

Od nekih prizora se ljudima dizala kosa na glavi. Dežurni požarnik Alen Vat vidio je kod Šari Doksa kako se jedan drveni brodić zapalio

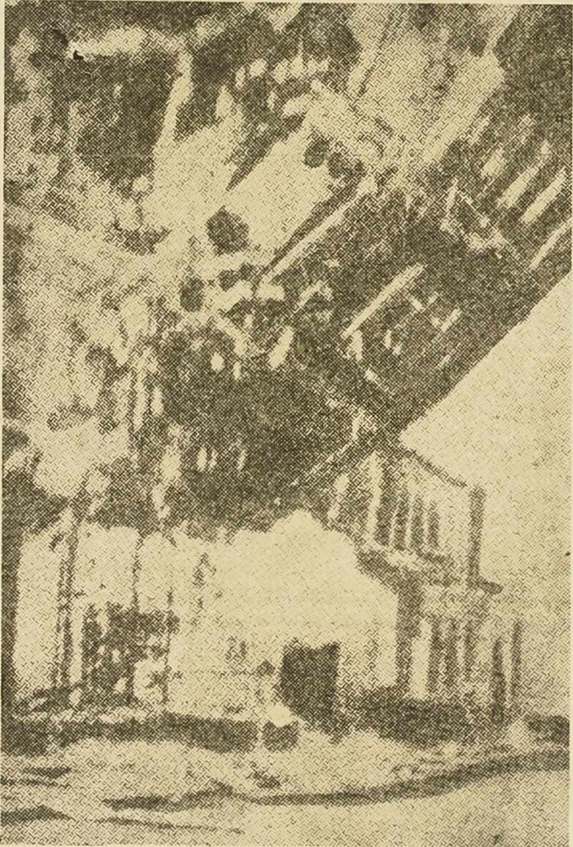
i poletio u vis. Lebdio je djelić sekunde, a za- time se stropštao u vodu. Jedna kuća kod Bril- tosn Hila ličila na paukovu mrežu. Sva drve- narija je izgorjela, opeka i kamena konstruk- cija su se srušile a ostale su samo olovne cijevi i čelične konstrukcije.

Slijepa stihija napada koji se nije svršavao bila je za sve Londonce nešto novo. U toku prethodnih zračnih agresija uvijek su gajili na- du da će poslije prvih naleta bombardiranje da se ublaži ili prestane. Sada u 1,30 sati noću go- tovo sat i po od trenutka kada je pala prva bomba, svi su shvatili da je nadanje neosnova- no.

Sve željezničke stanice su jedna za drugom iščezle. Sveti Pankreas i Kanon su uništeni u 0,15 sati, Euston i King kros u 1 sat, Viktorija u 1,25, Paddington je srušen u 1,15 ostavljajući nekoliko stotina mrtvih i ranjenih. Ulica Liver- pul će uskoro biti izbačena iz upotrebe. Tri ju- žna kraja Carin kros Londonski most i Vaterlo su već bili onesposobljeni. Ostao je još samo Merilboun.

Ali to je bio tek početak. Svi mostovi iz- među Lambeta i Kule bili su već blokirani ili izbušeni kao sito, 45 kilometara pruge podzem- ne željeznice nije funkcioniralo, šest telefon- skih centrala je iščezlo kao da nikada nisu po- stojale, u električnim kablovima više nije bilo visokog napona, najveća tvornica gasa na svi- jetu u Bektou dignuta je u zrak, 700 cijevi za gas presječeno.

Najveći grad na svijetu je umirao. Eksperti pred čijim očima su jedan za dru- gim uništavani vitalni centri Londona, shvatili su da je riječ o izuzetno preciznom napadu koji kao udarcima malja pogada najosjetljivije i ključne centre središta Britanske Imperije. Ali što je njegova surovost bila veća i bijes napada- ča žestiji, to je riješenost Londonaca da se o- dupru i nadžive postojala jača. U dva sata noću u izmučenim dušama tih ljudi gospodarila je samo jedna misao: spasiti ono što se još spasiti moglo, jedan život, jednu zgradu, jedan maga- zin.

U bolnicama se fanatično bdjelo nad živo- tima nastradalih. Kod sv. Đorđa transfuzije krvi su se neprekidno vršile 30 sati. U Peding- tonu su ljudi umirali svake sekunde, a bijele bolničke pločice bile su stotinama metara crve- ne od krvi. U bolnici Nešenel Temperens kirur- zi su operirali pri svjetlosti baklji. Taj dio Londona više nije imao električne energije.

Bombarderi su i dalje nadlijetali grad za- glušujući brujanjem svojih motora posmrtno ropce i krike užasa. U 3,30 ujutro bombardira- nje Sittija je bilo završeno, ali je kiša projekti- la počela da pada na Pedington i južni dio Londona. Intenzitet napada je dostizao vrhu- nac iznad Soreditita. Piloti bombardera su u bijesu sve više napadali nasumce, proširujući požar na jednom mjestu, a stvarajući novu buktinju na drugom. Jedna bomba koja je ek- splodirala pred vatrogasnom kasarnom u So- perdititu pobila cijelu grupu vatrogasaca ko- ji su tek bili stigli iz unutrašnjosti. Nesretnog Alberta Edvarda Klarka, koga je uzbuna podi- gla iz tople bračne ložnice prve večeri njego- vog bračnog života, nevjesta je uzalud čekala da u deset ujutro dode na doručak. Poginuo je kada je izlazio iz vatrogasnih kola koja su pri- stizala u pomoć Londonu.

Cio svijet bio je spreman na najgore, a ljudski život je izgubio svaku cijenu. U skloni- štu u Savoyu jedna elegantna žena u večernjoj haljini koja je ravnomjernim potezima ulivala u sebe gutljaje džina iz jedne bočice, rekla je šaptom:

— Koliko li će nas ostati u životu?

Posljednja bomba pala je u 5,37 na sjever- rozapadnu kulu Skotland Jarde i uništila je dosije s listama jednog milijuna kriminalaca. Napad se završio kao što je počeo, dugim peri- odom najstrašnije tišine i ćutanja.

Kapetan Ronald Skvajr je pritisnuo na je- dno od mnogobrojnih dugmadi koja su se na- lazila pred njim. Bilo je to u nedjelju, 11. ma- ja u 5 sati i 52 minute. Sirene su zaurale, Za- vršila je najstrašnija noć Londona.

Smanjuje se broj nepravilnosti
u primjeni Zakona o radnim odnosima

Broj nepravilnosti u primjeni Zakona o radnim odnosima u ovoj se godini smanjio. To isto- vremeno znači da je i broj inter- vencija Inspekcije rada NO-a šibenske općine manji. No to još uvijek ne znači da sve idekako treba, i da tu i tamo ipak nije trebalo intervenirati da bi se ne- ke nepravilnosti uklonile ili na vrijeme ispravile.

Najviše nepravilnosti u pri- mjeni Zakona o radnim odnosi- ma bilo je na području otpušta- nja s posla. Jasno je i neminovno da se sve većom mehanizacijom i usvajanjem suvremenijih obli- ka rada, u mnogim poduzećima javlja višak radne snage. Nije nikakvo čudo da netko dobije otkaz. Samo, i tu se ponekad

kriju nepravilnosti. Otkazi se najčešće daju s motivacijom su- viška radne snage, iako nije uvijek tako. Rijetko se primje- njuju disciplinske kazne. Bilo je slučajeva da se otpuštaju i ljudi s dvadeset godina radnog staža. Postupak prema četvorici dugo- godišnjih radnika u poduzeću industrija »Krka«, također nas upućuju na zaključak da još uvi- jek neki naši rukovodioci ne po- svećuju dovoljno pažnje rješava- nju određenih pojava. Na kraju je ispalo da ta četvorica radnika nisu radila, a ipak su primala svoje mjesečne, prinadležnosti. Novčana davanja za trajanja ot- kaznog roka i otpremine, te oba- veze odgovarajućim fondovima padaju na teret kolektiva u iz-

nosu od preko 2.250.000 dinara. Ili drugi slučaj: svojevremeno je zbog samovolje bivšeg uprav- nika radničko-službeničkog re- storana »Izgradnja« došlo do ne- zakonitog otpuštanja s posla je- dne radnice. Takav postupak na- šao se pred sudskim organima, a epilog toga, bila je presuda ko- jom je taj restoran bio dužan platiti toj radnici 180.000 dinara.

Isto tako nije rijetka pojava, da se kod davanja redovnih ot- kaza umanjuju otkazni rokovi iako je zakonskim propisima iz- ričito utvrđeno koliko određeno lice u radnom odnosu ima pravo na otkazni rok. Ima i jedan ova- kavi slučaj: svojevremeno u po- duzeću »Izgradnja« dobila je ot- kaz radnica koja je u tom podu- zeću zaposlena sve od oslobođe- nja. U tom poduzeću ona je više puta bila proglašena udarnicom i novčano nagrađivana za savje- stan rad. Izabrana je i u Vijeće proizvođača. Otkaz je, naravno, intervencijom Inspekcije rada stavljen van snage.

Zakidanja u novčanim prima- njima bilo je kod mnogih priv- rednih organizacija, a naročito u građevinskom poduzeću »Pavao Radan«. U takvim postupcima došlo se i do toga da je radni- cima na gradilištu ovog poduze- ća u Šibeniku za mjesec siječanj 1961. godine isplaćeno manje 460 tisuća dinara, no što iznosi zako- nom zagarantirani minimalni o- sobni dohodak radnika. Zbog tog prekršaja ova privredna organi- zacija bila je kažnjena s 80.000 dinara, a direktor s 8 tisuća di- nara globe.

Povrede prava radnika u rad- nim odnosima registrirane su i na drugim područjima, kao ne- pravilne pojave u rješavanju ko- rištenja godišnjih odmora, ali u znatno manjem opsegu nego ranijih godina. Nema sumnje da je tome doprinijelo jače angaži- ranje sindikalnih podružnica i radničkih savjeta u privrednim organizacijama.

(Đ. B.)

Urbanisti imaju riječ . . .

Na posljednjem sastanku Sa- vjeta za urbanizam NO-a općine raspravljalo se o nekoliko važ- nih tema.

Pored ostalog dana je sugla- snost za izgradnju velike indu- strijske pekare poduzeću »Krka« koja će se podići na predjelu Ražine. Izgradnjom te pekare pristupit će se malo po malo lik- vidaciji maloobrtničke proizvo- dnje kruha. Na istoj sjednici Sa- vezu slijepih odobrena je loka- cija stambene zgrade kod ex kina »Slobode«, a poduzeću »Da- ne Rončević« nadogradnja posto- jeće stambene zgrade ispod Vi- dilice. Također je zaključeno da se izrada neonskih reklama po- vjeri poduzeću »Inter-reklam«. Uz to odobrena je nadogradnja zgrade Trilaje kod Doma narod- nog zdravlja.

Savjet se suglasio s predlož- enim izgradnjom kabina za sva-

STRUČNA INSPEKCIJA U DR- NIŠKOJ EKONOMSKOJ SKOLI

Ozretić ing. Branko, direktor Ekonomske škole u Splitu, Zora Barbarić i Nevenka Bernardi, nastavnici iste škole, boravili su tri dana u prošlom tjednu kao izaslanici Zavoda za stručno školstvo NR Hrvatske u inspek- ciji Ekonomske škole u Drnišu. Jedan su dan proveli izaslanici i u stručnoj inspekciji područ- nog odjeljenja drniške ekonom- ske škole koja radi u Kninu u sastavu gimnazije.

Izaslanici Zavoda za stručno školstvo NRH upoznali su se s kvalitetom nastave stručno-teo- retskih i stručno-tehničkih pre- dmeta, kadrovskim pitanjima, materijalno-financijskim uslovi- ma škole, organizacionim stan- jem, radom direktora i nastav- ničkog kolektiva, organima dru- štenog upravljanja i učeničkim organizacijama.

Nakon izvršenog pregleda od- ržana je zajednička sjednica na- stavnčkog vijeća, školskog od- bora i izaslanika koji su tom prilikom izrazili svoje zadovolj- stvo s radom Ekonomske škole u Drnišu.

(c)

RADI SE NA KLASIFIKACIJI ZEMLJISTA

Dva agronoma Geodetske up- rave iz Zagreba u suradnji s ovdašnjim stručnjacima već neko vrijeme rade na reviziji klasifikacije zemljišta, koja je prvi put na području šibenskog kotara izvršena 1876. godine. Do sada su istraživači izvršili reviziju na površini od oko 17.700 hektara. Procenjeno je u- kupno 125.000 parcela. To se odnosi na teremske radove na području Tiješnjeg s Dazlinom, zemlji Pirovca, Jezera, Muntera s Betinom, Tribunja Vodica i Zetona. Revizija klasificiranog zemljišta pokazala je povećan- je površina pod vinogradima na račun vinograda i oraničnog zemljišta.

UHVAĆEN PRSTENOVANI GOLUB

Ovih dana je Jovo Đujić, član lovačkog društva u Kninu, pu- cajući u jato divljih golubova u Kosovu lakše ranio jednog koji je na nozi imao prsten s brojem 75690-60 i oznaka Italija. Po tome se zaključuje da je uhvaćeni golub prevario veliku daljinu i da se priključio divljim golubo- vima.

Uhvaćenog goluba koji je pri- viknut na ljude Jovo namjerava zadržati u svom golubarniku.

Pismo iz Zagreba

Dragi moji, skužajte me šta se nisan prije javija.

Puno van se stvari dogodilo kroz ovo vrime, sa ni sam ne znam ikako bi van sve to ispričao. Nema toliko mista u foju a ni vrime.

Mogu van reći da smo se svi ode odlično snašli, počeli smo živiti ka kod svoje kuće. Po tranjavima se šverca naveliko, zafrikaje se i voltaje svit i držu se konference ka biti ispid otela »Krka«. Na fakultetima su se mnogi upoznali novim fa- cama, stvaraju se nova prijateljstva, nove kumpanije i šta je najvažnije ide se po žurevima. Niki ovo niki ono, jedni su siguro, znan, bacili sidra po plesovima i ka prosjaci gledaju ove cure.

Da je slučajno ko ode bija dva tri dana prije 29. i otiša na štaciju pita bi se koji je ovo mirakul. Zbija ima bi i pravo. Vidija bi skoro po Šibeniku. To misto je, ka obično u te dane, bilo glavno sastajalište študentarije. Eto ako je ko tija koga naći otiđe u devet uri na štaciju i eto mu prid noson onoga koga traži. Dolazilo se bilo da si isa kući ili da si isa materij poslati šporuku robu da ti opere ili ako si tija viditi koju šib- bensku študenticu, koje se inače ne moru intrati po Zagrebu.

I ode gori je bilo lipo ono par dana praznika, naša naj- milija lega »Kumpir bae« bija je, ka vlakovi svitom, krcat li- pin curama. Patavali su se puntamenti, otimali cure i padali teški vici. Komodno van moren kazati da je u to vrime bilo više puntamenata, nego kad je doli bila ona ekskurzija iz Metkovića.

Čujen da je i doli bilo dobro, ne znan sigurno ali koliko se morem pouzdati u visti čujen da su niki štaciji študenti na slapovima otvrtili nudističko kupalište. Aj neka makar će manje gužve ovog lita biti na Jadriji. Isto tako rekli su mi da bruceši po gradu nisu nosili klobuke. Sigurno su prođitali ono šta san pisa, pa su me tili ocniti u vašin očima, ili je šta drugo po sridi.

Lipi moji, lako je vami doli barenko van nije ledeno. A ode udrtija led i čoviku pari da mu sikire padaju po tilu. Nemore se stati na »Spici« po vakvom ledu a od one konobe jošte ništa. Za prvo vrime smo se snašli: tu je »Mosore«, »Grajaska kavana« i druge konobe. Oni šta imaju više soldi svaku večer sidu uz jednu kavu ili čaj s limunom, a oni drugi, e oni idu od konobe do konobe stoju u svakoj desetak minuti da se ugniju praveći se ka da tražu koga, a onda jopet na led. Ništa, glavno da se štokog inžinjra. Iz vlastitog iskustva znan da bi se mladi svit veselija kad bi doli pa snig, a ode kad je pa svi su se ščućurili kući i od nikioga glasa. Na svu sriću u svakoj nesniči ima i sriče, tako je i s ovim mrazom. Vratili se študenti od kuće pa donili vina, prošeka a moran van reći da ni caklenka s lignjama nije bilo malo. Našli bi se po četvornica dobrih prijatelja pa udri po spizi i piću. Naravski, ni briškula ne bi izostala.

Ružno vrijeme je dalo i jedan sinjal — bliži se kraj se- mestra, bome triba se malo i oko libara maziti.

Ekonomisti, ili kako ji se ode zove magazinjeri, e njima više nikako nemoreš na rep stati. Dočkali su nekako da će dobiti niku titulu inžinjera, pa eto neće da s nikiin imaju posla.

Suci, e i oni su se privatili libara, jer kako kažu ne želu da jih niki časti imenon suca što je sudija Šibenik — Treš- njevka.

Sumari svakog trena čekaju da jhn ko donese viciu ši- šaka i svog lišca da bi kolokvirali.

Tehnika. Oni su imali niki mali susret s profesorima i asistentima. Za rezultate se ne zna?!

Farmacija — vidiš samo crne ruke od niki špicilija, a na ženskima bičve s azurima, kažu od kiseline, aj nek jhn bude. Eto to san van ispričao, a onda ni od mene ne morete tražiti da van duje pišen, šta bi mi čača rekla da tresen i to baš na prvom susretu s profesorom ili asistentom.

Drugi put more biti da će biti više, a sad imam jednu molbu, recite čaćama i materama da šolde šalju kako triba i da jhn pozdravljaju njihovi sinovi i čeri. Eto, a vas puno pozdravlja

PEVERUN

Govore sportski radnici

Ante Marenci, član uprave VK „Krka“:
Bez društvenih prostorija

Jedini predstavnik veslačkog sporta u Šibeniku »Krka«, iako sa malim brojem veslača i čamaca, zabilježila je u protekloj godini nekoliko vrijednih rezultata. Na prvenstvu Hrvatske u Poreču »Krkaši« su osvojili dva prva i jedno drugo mjesto, na prvenstvu države u Mariboru prvo mjesto u seniorskoj disciplini četveraca bez kormilara, a na splitskoj regati u natjecanju podmlatka »Krka« je osvojila drugo mjesto u osmercu. Ipak najznačajniji uspjeh postignut je na evropskom veslačkom prvenstvu koje je održano u Pragu. Tri veslača »Krke« Škarica, Guberina i Vrtić zajedno sa Čupinom iz zagrebačke »Mladosti« plasirali su se na četvrto mjesto, ispred brojnih renomiranih četveraca. To je ujedno bio i jedini jugoslavenski čamac koji se plasirao među najboljim četvercima.

Mnogi problemi, koje sama »Krka« ne može riješiti, umnogome sprečavaju sistematskiji rad kluba, za koji među omladinom vlada velik interes. To je u prvom redu društveni dom, koji je sve drugo nego ono za što je namijenjen. Veoma dotrala zgrada, bez društvenih prostorija i sanitarnih uređaja, sa

JOŠ JEDNA GODINA U SPORTSKOM ŽIVOTU ŠIBENIKA. U NEKIM SPORTSKIM GRANAMA ZABILJEŽENI SU DOBRI REZULTATI, DOK U DRUGIMA GODISNJA BILANCA NIJE BAŠ POVOLJNA. TO POSEBNO VRIJEDI ZA NOGOMET U KOJEMU SE ZA RAZLIKU OD RANIJIH GODINA OSJEĆA IZVJESTAN PAD U KVALITETI I MASOVNOSTI. O POSTIGNUTIM REZULTATIMA I PROBLEMIMA U ŠIBENSKOM SPORTU U PROTEKLOJ GODINI, TE O PERSPEKTIVAMA U 1962. GODINI NA STRANICAMA OVOG LISTA ISTAKNUTI SPORTSKI RADNICI NA POLJU NOGOMETA, VESLANJA, PLIVANJA, STOLNOG TENISA I KUGLANJA.

krovom koji prokišnjava i nanosj štete čamcima. Nadalje veoma malen plovni park, sa svega nekoliko ispravnih čamaca i bez veslaonice u kojoj bi se izučavao mladi veslački kadar, itd. Sa stručnim kadrom, posebno sa trenerima »Krka« odvajkada stoji loše. Istina, u zadnje vrijeme na školovanju se nalazi jedan bivši veslač, koji će nakon položenog ispita preuzeti stručni nadzor nad veslačima. Danas »Krka« raspolaže sa svega 22 starija i oko 20 mladih veslača. Taj broj nije ni u kom slučaju adekvatan interesu koji postoji kod omladine za ovu sportsku granu. Gotovo je stalna pojava da se nakon završetka sezone prijavi klubu nekoliko desetaka omladinaca. A onda tek nastaju nevolje s obzirom na uvjete pod kojima se radi. Oni ne omogućavaju prihvrat većeg broja aktivnih veslača. Kad bi uvjeti bili povoljni, »Krka« bi postala takva organizacija koja bi okupljala najveći broj sportaša u gradu. Stoga mi očekujemo više razumijevanja i veću podršku u budućde od strane mjerodavnih faktora i privrednih organizacija. A onda je sigurno da će »Krka« postizati uspjehe kakve su bilježile ranije generacije.

ispadanja. Unatoč tome potrebno je još intenzivnije raditi kako bi se stvorili povoljni uvjeti za vedrije gledanje na skoriji početak proljetnog prvenstva.

Drugim riječima to znači da će se trebati još jače uhvatiti u koštac dobro poznatim problemima, koji se neće moći uspješno riješiti, ako u tome ne dobijemo izdašnu pomoć svih nadležnih faktora, koji na tom polju mogu mnogo učiniti, koliko za nogomet u Šibeniku, toliko za nogomet u našoj zemlji uopće.

Silvestar Periša, predsjednik PK „Šibenik“:

Preko 300 aktivnih članova

Djelatnost plivačkog kluba u protekloj sezoni bila je jedna od najaktivnijih od postanka kluba. To se je odrazilo i na interes omladine za bavljenje ovom granom sporta, tako da je klubu pristupilo preko 150 novih članova. Klub sada broji preko 300 aktivnih članova, a iduće sezone će se taj broj još povećati. Naši građani su imali prilike ove sezone posmatrati niz interesantnih priredbi na vodi, kao što su: plivanje, vaterpolo i skokovi u vodu. Ovaj sport je bio svestrano zastupljen počevši od podsavznih, republičkih i saveznih takmičenja, kao i prijateljskih, jubilarnih pa čak i internacionalnih priredbi.

Plivači su nastupili na 6 prvenstvenih i 2 prijateljska takmičenja, a vaterpolisti na 9 prvenstvenih i 13 prijateljskih utakmica. Veći broj tih nastupa bio je protiv klubova prve lige. Najznačajniji uspjesi su osvajanje prvenstva Zadarsko - šibenskog podsaveza u plivanju za seniore i drugo mjesto na prvenstvu NRH u Zagrebu za seniore. Vaterpolisti su postigli najznačajniju pobjedu protiv višestrukog prvaka Zapadne Njemačke »Rote Erde«, kojeg su pobijedili sa rezultatom 5:3.

U čast 20-godišnjice narodnog ustanka organizirali smo u Šibeniku dvodnevni vaterpolo turnir, u kojem su nastupala četiri našeg kluba održano je prvenstvo NR Hrvatske i prvenstvo Jugoslavije u skokovima u vo-

du. Od masovnih priredbi vrijedno je istaći plivačko prvenstvo radničko - sportske djelatnosti na kojemu su nastupili radni kolektivi zatim plivačko prvenstvo svih škola, kao i plivačko vaterpolo takmičenje jedinica JNA sa područja Šibenika.

Problem na koje je klub naišao uglavnom su financijske prirode. Nedostatak novčanih sredstava onemogućio je da klub organizira još više plivačkih takmičenja. Isti problemi prate i pitanje daljnje izgradnje plivačkog objekta. U protekloj sezoni uspjeli smo izgraditi 10-metarsku skakaonicu, novi direktni vodovod za punjenje bazena, novu električnu rasvjetu za noćne priredbe, kao i dovršenje tribine i pločnika.

U idućoj godini nužno je potrebno izgraditi betonsku ogradu oko bazena, filter uređaj za prečišćavanje vode, kao i zidane prostorije za svlačionice i ostale higijensko - sanitarne potrebe. Ako se u tome uspije, onda će plivački objekat u budućde služiti, ne samo članovima kluba, već i ostalom građanstvu, koje će uz plaćenu ulaznicu moći da dolazi na kupanje i sunčanje. Tako uređen objekat omogućit će održavanje i najkvalitetnijih saveznih, reprezentativnih i internacionalnih plivačkih, skakačkih i vaterpolo priredbi.

JOŠ JEDNO DAČKO SPORTSKO DRUŠTVO U DRNIŠU

I učenici Ekonomske škole u Drnišu osnovali su prošlog petka svoje dačko sportsko društvo. Time se broj sportskih organizacija u drniškoj općini udvostručio. Učenici su svom sportskom društvu dali ime »Polet«, a za sportsku boju izabrali — plavu. Osnivačkoj skupštini prisustvovao je tajnik Saveza organizacija za fizičku kulturu kotara Šibenik Ante Bukić. Usvojeni plan rada predviđa da društvo svoju sportsku aktivnost ostvaruje kroz sekcije nogometa, rukometa, odbojke i šaha.

Da učenicima nije svejedno tko će rukovoditi s njihovom sportskom organizacijom, potvrdila je živa diskusija koja je vođena pri izboru upravnog odbora. (c)

Svim svojim prijateljima i simpatizerima u NOVOJ GODINI žele sve najbolje

Igrači i uprava
NK »Šibenik«

TVORNICA ZA PRERADU RIBE
„DALMACIJA“ ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

ž e l i

Uspješnu 1962. godinu

Poduzeće „VINARIJA“ Šibenik

SVIM RADNIM LJUDIMA I POSLOVNIM PRIJATELJIMA

ž e l i

Uspješnu 1962. godinu

Građevno poduzeće „Udarnik“ Drniš

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

č e s t i t a

NOVU 1962. GODINU

„MESOPROMET“ ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA, POSLOVNIM PRIJATELJIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

ž e l i

USPJEŠNU 1962. GODINU

SVIM SVOJIM POSJETIOCIMA

Ž E L E

Sretnu Novu 1962. godinu

UPRAVNI ODBOR NARODNOG SVEUČILIŠTA

I REDAKCIJA »TRIBINE MLADIH« ŠIBENIK

SVOJIM MUSTERIJAMA I PRIJATELJIMA

Č E S T I T A

NOVU 1962. GODINU

KAPELI BRUNO — brijač

POLJOPRIVREDNO - ŠUMARSKA KOMORA KOTARA ŠIBENIK

Svim poljoprivrednim organizacijama, proizvođačima i narodu šibenskog kotara

č e s t i t a

NOVU 1962. GODINU

Žena i dom

Novogodišnji kolači

Za Novu godinu priređujemo najviše kolača i to svih vrsti. To su dani kada slavimo, kada se posjećujemo i čestitamo, pa svaka domaćica želi da slatkšima i likerima ponudi svoje goste. Želimo li same pripremiti kolače, odlučit ćemo se za takve koji dugo traju. Evo nekoliko recepata:

NOVOGODISNJI KOLAČICI: Dobro prosijemo 550 gr brašna, paketić praška za dizanje, pola žličice soli i malo vanili šećera. U jednu zdjelu stavimo dva jaja i tučemo ih (kao kad ih hoćemo pržiti) pa onda dodamo punu čašu meda, 200 gr šećera, 210 gr smekšanog margarina i tučemo dok masa ne postane jednolična. Onda dodajemo žlicu po žlicu brašna, neprestano miješajući. Kad smo usipali brašno, zdjelu pokrijemo i stavimo na hladno dva sata. Nakon toga uzmemo komadić po komadić tijesta, tanko ga razvaljamo, pa režemo oblicima, kekse. Za ovu prigodu, izrežimo male kolutiće, male jelke i zvjezdice, pa ih pecimo na umjerenoj vatri, 8–10 minuta. Kad su gotovi, ukrasimo ih na slijedeći način: priredimo glazuru od 300 gr šećera i dvije-tri žlice vode. U dvije šalice otopimo malo crvene i zelene licitarske boje, sa par kapi vode. Dodajmo im malo gotove glazure i dobro miješamo. Neke jelke možemo premazati bijelom glazurom, pa po njoj oblik grana označiti zelenom. Neke opet možemo premazati zelenom, pa ih ukrasiti

bijelom i crvenom tako da izgledaju kao novogodišnje jelke. Zvjezdice premažemo isto tako crvenom glazurom, a u sredinu stavimo koji sitni bombončić. Kod ukrašavanja možemo upotrebiti sitne bombončiće raznih boja, a isto tako i štrcaljku, kojom ukrasimo kolačiće glazurom raznih boja.

ĐAVOLJA TORTA: U zdjeli dobro miješamo 150 gr margarina, pa mu onda dodamo miješajući dalje 250 gr šećera i dva žutanjka. Nakon toga umiješamo i 270 gr brašna (koje smo prethodno prosijali tri puta, zajedno sa paketićem praška za dizanje) naizmjenično sa četvrt litre mlijeka i 100 gr smekšane čokolade za jelo. Kad je masa jednolična, dodamo još i čvrsti snijeg od bijelanjaka. Oblik za torte, (dosta visok) namažemo margarinom i posipamo brašnom, pa stavimo unutra tijesto i pečemo u umjerenom toplj pećnici. Nakon toga još toplu tortu istresemo iz oblika i razrežemo na tri dijela, pa nadjemo kremom. Kremu ćemo pripremiti tako, da u jednu šerpicu stavimo žlicu mlijeka i 100 gr čokolade, onda šerpicu stavimo nad lonac s kipućom vodom kako bi se čokolada razmekšala. Polako sipamo unutra 40 gr šećera u prahu, i miješamo sve dok ne dobijemo glatku kremu, kojom ćemo nadjenuiti i ukrasiti tortu.

PANJ - TORTA: U obliku kolače ispećemo obični biskvit. Kad je gotov, obrežemo ga tako

da ima oblik nepravilnog panja. To je jednostavniji način. No možemo učiniti i tako da ispečemo u velikoj tepsiji tanak list biskvita, kojeg onda namažemo čokoladnom kremom, pa smotamo. Panj i odzog premažemo čokoladnom kremom, posipamo šećerom u prahu, pa onda viličicom zacrtamo pruge po kolaču, tako da sliči kori od debla.

SITNI KOLAČICI: Miješamo 200 gr margarina dok postane pjenast. Onda usipamo 250 gr šećera u prahu, naribanu koricu

jednog limuna, 2 jaja i 400 gr brašna, sve dobro zamijesimo i ostavimo počivati na hladnom 2 sata. Onda tijesto razvaljamo i izrežujemo kružiće, kolutiće, polumjesece i zvjezdice, te pečemo u umjereno toploj pećnici. Kad su gotovi, odmah kružiće premažemo voćnim želeom i stavimo gore kolutiće. Kad su zvjezdice već hladne, premažemo ih glazurom od čokolade a iznad nje oguljeni badem. Polumjesece premažemo bijelom glazurom.

A N E G D O T E

Pitali današnjeg najboljeg violoncelistu Pabla Kazalsa: — Da li vam se ispunila koja želja iz djetinjstva? — Na žalost, samo jedna. Kad mi je majka češljala kosu, uvijek sam želio da je nemam . . .

* * *

Kad je glumac i redatelj Lorens Olivijé bio u Parizu posjetio je i jedno marionetsko kazalište. Oduševljen predstavom, poželio je da razgleda unutrašnje uređenje kazališta. Direktor ga je odveo s druge strane zastora. Gost se divio. — Sve je ovo zaista dobro i podesno uređeno — rekao je Lorens Olivijé. — Ipak mi se od svega najviše sviđa što vi nakon predstave možete svoj ansambl — da objesite.

* * *

— Dok je slikar Bife bio još gotovo nepoznat poslao je tri svoje slike na jedan natjecaj. Žiri je pregledao djela i odlučio da »nekog Bifea« nagradi medaljom druge klase. Umjetnik, međutim, nije bio zadovoljan pa je žiriju poslao cvu zahvalnicu: »Vijest o priznanju veoma me obradovala, pa uzimam slobodu da vam izrazim zahvalnost druge klase«.

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

*Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadležstvima te radnom
narodu šibenskog kotara*

ž e l i

U NOVOJ GODINI

**daljnje uspjehe u socijalističkoj
izgradnji zemlje**

1 9 6 2.

Tvornica glinice i aluminijuma
Lozovac

Svim radnim
kolektivima
i narodu
šibenskog
kotara

čestita

NOVU 1962. GODINU

OPĆINSKO SINDIKALNO VIJEĆE ŠIBENIK

SINDIKALNIM ORGANIZACIJAMA, AKTIVISTI-
MA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

ž e l i

uspješnu 1962. godinu

Kotarsko sindikalno vijeće Šibenik

SVIM SINDIKALNIM ORGANIZACIJAMA, AKTI-
VISTIMA, RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU
ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

Novu 1962. godinu

PODUZEĆE »AUTOTRANSPORT« ŠIBENIK

Koristite naše udobne autobuse za putovanja. Za
informacije putničke službe obratiti se na tel. 26-28.
Radnom narodu naše zemlje

čestita

Novu 1962. godinu

NARODNI ODBOR OPĆINE ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadležstvima, te narodu šibenske općine

ž e l i

mного uspjeha u radu

U NOVOJ 1962. GODINI

LUKA I SKLADIŠTA ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima, te narodu šibenskog kotara

ž e l i

DALJNJE RADNE USPJEHE

U NOVOJ 1962. GODINI

Kotarski odbor SSRN i Kotarski komitet SK Šibenik

Svim organizacijama i članovima SSRN i SK, radnim kolektivima i radnom narodu šibenskog kotara

ž e l e

U NOVOJ 1962. GODINI

daljnje uspjehe u socijalističkoj izgradnji zemlje

Općinski odbor SSRN i općinski Komitet SK Šibenik

Svim organizacijama i članovima SSRN i SK, te radnom narodu šibenske općine

ž e l e

u novoj 1962. godini

mного uspjeha u socijalističkoj izgradnji zemlje

Trgovinska komora kotara Šibenik

SVIM PRIVREDNIM ORGANIZACIJAMA
I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

ž e l i

USPJEŠNU 1962. GODINU

**Narodni odbor općine
Drniš**

RADNIM KOLEKTIVIMA, USTANOVAMA I NARODU DRNIŠKE OPĆINE

č e s t i t a

NOVU 1962. GODINU

**Rudnici mrkog
uglja — Šiverić**

SVIM RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODIMA
JUGOSLAVIJE

ž e l e

uspješnu 1962. godinu

**TVORNICI LAKIH METALA
„BORIS KIDRIČ“ ŠIBENIK**

**Svim radnim kolektivima, proizvođačima i poslovnim
prijateljima, te narodu šibenskog kotara**

ž e l i

u n o v o j 1962. g o d i n i

daljnje radne uspjehe

NARODNI ODBOR OPĆINE KNIN

RADNIM KOLEKTIVIMA, USTANOVAMA I NARODU KNINSKE OPĆINE

čestita

Novu 1962. godinu

**KOMUNALNO PODUZEĆE
'KAMENAR' ŠIBENIK**

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

želi

SRETNU 1962. GODINU

Stovarište građe „Šipad“ Šibenik

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

želi

SRETNU 1962. GODINU

**NARODNI ODBOR OPĆINE
KISTANJE**

RADNIM KOLEKTIVIMA, USTANOVA I NARODU KISTANJSKE OPĆINE

želi

uspješnu 1962. godinu

Poduzeće „Sabirač“

Otkupljuje sve vrste industrijskih otpadaka uz najpovoljnije cijene

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

Novu 1962. godinu

**Građevno poduzeće
„IZGRADNJA“
ŠIBENIK**

Radnim kolektivima, proizvođačima i narodu šibenskog kotara

želi

uspješnu 1962. godinu

Trgovačko poduzeće „KORNAT“ Šibenik
SVIM RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

NOVU 1962. GODINU

TVORNICA VIJAKA KNIN

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU KOTARA ŠIBENIK

čestita

NOVU 1962. GODINU

GRAĐEVNO PODUZEĆE »RAD« ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU KOTARA ŠIBENIK

čestita

NOVU 1962. GODINU

TRGOVAČKO PODUZEĆE »SLOGA« ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima i narodu šibenskog kotara

čestita

Novu 1962. godinu

NARODNI ODBOR OPĆINE OKLAJ

Radnim kolektivima, ustanovama i narodu oklajske općine

čestita

NOVU 1962. GODINU

TRGOVAČKO PODUZEĆE
»TEHNOMATERIJAL« ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

NOVU 1962. GODINU

*Tvornica elektroda i ferolegura
Šibenik*

Svim radnim kolektivima, proizvođačima i poslovnim prijateljima, te narodu šibenskog kotara

želi

u novoj 1962. godini

*mного uspjeha u socijalističkoj
izgradnji zemlje.*

Zdravstveni centar Šibenik

Svim zdravstvenim ustanovama,
radnim kolektivima i narodu
šibenskog kotara

želi

**daljnje uspjeha u socijalističkoj
izgradnji zemlje**

u novoj 1962. godini

PODUZEĆE »REVIJA« ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

Novu 1962. godinu

»JADRIJA« - ŠIBENIK
UGOSTITELJSKO PODUZEĆE

RADNIM LJUDIMA ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

NOVU 1962. GODINU

TRGOVAČKO PODUZEĆE

»ISHRANA« ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

želi

uspješnu 1962. godinu

„Gradski magazin“ Šibenik

RADNIM KOLEKTIVIMA, POSLOVNIM PRIJATELJIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

Novu 1962. godinu

„Kornat“ Ribarsko poduzeće
Šibenik

SVIM RADNIM LJUDIMA ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

NOVU 1962. GODINU

Obrtno poduzeće, DANE RONČEVIĆ
ŠIBENIK

RADNIM KOLEKTIVIMA, POSLOVNIM PRIJATELJIMA I NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

NOVU 1962. GODINU

GRADSKA KLAONICA ŠIBENIK

SVIM RADNIM LJUDIMA ŠIBENIKA

čestita

Novu 1962. godinu

„Slobodna plovidba“ Šibenik

Svojim brodovima prevozi sve vrste tereta po svim morima svijeta.

Radnim kolektivima i narodu socijalističke Jugoslavije

čestita

NOVU 1962. GODINU

BOKSITNI RUDNICI DRNIŠ

RADNIM KOLEKTIVIMA I NARODIMA JUGOSLAVIJE

žele

uspješnu 1962. godinu

TVORNICA »JADRANKA« ŠIBENIK

Prodaje proizvode sirovog platna i užariju. Odličan kvalitet solidne cijene.

Radnim ljudima šibenskog kotara
čestita

NOVU 1962. GODINU

DRVODJELSKA ZADRUGA ŠIBENIK

RADNIM LJUDIMA ŠIBENSKOG KOTARA

čestita

Novu 1962. godinu

UPRAVA ZA JAVNU ČISTOĆU »ČISTOČA«
ŠIBENIK

SVIM RADNIM LJUDIMA ŠIBENIKA

čestita

Novu 1962. godinu

Električno poduzeće Šibenik

● **U NOVOJ 1962. GODINI** ●

želi

mного uspjeha svim kolektivima i narodu šibenskog kotara

PODUZEĆE ZA PROMET I PRERADU PLODINA
»KRKA« - ŠIBENIK

Radnim kolektivima, poslovnim prijateljima i narodu šibenskog kotara

čestita

NOVU 1962. GODINU

MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO »TRANSJUG« ŠIBENIK

Radnim kolektivima, poslovnim prijateljima i narodu šibenskog kotara

čestita

NOVU 1962. GODINU

UPRAVA VODOVODA I KANALIZACIJE
ŠIBENIK

Radnim kolektivima i narodu šibenskog kotara

želi

NOVU 1962. GODINU

NOVINSKO
IZDAVAČKO PODUZEĆE

„ŠTAMPA“
ŠIBENIK

želi

svojim poslovnim prijateljima sretnu i uspješnu

NOVU 1962. GODINU